

ZBERATEĽ

MESAČNÍK O FILATELII * NUMIZMATIKE * FILOKARTII * TELEFÓNNYCH KARTÁCH
S OSOBITNOU PRÍLOHOU SLOV-OLYMP * ROČNÍK V./1999 * CENA 66 SK * ČÍSLO

7-8



MALÁ LETNÁ (7.) PÍ SOMNÁ AUKCIA

PODMIENKY PRE ÚČASŤ A OPIS AUKČNÝCH POLOŽIEK NA STR. 61-64

Aukčné položky číslo 14 (hore vľavo), 17 (hore vpravo) a 90 (dole)



ZBERATEĽ



57



60



23



25



4



45

MALÁ LETNÁ (7.) PÍSOBNÁ AUKCIA

PODMIENKY PRE ÚČASŤ A OPIS
AUKČNÝCH POLOŽIEK NA STR. 61-64



72



← 75
86 →



ZBERATEĽ

Ročník V./1999 č. 7-8 cena 66 Sk

MESAČNÍK O FILATELIÍ, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A TELEFÓNNYCH KARTÁCH

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava.
Registračné číslo časopisu MK 1188 /
95 zo dňa 1. februára 1995.

Redakčná rada: Dr. Severín Zrubec
(predseda), RNDr. Milan Antala, Ing.
Mirko Bachratý, Ing. Miroslav Gerec,
Ing. Marián Jobek, PhDr. Elena Mina-
rovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr.
Michal Zíka.

Redakcia: Viliam Kučera, šéfredak-
tor, Anton Kulhánek ml., redaktor,
RNDr. Milan Antala, jazyková úprava.
Ervín Smažák, zodpovedný za prílohu
SLOV-OLYMP.

Adresa redakcie: ZBERATEĽ, Račian-
ska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 07 / 44
250 149, e-mail: zberatel@netlab.sk. **Redakčné schôdzky a stretnutia s čitateľmi** sa konajú každý posledný utorok v mesiaci (okrem mesiacov júl, august a december) v pracovné dni od 15.⁰⁰ do 17.⁰⁰ hod. v priestoroch predajne ZBERATEĽ na Račianskej ulici 17 v Bratislave.

Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 33,- Sk (dvojičíslo 66,- Sk). Pri o-
dobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ
poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné pred-
platné vrátane poštovného - pre abonen-
tov zo SR 330,- Sk, pre abonentov z ČR
512,- Sk (410,- Kč), pre abonentov z
ostatnej Európy 720,- Sk (35,- DEM,
245,- ATS), pre abonentov zo zámoria
960,- Sk (32,- USD, 52,- DEM).

Zasielanie príspevkov: Redakcia víta
zasielanie príspevkov napísaných strojom
alebo čitateľným písmom, prep. na počíta-
čových disketách (WORD). Nevyžiadané
rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si
vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky s
obsahom ktorých sa nezotožňuje.

Informácie o príprave časopisu

Redakčná uzávierka: 25. jún 1999
Odozvanie do tlače: 12. júl 1999

ORGANIZOVANÁ FILATELIA NA SLOVENSKU SI V MÁJI TOHTO ROKU PRIPOMENULA 30. VÝROČIE OBNOVENIA ZVÄZU SLOVENSKÝCH FILATELISTOV AKO SAMOSTATNEJ NÁRODNEJ ZÁUJMOVÉJ KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE. OBNOVENIE A ČINNOSŤ ZSF ZA UPLYNULÝCH TRIDSAŤ ROKOV TVORÍ VÝZNAMNÚ ETAPU V HISTÓRII ORGANIZOVANEJ FILATELIE NA SLOVENSKU A AJ DNES POSKYTUJE RAD POUČENÍ PRE SÚČASNÝ TRANSFORMUJÚCI SA ZVÄZ.

VYDAVATEĽ, REDAKCIA A REDAKČNÁ RADA ČASOPISU SA PRETO OBRÁTILI NA TÝCH NAJPOVOLANEJŠÍCH, KTORÍ STÁLI PRI ZRODE NOVÉHO ZSF, ČLENOV PRÍPRAVNEJ KOMISIE A DLHOROČNÝCH ČELNÝCH PREDSTAVITEĽOV ZSF I ZČSF: DR. SEVERÍNA ZRUBCA, DIPL.TECH. ŠTEFANA J. PLŠKU A TIBORA JAŠŠU. O VYJADRENIE SME POŽIADALI AJ DIPL.TECH. EUGENA FARBAKYHO, DLHOROČNÉHO PREDSEDU KLUBU FILATELISTOV V MARTINE, DELEGÁTA USTANOVUJÚCEHO ZJAZDU NA SLIACI A DLHOROČNÉHO PREDSEDU REVÍZNEJ KOMISIE ZČSF I ZSF.

POVODNE SME KAŽDÉMU POLOŽILI TRI OTÁZKY. VŠETCI VYZVANÍ NA OTÁZKY ODPOVEDALI. PRAVDA, KAŽDÝ SVOJIM SPÔSOBOM. UKÁZALO SA, ŽE ODPOVEDE NA POLOŽENÉ OTÁZKY SA SVOJIM SPÔSOBOM PRELÍNALI A BOLI DOŠŤ ROZSIAHLE. PRETO REDAKCIA SO SÚHLASOM AUTOROV ODPOVEDE ZODRADILA DO DVOCH OKRUHOV.

VELMI LUTUJEME, ŽE PRIATEĽ TIBOR JAŠŠO DŇA 20. MÁJA TOHTO ROKU ZOMREL A NEDOŽIL SA PUBLIKOVANIA SVOJICH MYŠLIENOK.

SPOMIENKY NA 30 ROKOV A ÚVAHY O DNEŠKU

1 ■ AKO HDNOTÍTE S ODSŤUPOM TROCH DESAŤROČÍ VÝSLEDKY ZJAZDU ZSF V ROKU 1969 PRE ROZVOJ SLOVENSKÉJ ORGANIZOVANEJ FILATELIE AKO KULTÚRNEJ ZBERATEĽSKEJ ZÁĽUBY?

Dr. SEVERÍN ZRUBEC

Rok 1968 ako rok značných politických, štátnych a spoločenských premien v Československu, zasiahol i organizovanú filateliu na Slovensku. Bol vyvrcholením snáh, úsilia i bojov o riadenie tejto rozšírenej kultúrnej zberateľskej záľuby v rámci Zväzu česko-slovenských filateliov z vlastného ústredia a vlastnými ľuďmi. Obnovenie ZSF potom v roku 1969 - takmer po dvadsaťročnom prerušení trojnásobným administratívnym zásahom - stalo sa jedným z najvýznamnejších míľnikov v dejinách slovenskej organizovanej filatelie. Nespadol slovenským filatelom z oblakov, ale slovenskí filatelisti sa k nemu museli prebojovať, a nie ľahko. Na tejto ceste zažili jej predstavitelia nemalo zasnávanie, ústrovk i upodrozrievania. Nevzdávali sa však. Pravda, prispeli k tomu i celospoločenské zmeny v štáte. Medzi nimi i prelom v myslení a konaní predstaviteľov českej filatelie. Prejavilo sa v uznaní oprávnených požiadaviek slovenských predstaviteľov a v rozhodnutí vytvoriť prípravnú komisiu pre organizáciu filatelie na Slovensku.

Prípravná komisia sa tejto úlohy zhostila úspešne. Národný zjazd slovenských filateliov dňa 17. mája 1969 na Sliací, jeho priebeh, závery a ich realizovanie v organizačnej i odbornej praxi položili pevné základy oživenia filatelie na Slovensku a boli začiatkom takého jej rozvoja, aký slovenská filatelka nikdy predtým nezažila a nebude ľahko sa jej ani v budúcnosti vyrovnáť.

Nešlo však všetko priamočiaro. Boli rozličné názory na realizáciu smerov rozvoja, kryštalizovali sa mieny i kompetencie, zvažovali sa i konkrétne možnosti pre život organizácie.

Na plnenie spoločenských a odborných úloh vytvorili sa najmä organizačné podmienky. Ústredný výbor ZSF vyhľadával a upevňoval kolektívy ochotných dobrovoľných pracovníkov, vznikali nové kluby, rozširovala sa členská základňa, for-
(Pokračovanie na str. 11)

NOVÉ ZNÁMKY

(SR:) Slovenská filharmónia

Pri príležitosti 50. výročia vzniku Slovenskej filharmónie vydalo MDPT SR poštovú známku nominálnej hodnoty 4 Sk. Pri zrode Slovenskej filharmónie stáli dve významné osobnosti medzi-národného hudobného života, Václav Talich a Ľudovít Rajter. Na profilovani orchestra sa podieľali mnohí vynikajúci dirigenti a orchestre je pravidelným hosťom európskych hudobných festivalov ako sú Bratislavské hudobné slávnosti, Pražská jar, Wiener Festwochen, Berliner Festtage, Festival de Strasbourg, či Athens Festival.



Dátum vydania známky: 15.6.1999 ■ Autor výtvarných návrhov a rytín emisie: Rudolf Čigánik ■ Tlač: OTr+HT (známka) a OTp (FDC) ■ Náklad: 1 mil. ks ■ Katalógové číslo: 181. □ vkn

(SR:) Medzinárodný rok starších ľudí

Organizácia spojených národov 16.10.1992 prijala rezolúciu VZ OSN č. 47/5, ktorou OSN vyhlásila rok 1999 za Medzinárodný rok starších ľudí (MRSL). Jeho ústredným motom je „Spoločnosť pre všetky vekové skupiny“ s dôrazom na zvýšenie tolerancie a úcty k životu starších ľudí. Pre propagáciu tohto snaženia vydalo MDPT SR

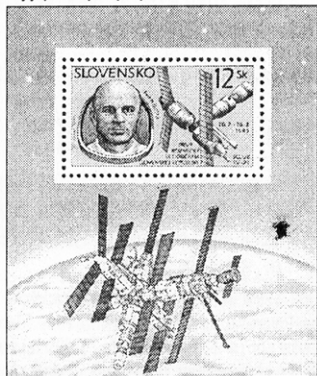
príležitostnú poštovú známku so symbolickou kresbou a logom MRSL, ktorá má nominálnu hodnotu 5 Sk.

Dátum vydania: 15.6.1999 ■ Autor výtvarných návrhov emisie: Mikuláš Klimčák, autor rytín známky a FDC: Arnold Fekc ■ Tlač: OTr+HT (známka) a OTp (FDC) ■ Náklad: 2 mil. ks ■ Katalógové číslo známky je: 182. □ vkn



(SR:) Prvý kozmický let občana Slovenskej republiky

Prvý kozmický let Slováka pripomína príležitostný hářček nominálnej hodnoty 12 Sk. Na známke je zobrazený portrét prvého slovenského kozmonauta plukovníka Ľvana Bella (*21.5.1964 v Brezne) a časť kozmickej lode Sojuz TM -29. Kresba na hářčku mimo známkového poľa tvorí pohľad na časť našej planéty a celá kresba kozmickej lode. Vedecký program letu, ktorý trval od 20. do 28. februára 1999 a mal názov Misia Štefánik, bol zameraný na oblasť dozimetrie, senzo-asymetrie, endotestu, metabolismu, tréningu a sledovania vplyvu gravitácie na postembryonálny vývoj japonských prepelíc.



Dátum vydania: 15.6.1999 ■ Autor výtvarných návrhov emisie: Dušan Nágel, autori rytín: Martin Činovský (známka), František Horniak (hářček) a Rudolf Čigánik (FDC) ■ Tlač: OTr+HT (známka) a OTp (FDC) ■ Náklad: 120 tis. ks ■ Katalógové číslo: 183. □ vkn

(ČR:) J.Barrande a česká trilobiti

Pri príležitosti 200. výročia narodenia francúzskeho geológa a paleontológa Joachima Barranda (1799-1883) Ministerstvo dopravy a spojov ČR vydalo hářček s 2-známkami a 2-kupónmi.



Na známke 13 Kč je portrét J. Barranda a na známke 31 Kč sú zobrazené 3 trilobity: Deiphon forbesi, Ophioceras simplex a Carolicrinus barrande. Na kupónoch sú taktiež zobrazené trilobity rozmanitých tvarov.

Dátum vydania známky: 23.6.1999 ■ Autor výtvarných návrhov emisie: Jan Kavan, autor rytín: Miloš Ondřáček ■ Tlač: OTrp (hářček i FDC) ■ Katalógové čísla: A 0222-0223. □ vkn



(ČR:) 750. výročie Jihlavského banského práva

Odvodzďavanie listiny banského práva kráľom Václavom I., pohľad na banské práce a kresba pražského groša tvorí námet známky, ktorú MDS ČR vydalo pri príležitosti 750. výročia udelenia banských práv mestu Jihlava v nominálnej hodnote 8 Kč.

Dátum vydania: 23.6.1999 ■ Autor výtvarných návrhov emisie: Zdeněk Mězl, autor rytín: Josef Herčík ■ Tlač: OTr+HT (známka) a OTp (FDC), TL a 30 ks známok a TL a 8 ks známok +4 kupóny (pre známokový zošitok) ■ Katalógové číslo 0224. □ vkn

(ČR:) 125. výročie Svetovej poštovej únie (Svetoj)

Tak ako mnohé iné krajiny, aj ČR si pripomenula 125. výročie vzniku Svetovej poštovej únie vydaním príležitostnej poštovej



známky (9 Kč). Iniciály UPU (Universal Postal Union), štylizovaná zemeguľa a logo UPU tvoria obrazovú časť známky. Znáмка má aj dva kupóny - na jednom je opäť logo UPU, na druhom štylizovaná kresba zemeguľe s poštovými zásielkami.

Dátum vydania: 23.6.1999 ■ Autor výtvarných návrhov emisie: Jaroslav Fišer, autor rytín emisie: Bohumil Šneider ■ Spôsob tlače: OT+HT (známka) a

OTp (FDC), TL á 5 ks známok a 2x5 kupónov ■ Katalógové číslo 0225. □ vkn

NOVINKY Z MAĎARSKA

■ Emisia vydaná 21. mája 1999 k 72. Dňu maďarskej poštovej známky je tematicky zameraná na 250. výročie zavedenia dostavnikovej pošty Máriou Teréziou.



Dve známky a hárček pripomínajú, že prvá dostavniková pošta bola pokusne otvorená v roku 1749 medzi Viedňou a Brnom. Vzápätí poštové dostavniky spájali Viedeň s Prahou, Viedeň s Linzom a zakrátko aj Viedeň s Budínom. Na známke 32+15 Ft dominuje titulná strana nariadenia Márie Te-

rézie o zriadení dostavnikovej pošty. Na druhej známke (52+20 Ft) je zobrazený obraz preberania zásielok z dostavníka. Na hárčeku (150 Ft) je zobrazený príchod poštového dostavníka do priepiačnej stanice.

Návrhy známok vyhotovil M. Forgács. Znáмки boli vydané po 200 tis. kusov, hárček v náklade 100 tis. kusov. □ vkn

NOVINKY Z POĽSKA

■ Vstup Poľska do Severoatlantickej obrannej aliancie NATO bola pre Poľskú poštovú správu vhodnou príležitosťou na vydanie poštovej známky.



Poľská zástava, v pozadí emblém NATO a zástavy členských štátov tejto aliancie, tvoria obrazový motív známky (70 gr), ktorá bola vydaná 22.4.1999.

Známku navrhol J. Konarzewski, vydaná bola v náklade 2,9 mil. exemplárov v PL á 20 ks známok.

■ 50. výročie založenia Rady Európy bola ďalšia príležitosť na vydanie poštovej známky. Na známke 1 Zl dominuje palác Ľudských práv RE v Štrasburgu, doplnený logom tejto významnej medzinárodnej organizácie v Európe.



Autorom výtvarných návrhov emisie je M. Jedrysiak. Znáмка bola vydaná 5.5.1999 v náklade 600 tis. kusov v PL á 20 ks známok.

■ V rámci emisného radu známok EURO-PA, ktorá v tomto roku je tematicky zameraná na národné parky a chránené územia, Poľská poštová správa vydala 5. mája 1999 poštovú známku nominálnej hodnoty 1,40 Zl. Znáмка prezentuje Białowiecký národný park. V popredí obrazového poľa známky je pohľad na letiaceho ťaľa (Picoides tridactylus), v dolnej časti pozadia sa črtá silueta bizóna.



Autorom výtvarných návrhov emisie je J. Desselberger. Znáмка bola vydaná v náklade 700 tis. kusov v PL á 16 ks známok. □ vkn

NOVINKY Z RAKÚSKA

Podľa plánu začiatkom mája bolo vydaných 5 plánovaných príležitostných známok.



Bola to predovšetkým známka k 50. výročiu Rady Európy. Zobrazuje celkový pohľad na budovu RE. Autorom je grafik V. Wurnitsch. Je vytlačená osemfarebnou hĺbkotlačou v nominálnej hodnote 14 šilín-gov.



Druhá známka je pokračovaním na viac rokov rozvrhutej emisie „Poľovníctvo a prírodné prostredie“. Je venovaná ochrane životného priestoru jarabíc, ktorých stav poklesol na 10-15% stavu pred polstoročím. Aj kresbu pre túto známku vyhotovil V. Wurnitsch. Vidíme na nej jarabíci pár s mláďatami v poľnom zákutí. Farebne je skromnejšia ako známka predchádzajúca: Vytlačená je štvorfarebnou hĺbkotlačou. Nominálna hodnota je 6.50 šilinga.

Tretia známka je známka športová. Pripomína polstoročie Rakúskeho športového všeobecného zväzu. Motív je nezvyklý výberom športovej disciplíny i grafickým stvárnením. Poštová správa v spolupráci s výborom zväzu zaradili na obraz šport celkom novodobý a na postovkách známok ešte zriedkavý: snowboardistu pri skoku. Výtvarne je motív športovca zakomponovaný do kruhu v rakúskych národných farbách a s názvom štátu. Športovec je ohraničený jubilejným



nápisom v smere proti hodinovým ručičkám. Pomerne nový adept rakúskej známkovej tvorby P. Konkolits dal známke štvorcový formát. Obrysy športovca sú vytlačené z fialovomodrej rytiny, ďalšia kresba známky v štvorfarebnej hĺbkotlači. Nominálna hodnota je 7 šilingov.

Ďalšie dve známky vyšli 28. mája t. r. Znáмка 7 šilingov uctieva pamiatku 100. výročia narodenia rakúskeho autokonstruktéra Ing. Karla Jenschkeho (1899-1969). Na známke sa nám predstavuje jeden z osobných automobilov typu Steyer-Baby, ktoré so signatúrou „50“ a „55“ patrili v tridsiatich rokoch 20. storočia medzi najpopulárnejšie ľudové rakúske autá a boli obľúbené i v období po II. svetovej vojne (1946-1949). Grafikom známky je J. Kral. Štvorfarebnou hĺbkotlačou známku vytlačila Rakúska štátna tlačiareň vo Viedni.

Znáмка, ktorá májovú emisiu rakúskych príležitostných známok uzatvára, je rozhodne zo všetkých najzaujímavejšie. V novozačatej emisii „Staré rakúske umenie“ prináša reprodukcii vzácného mramorového reliéfu s postavou sv. Martina



na koni. Bol výzdobou románskeho kostola v Puerbachu v diecché Lince. Reliéf bol pri požari obce a kostola v roku 1620 zachránený, ale ziaľ, už poškodený - chýba na ňom postava žobráka. Pochádza z polovice 15. storočia a patrí k vzácnym dielam tohto obdobia v Rakúsku. Na známke je reprodukován celý zachovalý reliéf s postavou svätca. Pre formu známky ho graficky upravil W. Pfeiler. Rytina sv. Martina i kontúry reliéfu sú vytlačené hnedokarmínovou farbou, ostatné plochy známkového obrazu sa vytlačene hĺbkotlačou kobaltovou a svetlooranžovou farbou. Nominálna hodnota: 8 šilingov.

Aj júnová rakúska známoková nádielka bola bohatá. Bolo vydaných 6 príležitostných poštových známok.

Prvými dvoma si poštová správa spomína na výročia úmrtia zakladateľov zá-



bavných koncertov, tanečných melódii, najmä valčíkov, poliek a pochodov, ako aj operiet, ktoré preslávili Rakúsko a osobitne Viedeň po celom svete. Sú to Johann Strauss, otec (1804 - 1848), autor okrem iného slávneho Radetzkeho pochodu a kráľ valčíkov Johann Strauss, syn (1825-1899). Ich elegantné portréty v zlatom orámovaní na 8 a 7 šilingových známkach nakreslil O. Stefferl. Vo väčšom formáte, než to býva zvykom, ich vytlačila štvorfarebnou kombináciou rytiny s hĺbkotlačou Poštová tlačiareň vo Viedni.

Ďalšia známka bola vydaná k 125. výročiu pôsobenia protestantských diakonistiek v Rakúsku. Táto spoločnosť pracuje pri rozličných problémoch humanitného charakteru obyvateľstva.

Prof. O. Stefferl ich činnosť znázornil symbolicky. Stred rovnomerného kríža vyplňa znak diakonie, okolo neho sú symbolicky zobrazené odvetvia činnosti diakonistiek. Tlač - mnohofarebný ofset, nominálna hodnota je 7 šilingov.

Tieto známky boli vydané 4.6.1999, ďalšia časť júrovej produkcie 18.6.1999. K tohtoročnej európskej emisii „Národné parky a chránené územia“ bola



vydaná 7-šilingová známka. Je to tak trochu surrealisticky poňatý živočíšny svet národného parku DONAU-AUEN od grafika A. Tumu. Obraz je preplnený hmyzom, obojživelníkmi a vtákmi. Vytlačená je kombinovanou tlačou z rytiny a hĺbkotlačou.

Piata v júni vydaná známka je venovaná Dňu známky 1999. Do istej miery je to

zložitá kompozícia predposledných písmen K a I z nemeckých slov FILATELIA A POSTOVÁ ZNÁMKA. I túto navrhol neudávny nestor rakúskej známkovej tvorby prof. O. Stefferl, ktorý ju aj vyryl. Nominálna hodnota je tiež 7 šilingov a vytlačená je 8-farebnou oceťotlačou s hĺbkotlačou. Emisia bola vydaná v malom háčeku so 4 známkami.



V rokoch 1848-1849, teda v časoch vnútromonarchistickej revolúcie, sa ukázalo potrebným zriadiť osobitný ozbrojený štátny útvar, ktorý by mal na starosti vnútroštátny poriadok a občiansku disciplínu. Tieto úvahy dali podnet na vytvorenie žandárstva rakúskej monarchie, ktoré svoje pôvodné úlohy plní, prispôbené podľa zmenených podmienok, i



dnes. Jubileum - 150. výročie rakúskeho štátneho žandárstva - pripomenula rakúska poštová správa príležitostnou známku. Vidíme na nej v kresbe grafika A. Böcsköra dvoch príslušníkov žandárstva v historických uniformách - jazdného i pešieho. Ako väčšina rakúskych príležitostných známok tohto obdobia, i táto má nominálnu hodnotu 7 šilingov. Rytinu chváľhodne vyhotovila jediná žena v tejto profesii v Rakúsku M. Laurentová (vytlačená je čiernou farbou) v kombinácii so štvorfarebnou hĺbkotlačou. □ Zc

NOVÉ CELNY

1. miesto v ankete o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roku 1998

Slovenská pošta, š.p. - POFIS vydala poštový lístok „Bratislava“ 4 Sk s prílohou na ľavej strane lístka. Je na nej vyobrazená známka 5 rokov Slovenskej republiky, ktorá v ankete o najkrajšiu známku roku 1998 získala prvé miesto. Poštový lístok bol u-

vedený do obehu 5.6.1999, keď boli výsledky ankety slávnostne vyhlásené v Kostolnoch pod Trábečom a v ten deň používala pošta Nitra 1 aj príležitostnú pečiátku.

☐ vkn



1. MIESTO V ANKETE
O NAJKRAJŠIU SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU
ROKU 1998

NÁLEPNÉ LISTY

Slovenská pošta, š. p. - POFIS vydala nálepny list s háčekom Prvý kozmický let občana Slovenskej republiky. Okrem háčeka na NL je reprodukcia fotografie kozmo-

tvorí podpis prezidenta, nad ním znak SR a v polkruhu dvojriadkový text: RUDOLF SCHUSTER, PREZIDENT / SLOVENSKEJ REPUBLIKY. V spodnom polkruhu je uvedená pošta Košice 21 a dátum 15.6.1999. Pečiátka sa odtlačala v červenej farbe.



Rudolf Schuster

INAUGURÁCIA
PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
15. 6. 1999

Košičskí filatelisti súčasne vyhotovili viacfarebnú prítláč na poštovom lístku „Bratislava“ 4 Sk (400). Na prítláči je portrét prezidenta, Dóm sv. Alžbety ako symbol Košíc, prezidentská štandarta a text. Návrh príležitostnej pečiátky a prítláče vyhotovil V.Gaál. ☐ vg

NOVÉ PEČIATKY

Uvádzame informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa budú používať po 1. auguste 1999 (podľa podkladov získaných do 22. júna 1999):

- 13.8.1999 Gelnica: 735 ROKOV MESTA 1264-1999
- 30.8.1999 Poprad 1: 30. ROČNÍK RALLYE TATRY '99
- 1.9.1999 Nová Baňa: 50. VÝROČIE ORGANIZOVANEJ FILATELIE V NOVEJ BANI
- 10.9.1999 Bratislava 1:

XVII. ROČNÍK MEDZINÁRODNEJ VÝSTAVY BIENÁLE ILLUSTRÁCIÍ BARTISLAVA - BIB '99

AUKCIE • BURZY

PRÁVIDELNÉ BURZY

Prehľad o pravidelných výmenných schôdzkach, resp. burzách na Slovensku s uvedením ich zamerania na jednotlivé zberateľské odbery, miesta a času konania, prípadne ďalších informácií.

Prosíme organizátorov uvedených podujatí, aby všetky vzniknuté zmeny čím skôr oznámili redakcii. Ďakujeme.

BRATISLAVA ■ FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY ■ Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) ■ Každú nedeľu od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

BRATISLAVA ■ TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA ■ Kláštorňa reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 ■ Každú stredu od 16.⁰⁰ do 18.³⁰ hod.

BRATISLAVA ■ NUMIZMATIKA / Výmenná schôdzka bratislavskej pobočky SNS / Vstupné 10,- Sk ■ Kaviareň Musica Club, Medená ul. 26 ■ Každú nedeľu od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

BANŠKÁ BYSTRICA ■ FILATELIA ■ Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta ■ Každú druhú a poslednú nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 11.⁰⁰ hod.

BANŠKÁ BYSTRICA ■ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA ■ Skuteckého 36 ■ Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.⁰⁰ do 17.⁰⁰ hod.

KEŽMAROK ■ FILATELIA ■ Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 10.⁰⁰ hod.

KOŠICE ■ FILATELIA ■ Posádkový klub armády, Masarykova 17 ■ Každú nedeľu od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

KOŠICE ■ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA ■ Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 ■ Každú nedeľu od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

LEVICE ■ FILATELIA ■ CK Junior, Sládkovičova ulica ■ Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

LUČENEC ■ NUMIZMATIKA ■ Reštaurácia u Vanču, Železničná ■ Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.³⁰ do 12.⁰⁰ hod.

MARTIN ■ FILATELIA ■ Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami ■ Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 ■ Každý pondelok od 18.⁰⁰ hod.

NITRA ■ FILATELIA, FILOKARTIA ■ Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

NOVÉ ZÁMKY ■ FILATELIA, NUMIZMATIKA ■ Mestský úrad, Knžnica ■ Každú 2. a 4. nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

PIEŠŤANY ■ FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA ■ Centrum voľného času „A-hoj“, Teplická 83 (pri Vojenskom kúpeľnom ústave), Piešťany ■ Každú nedeľu od 8.³⁰ do 10.³⁰ hod.

POPRAĐ ■ FILATELIA ■ Hotel Satel ■ Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.⁰⁰ hod.

POPRAĐ ■ NUMIZMATIKA, FILATELIA ■ Podtatranské múzeum Poprad ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

PREŠOV ■ FILATELIA ■ Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) ■ Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.



nauta plukovníka Ivana Bellu. Pre NL bolo použitá príležitostná poštová pečiátka z FDC s dátumom 15.6.1999. ☐ vkn

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Inaugurácia prezidenta

Pri príležitosti inaugurácie prezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera, košičskí filatelisti dali vyhotoviť príležitostnú poštovú pečiátku. Ústredný motív pečiátky

PRIEVIDZA ■ FILATELIA ■ Kaviareň hotela Magura ■ Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8.⁰⁰ do 10.³⁰ hod.

PRIEVIDZA ■ NUMIZMATIKA ■ Hornonitrianske múzeum ■ Každý prvý štvrtok v mesiaci schôdzky pobočky SNS od 16.⁰⁰ do 17.⁰⁰ hod.

RUŽOMBEROK ■ FILATELIA ■ Liptovské múzeum ■ Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci od 18.⁰⁰ hod.

SPIŠSKÁ NOVÁ VES ■ FILATELIA ■ Centrum voľného času, Levočská 14 ■ Každý páry týždeň vo štvrtok od 16.⁰⁰ hod.

TREŇČÍN ■ FILATELIA ■ Kultúrne stredisko, Dlhé hony ■ Každú nedeľu od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

TREŇČÍN ■ NUMIZMATIKA ■ Dom armády ■ Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

TRNAVA ■ FILATELIA ■ Dom katolíckej jednoty Slovenska, Novosádká 4 ■ Každý prvý utorok v mesiaci od 16.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

TRNAVA ■ KALOKAGATIA ■ Centrum voľného času, Strelecká 1 ■ Každý štvrtok od 16.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod. (TIRNAVIA)

VRANOV n/Topľou ■ VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY ■ Mestský dom kultúry, M.R.Štefánika 875/200 ■ Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. okrem prázdnin a sviatkov.

ŽILINA ■ FILATELIA ■ Budova Matice slovenskej, Hollého ulica ■ Každú stredu od 16.³⁰ do 19.⁰⁰ hod. a v nedeľu od 9.³⁰ hod.

KALENDÁR

AUKCIE ★★★★★
★★★★★ BURZY

→21. august 1999 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIE usporiada obec Krakovany dňa 21. augusta 1999 od 7.⁰⁰ hod. v Kultúrnom dome. Stretnutia sa konajú raz za mesiac (v tomto roku ďalšie budú 25. septembra, 23. októbra, 20. novembra a 18. decembra 1999). Informácie na ☎ 0838/7798 490 (pondelok až piatok) alebo Peter Kvasnica, 922 02 Krakovany 286, ☎ 0905 267 519 ■■■■■■■■

→11. september 1999 BRATISLAVA

Stredisko kultúry Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 a Klub zberateľov odznakov pri AŠK Inter Slovaft Bratislava usporiadajú BURZU ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ dňa 11.9.1999 v Spolo-

čenskej sále SK Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. Ďalšie burzy sa uskutočnia 9. októbra, 13. novembra a 11. decembra 1999. ■■■■■■■■

→12. september 1999 PIEŠTANY

VEĽKÁ PIEŠŤANSKÁ BURZA - FILATELIA a FLOKARTIA - sa uskutoční 12. septembra 1999 v Centre voľného času „Ahoj“ od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. Ďalšiu burzu KF 52-01 Piešťany usporiada 21. novembra 1999. ■■■■■■■■

→18. september 1999 POPRAD

SNS Svit-Tatry, numizmatický krúžok Poprad, 18.9.1999 usporiada burzu numizmatického materiálu (mince, plakety, odznaky, plagáty, vľajky, pohľadnice, známky, TK atď.) v priestoroch Podtatranského múzea v Poprade so začiatkom od 9.⁰⁰ hod. ■

→19. september 1999 ŽILINA

Celoštátne výmenné schôdzky sa uskutočnia v dňoch 19. septembra a 14. novembra 1999.

Dňa 14. novembra 1999 od 7.³⁰ do 13.⁰⁰ hod. sa uskutoční **MEDZINÁRODNÁ AUKCIA ZNÁMKO, POHLADNÍČ A CE LISTVOSTÍ.**

Miesto výmenných schôdzok a aukcie: **ZK SLOVENA ROSEA** (vedľa futbalového ihriska, 300 m od železničnej stanice).

Prihlášky do aukcie, objednávky stolov a iné adresovať: Predajňa TEMAFILA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina ☎ 089 / 624 958. ■■■■■■■■

→26. september 1999 TREŇČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA KF 52-10 v Trenčíne sa uskutoční v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony dňa 26. septembra 1999. Klub filatelistov a organizátori k účasti na burze srdečne pozývajú všetkých priaznivcov filatelie.

Ďalšia celoslovenská burza v Trenčíne sa tohto roku uskutoční ešte 28. novembra 1999. ■■■■■■■■

→10. október 1999 B. BYSTRICA

Klub filatelistov 53-53 Banská Bystrica usporiada celoštátnu filatelistickú burzu dňa 10. októbra 1999. Burza sa uskutočnia v priestoroch domu Slovenského misijného hnutia, Skuteckého ul. 4, v čase od

8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. Objednávky stolov do 3.10.1999 na adrese Dušan Gubík, Rudohorská 21, 974 11 Banská Bystrica, ☎ 088 / 411 66 92. ■■■■■■■■

INFORMÁCIE

50. výročie založenia Univerzity veterinárskeho lekárstva

REGIONÁLNA VÝSTAVA NÁMETOVEJ FILATELIE KOŠICE '99

Z poverenia Rady ZSF Klub filatelistov 54-01 Košice v spolupráci s KF 54-30 a významnými košickými inštitúciami - Univerzitou veterinárskeho lekárstva, Slovenským technickým múzeom, Miestnym odborom Matice slovenskej, Východoslovenským riaditeľstvom pôst, Posádkovým klubom armády, Krajskou štátnou knižnicou a Juniorcentrom - usporiadajú v dňoch 5. až 12. septembra 1999 Regionálnu výstavu námetovej filatelie KOŠICE '99.



Výstava bude sprievodnou 50. výročiu založenia Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach. Uskutoční sa vo výstavných priestoroch Slovenského technického múzea v Košiciach, na Hlavnej ulici 88. Tematicky bude zameraná na medicínu

všeobecne, ako aj veterinárstvo, zdravotvedu, poľnohospodárstvo, ochranu a tvorbu životného prostredia a ekológiu.

Organizačný výbor výstavy vydá výstavný katalóg, zborník Košice vo filatelii, Katalóg košických tlačí a príležitostných pečiatok 1993-1999, ako aj ďalšie publikácie. Na výstave budú používané dve príležitostné pečiatky, poštové lístky a celinové obálky s prítlačkami, ako aj ďalšie filatelistické materiály.

Na návštevu košickej výstavy srdečne pozývame aj všetkých čitateľov Zberateľa a ich priateľov a známych. Okrem samotnej výstavy pobyt v Košiciach je možné si obohatiť prehliadkami mnohých pamiatok a návštevami kultúrnych zariadení. □ vg

Prednášky a podujatia V TREŇČINE

→ POBOČKA SNS

Z programu pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Trenčíne na druhý polrok uverejňujeme nasledujúce podujatia:

28. august 1999 ■ Zázjazd na oslavy 55. výročia SNP do Banskej Bystrice, Pamätnej izby v Zolnej a letisko Sliač - pplk. Bogár

16. september 1999 ■ Razba prvých toliarov na Slovensku v Kremnici - Múzeum mincí a medailí Kremnica

21. október 1999 ■ RNDr. Ľudmila Pajdušáková, významná astronómka - prof. M. Drobená

28. november 1999 ■ Revolučné roky 1848-1849 v Trenčianskom kraji - plk dr. Gosiorovský

16. december 1999 ■ Nálezy mincí zo 14. storočia v Melčiaciach-Lieskovom - Dr. Hunka, AUN

Prednášky sa konajú v Dome armády Trenčín, Hviezdoslavova 16, každý tretí štvrtok v mesiaci v klubovni 301 so začiatkom o 16.⁰⁰ hod.

→ KLUB LETECKEJ HISTÓRIE a POBOČKA SLZ

Z programu Klubu leteckej histórie a pobočky Slovenského leteckého zväzu vyberáme podujatia a prednášky plánované na druhý polrok 1999:

28. august 1999 ■ Zázjazd na oslavy 55. výročia SNP do Banskej Bystrice, Pamätnej izby v Zolnej a letisko Sliač - pplk. Bogár

9. september 1999 ■ Slovenské letectvo v Poľsku na začiatku 2. svetovej vojny - Ing. Androvič

30. september 1999 ■ 55 rokov od bojov príslušníkov Padákovskej školy v SNP - Ing. V. Klabník

14. október 1999 ■ Činnosť PLO počas bombardovania Zbrojovky v Dubnici - Ľ. Mikula

28. október 1999 ■ Život a letecká činnosť mjr. RAF Otta Smika - Drahoslav Machala

11. november 1999 ■ Výsledky zbierkovej činnosti Vojenského múzea v Trenčíne - pplk. dr. Turza

25. november 1999 ■ Významní Trenčania v letectve - Zamarovský, Trnka, Schreiber...

9. december 1999 ■ Generálmajor Ing. Ján Repaský - generál zmierenia - Mgr. L. Jambor

30. december 1999 ■ História športového lietania v Trenčíne - Ing. arch. Štefan Androvič

Prednášky sa konajú v Dome armády Trenčín, Hviezdoslavova 16, každý druhý štvrtok v mesiaci v klubovni 301 so začiatkom o 16.⁰⁰ hod. □ (ký)

Z PROGRAMOVEJ PONUKY Poštového múzea v Prahe

■ Výstavy

30.jún až 3.október 1999: ZLATÝ VEK KARTOGRAFIE

6.október až 28.november 1999: POŠTA A POLNÉ NEMOCNICE. Príležitostná poštová pečiatka a predaj poštového lístka s prítláčou dňa 9.10.1999 od 10 do 15 hod.

18.december 1999: VÝROČIE POŠTOVÉHO MÚZEA. Príležitostná poštová pečiatka a predaj poštového lístka s prítláčou dňa 18.12.1999 od 10 do 15 hod.

■ Odborné prednášky

Utork 14.septembra 1999, 17 hod.: ZLATÝ VEK KARTOGRAFIE (Mgr. Jiří Hání). Predaj poštového lístka s prítláčou 14.9.1999 od 10 do 15 hod.

Štvrtok 14.novembra 1999, 17 hod.: POŠTA A POLNÉ NEMOCNICE (Mgr.Ludmila Cuříková, Mgr.Patricia Tošnerová). Predaj poštového lístka s prítláčou 14.11.1999 od 10 do 15 hod.

Sobota 4.decembra 1999, 15 hod.: VETERÁNI AUTOMOBILOVEJ POŠTY (PhDr. Pavel Čtvrtník). Predaj poštového lístka s prítláčou 4.12.1999 od 10 do 15 hod.

(vkn)

Chcete si nechať prepraviť zásielky balónom? KRÁLOVHRADECKÉ BALÓNOVÉ NEBO

V tomto roku sa už po štvrtýkrát uskutoční v dňoch 19. až 22. augusta 1999 podujatie pre balonárov v Hradci Královom pod názvom „Královohradecké balónové nebo“. Aj tento rok jeden zo zúčastnených balonárov prepraví aj obyčajné letecké zásielky. Pokiaľ ste zberateľ balónových zásielok a máte záujem nechať si zásielku prepraviť balónom, potom nasledujúce informácie sú určené práve vám:

Zásielky, ktoré chcete nechať prepraviť balónom, pošlite vo vyplnenej obálke na adresu: Královohradecké balónové nebo, poštovní schránka 200, 501 01 Hradec Králové, ČR tak, aby adresátovi bola doručená najneskoršie do 10. augusta 1999. Zásielky, ktoré pošlete na prepravu balónom, musia byť riadne vyplatené poštovným podľa miesta určenia a platnou tarifou Českej pošty. Na každú zásielku je potrebné priložiť platné české poštové známky v hodnote 5 Kč na zakúpenie pripúšťajúcej nálepky, bez ktorej zásielka balónom nebude prepravená.



Organizátory budú mať k dispozícii aj poštový lístok s hologramom a prítláčou. Ak chcete získať tento lístok prepravený balónom, postupujte takto: Na uvedenú adresu pošlite v obálke toľkokrát 15 Kč, koľko chcete poštových lístkov (cena lístka, pripúšťajúcej nálepky). Do tejto obálky súčasne vložte rovnaké množstvo samolepiek s napsanými adresami, kde majú byť poštové lístky zaslané. Pokiaľ lístky budú adresované mimo územia ČR (Európa alebo zámorie), je potrebné priložiť poplatok navyše, a to v korunách alebo v známkach.

Pripomíname, že R-zásielky na prepravu balónom nebudú prijímané, rovnako ako ani zásielky bez pripúšťajúcej nálepky. Ak nemáte skúsenosti s odosielaním zásielok na podobné podujatie, poraďte sa s niekym, kto má v tejto oblasti skúsenosti, najlepšie s aerofilatelistom. □ R

*NESTACÍ, AK TO VIETE LEN VY...
Informujte čitateľov o dianí vo vašom klube, pobočke alebo inom spolku, napíšte alebo zavolajte do redakcie o tom, čo, kde a kedy pripravujete, ale aj o tom, čo vás zaujíma, podel'te sa s nami, čo vás teší alebo trápi, čo by ste chceli vedieť, aký máte názor na to, či ono.*

SLOVENSKO - POĽSKO BRATISLAVA '99

Termín konania druhej Slovensko-poľskej filatelickej výstavy BRATISLAVA '99 sa rýchlo približuje, do jej otvorenia chýbajú necelé tri mesiace. Záštitu nad výstavou prevzali primátor Bratislavy doc. JUDr. Jozef Moravčík, CSc. a generálny riaditeľ Slovenskej pošty, š. p., RNDr. Jaroslav Dobrotka.

Organizačný výbor ukončuje výber exponátov slovenských vystavovateľov, medzi ktorými sa objavila okrem známych mien i nové tváre. Umožňuje to zriadenie triedy „Promotion“, do ktorej sa prijímajú exponáty, ktoré ešte neboli vystavené (tzv. prvovystavovatelka) alebo exponáty, ktoré dlhší čas neboli prezentované na súťažných výstavách a stratili kvalifikáciu. Práve v tejto triede sa chystá pre záujemcov o známky Slovenska z obdobia rokov 1939-1945 zaujímavý „bonbónik“.



K výstave sa pripravuje pomerne obsiahly katalóg, v ktorom sa okrem obvyklých náležitostí objaví celý rad populárno-odborných pojednaní, okrem iných napríklad o tvorbe slovensko-poľskej hranice v rokoch 1918-1920, o využití poznatkov tradičnej filatelie v námetovom exponáte, o poľských infláciách, o histórii poľsko-slovenských filatelistických kontaktov, sľúbený je aj článok poľského autora o spoločnom slovensko-poľskom horstve Vysoké Tatry. Katalóg bude predajný za symbolickú cenu 20,- Sk, písomné objednávky možno zaslať na Organizačný výbor výstavy (ZSF, Radlinského 9, 812 11 Bratislava).

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií Slovenskej republiky vydá k výstave príležitostný poštový lístok s atraktívnym námetom, ktorý bude vyhotovený štvorfa

rebnou tlačou. V snahe vyjsť v ústrety najmä tým zberateľom, ktorí nebudú môcť na výstavu prísť osobne, bude termín vydania lístka asi 10 dní pred výstavou, aby si mohli pripraviť zásielky na opečiatkovanie a odoslanie vopred. V deň otvorenia výstavy pre verejnosť - 25. septembra 1999 - bude príležitostná priehradka bratislavskej pošty používať príležitostnú pečiatku. Pre zberateľov kuriozít sa chystá malé prekvapenie na 29. septembra, ale o tom až nabadúce. □ IBM

SR - CHORVÁTSKO PODPOĽANIE '99 DETVA

Medzištátna filatelistická výstava Slovensko-Chorvátsko sa uskutočnila v dňoch 19. až 27. júna 1999 v Detve v priestoroch spoločensko-obchodného centra Siroň. Výstava bola organizovaná pri príležitosti 30. výročia obnovenia vrcholnej filatelickej organizácie na Slovensku a výstava pripomenula aj 55. výročie vzniku klubu filatelitov v Detve.

Na slávnostnom otvorení výstavy sa zúčastnil Ing.J.Šufliarsky, primátor Detvy, Ing.J.Brichtová, generálna riaditeľka odboru pošt MDPaT SR, PhDr.Š.Kollár, vedúci DC SP, š.p., doc.Ing.L.Floch, predseda ZSF, Ing.M.Šegedin, generálny tajomník HFS, členovia výstavnej jury a ďalší hostia.

Na výstave boli v súťažných triedach exponáty slovenských a chorvátskych zberateľov. Exponáty, ktoré splnili kvalifikačný limit pre výstavu, boli zaradené do príslušnej výstavnej triedy, exponáty bez kvalifikácie alebo so stratenou kvalifikáciou boli vystavené a hodnotené v rámci podnetnej triedy (promotion class). Vystavené exponáty hodnotila jury menovaná Radou ZSF a členom jury bol aj zástupca HFS. Návštevníci výstavy videli v oficiálnej triede exponát DC SP, š.p. *Slovenská známko-ví tvorba od roku 1993* a exponát R.Cigánika *Známková tvorba*.

Súťažné exponáty, ktoré získali najvyššie hodnotenie (požiatenu medailu), obohatili filatelistickú a odbornú úroveň výstavy. V triede teritoriálnej filatelie získal požiadanú medailu J.Piša za exponát *Perfíny na známkach bývalého Československa, Rakúsko-Uhorska, Slovenského štátu a Protektorátu ČaM* (exponát bol preradený z triedy poštovej histórie). Exponát obsahuje hodnotný materiál a má perspektívu rastu. V triede poštovej histórie jury udelila požiatenu medailu Mgr.V.Weissovi za exponát *Dokumentácia poštových služieb v Liptove*.

Tento typický regionálny exponát zaznamenal v poslednom období kvalitatívny rast a zaujal jury i návštevníkov výstavy. Exponát *Pohľad na jeden poštový lístok*, ktorý vystavil MVDr.J.Máj, bol príjemným prekvapením výstavy. Tento exponát bol vypočítaný v podnetnej triede a získal požiatenu medailu. Exponát predstavil špeciálnu zberateľskú celinu uhorskej poštovej správy (poštový lístok s natičenou známkom František Jozef I., vydanie 1871). Exponát je príkladom kvalitnej štúdie, ktorá si zasluhuje publikovanie na stránkach odbornej filatelickej tlače. Posledný exponát, ktorý získal požiatenu medailu, bol vystavený v triede literatúry. Práca *Poštanskí manipulatívni žigovi hrvatske 1755 - 1918* z pera D.Cividiniho reprezentuje kvalitnú publikáciu vydanú HFS. Po prehladke publikácie ma napadla kacírská myšlienka: Ako by táto práca získala, ak by disponovala nákremsi odtlačkom poštových pečiatok v kvalite dielne Š.Bartalského.

V námetovej triede zaujal exponát Ja polárne kruhy V.Lechnerovej, ktorý získal veľkú striebornú medailu. Libreto exponátu je nádeju, že exponát môže získať aj vyššie hodnotenie, ale iba s predpokladom jeho obohatenia o kvalitné známkové a neznámkové materiály z medzivojnového obdobia.

Jury konštatovala, že úroveň vystavených exponátov v kategórii dospelých a mladých filatelitov odráža súčasný neradostný stav filatelie na Slovensku. Viaceré, v minulosti úspešné slovenské exponáty na výstave chýbali. Príčiny ich neúčasti sú rôzne a ich analýza presahuje rozsah tohto príspevku. Faktom zostáva, že nové kvalitné exponáty sa môžu postupne objaviť aj vďaka podnetnej triede, ktorú bude vhodné otvoriť aj na ďalších filatelistických výstavách na Slovensku. Popularita filatelie medzi mládežou a budúci vystavovateľmi by pomohla aj vystavenie zaujímavých generálnych zbierok určitého teritória a obdobia, hoci aj mimo súťaže alebo v otvorenej triede. Propagačný dosah takého exponátu na návštevníkov a laickú verejnosť nemožno systematicky a dlhodobo podceňovať.

V čase výstavy sa na deviatinskej pošte používali tri príležitostné pečiatky: Pri otvorení výstavy, pri V. ročníku výstavy návrhov detí na poštové známky a k 55. výročiu organizovanej filatelie v Detve.

Uznanie patrí celému organizačnému výboru výstavy, ktorý pripravil a realizoval v Detve dôstojnú medzinárodnú výstavu.

Doc.Ing.Jozef Tekel, CSc.
predseda jury



OKIENKO ŠPECIALISTU

• Pripravuje
Ing. Miroslav Gerec

125. VÝROČIE SVETOVEJ POŠTOVEJ ÚNIE - AUTOMATICKÁ TRIEDIACA LINKA 4 SK

Dátumy tlače: 16.-19.2.1999 - základná tlač (ZT) a dotlač 8.3.1999, obidva náklady na stroji Wifag 3. V ZT bola použitá perforačná zostava s väčším priemerom otvorov, v dotlači iná zostava s menším priemerom otvorov (s vychýleným PO medzi ZP 15-16). TF 2x50 známok. Španielsky luminiscenčne-fosforescenčný papier -f13- s lesklým lepom. Široké okraje. Prehliadnutý list 1 z 19.2.1999 mal číslo 06601 a z 8.3.1999 číslo 87993. Na známkach obidvoch PL sme zistili iba málo výrazné doskové vady.

Priehradkový list 1

Nové autotronové značky (AZ). Tmavomodrá farebná testovacia stupnica (FTS) na hornom okraji vpravo.

Tenké zvislé čierne čiary (stopy rozmerovacej siete) na dolnom okraji PL - pod ZP 1/41- 44 a 1/46-48, tmavomodré škvrny nad ZP 1/10, tenká vodorovná čierna čiarka vpravo dole od ZP 1/50 (v reze).

DV ZP 1/10 Biela škvrna v belasom pozadí vľavo hore od hodnotovej číslice „4“.

DV ZP 1/23 Belasá škvrna v bielej stene linky pod priehradkami.

DV ZP 1/41 Krátke čierne čiarky nad hodnotovou číslicou „4“.

DV ZP 1/45 Biela škvrna v belasom pozadí nad písmenami „RIED“ slova „TRIEDIACA“.

Priehradkový list 2

FTS pre belasú farbu na hornom okraji vľavo a pre žltú farbu na hornom okraji vpravo.

Tenká vodorovná čierna čiarka nad ZP 2/8 a pod ZP 2/41.

DV ZP 2/3 Biela škvrna v belasom pozadí vpravo dole od skratky meny „Sk“.

DV ZP 2/8 Biela škvrna v belasom pozadí vpravo od hodnotovej číslice „4“, krátka, tenká vodorovná čierna čiarka v bielej stene linky vpravo od priehradiek.

DV ZP 2/9 Dve tenké vodorovné čierne čiarky nad prvým písmenom „S“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perf.).

DV ZP 2/13 Biely bod v belasom pozadí pod pultom linky.

DV ZP 2/26 Šikmá belasá čiarka na ľavom okraji vľavo od hodnotovej číslice „4“.

DV ZP 2/29 Krátka vodorovná čierna čiarka v oranžovej stene linky.

DV ZP 2/49 Oranžová bodka v belasom pozadí nad písmenom „C“ slova „AUTOMATICKÁ“.

DV ZP 2/50 Oranžová bodka v belasom pozadí nad písmenom „C“ slova „AUTOMATICKÁ“.

DUCHOVNÁ OBNOVA 1999 5 Sk

Dátumy tlače: 22.-23.4.1999 na stroji Wifag 3. Prehliadnutý list 1 z 23.4.1999 mal číslo 64394. Perforačná zostava s menším priemerom otvorov, s vychýleným PO medzi ZP 15-16. TF 2x50 známok. Španielsky luminiscenčne-fosforescenčný papier -f13- s lesklým lepom. Široké okraje. Na známkach obidvoch PL sme zistili pomerne veľký počet doskových väd, výraznejšie sú vyobrazené.

Priehradkový list 1

Nové AZ. FTS na hornom okraji - vľavo pre šedú farbu, vpravo pre belasú farbu.

Sivá škvrna nad ZP 1/1, tenká vodorovná čierna čiarka nad ZP 1/7, tenká zvislá červená čiarka nad ZP 1/7.

DV ZP 1/3 Krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „OV“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/21 Tenká čierna vlnovka vpravo od písmen „NS“ nápisu „SLOVENSKO“, krátka šikmá čierna čiarka nad nohami ležiacej červenej postavy.



DV ZP 1/21 (vľavo) a DV ZP 1/50

DV ZP 1/23 Tenká vodorovná čierna čiarka pod nohami ležiacej červenej postavy.

DV ZP 1/38 Červený bod v lúčoch vpravo od písmena „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/44 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka pri ľavej ruke Ježiša.

DV ZP 1/50 Prerušená tenká oblúkovitá čiarka a krátka tenká šikmá čierna čiarka medzi Ježišom a zelenou postavou.

Priehradkový list 2

FTS (štvorcové s číslami) na hornom okraji - vľavo pre červenú farbu a vpravo pre žltú farbu.

Tenká oblúkovitá čierna čiara nad ZP 2/2-3, sivé škvrny vpravo od ZP 2/30.

DV ZP 2/1 Tenká krátka čierna čiarka vľavo od písmen „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/2 Tenká šikmá čierna čiarka medzi nohami zelenej postavy.

DV ZP 2/3 Vodorovná čierna čiarka v lúčoch nad oblakom.

DV ZP 2/5 Krátka tenká šikmá čierna čiarka medzi dolnými postavami.

DV ZP 2/6 Šikmá čierna čiarka cez nohy Ježiša a v lúčoch vľavo od zelenej postavy.



DV ZP 2/29

DV ZP 2/33

DV ZP 2/47

DV ZP 2/21 Dlhá tenká čierna čiara pod označením hodnoty „5 Sk“.

DV ZP 2/22 Krátka vodorovná čierna čiarka vpravo hore od hodnotovej číslice „5“.

DV ZP 2/29 Tenká vodorovná čierna čiarka vpravo od ľavej ruky Ježiša.

DV ZP 2/33 Tenká čierna vlnovka nad zelenou postavou.
DV ZP 2/34 Krátke čierne oblúčiky nad a pod hodnotovou číslicou „5“.

DV ZP 2/38 Krátka šikmá čierna čiarka v ľavom hornom rohu známky.

DV ZP 2/41 Krátka vodorovná čierna čiarka vo svätožiari Ježiša.

DV ZP 2/46 Krátka tenká vodorovná čierna čiarka vľavo od druhého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/47 Modrá škvvrna vľavo od hlavy zelenej postavy.

Svojimi poznatkami prispel ing. Milan Kulich z Trenčína.
-mg-

DÁTUMY TLAČE ZNÁMOK SR VYDANÝCH V ROKU 1998

Vysvetlivky: ZT - základná tlač, inak poradové číslo dotlače, W2, W3 - rotačné stroje Wifag 2 resp. Wifag 3.

140 5. výročie vzniku Slovenskej republiky 4 Sk

Ut 25.11.97 ZT W3
St 26.11.97 ZT W3

141 Zimné OH Nagano 1998 19 Sk

Št 04.12.97 ZT W3

142 Osobnosti (M. Rázus) 4 Sk

Št 18.12.97 ZT W3
Pi 19.12.97 ZT W3
Po 22.12.97 ZT W3

143 Osobnosti (J. Smrek) 4 Sk

Pi 09.01.98 ZT W3
Po 12.01.98 ZT W3
Ut 13.01.98 ZT W3
St 14.01.98 ZT W3

144 Osobnosti (J. Škultéty) 4 Sk

Ut 09.12.97 ZT W3
St 10.12.97 ZT W3
Št 11.12.97 ZT W3

145 Veľkonočné ľudové zvyky 3 Sk

St 21.01.98 ZT W3
Št 22.01.98 ZT W3
Pi 23.01.98 ZT W3

146 Budatín 6 Sk

Ut 27.01.98 ZT W3

147 Krásna Hôrka 11 Sk

St 28.01.98 ZT W3
Št 29.01.98 ZT W3

150 Duchovná obnova 4 Sk

Št 25.02.98 ZT W3
Št 26.02.98 ZT W3
Pi 27.02.98 ZT W3
Po 02.03.98 ZT W3
Ut 03.03.98 ZT W3
St 04.03.98 ZT W3

151 Detské centrum 3 Sk

St 06.05.98 ZT W3

Št 07.05.98 ZT W3

Po 11.05.98 ZT W3

Ut 12.05.98 ZT W3

152 Výročie vzbury v Kragujevaci 3 Sk

St 29.04.98 ZT W3

Št 30.04.98 ZT W3

Po 04.05.98 ZT W3

153 Slovenské povstanie 1848-49 4 Sk

St 13.05.98 ZT W3

Št 14.05.98 ZT W3

Pi 15.05.98 ZT W3

154 Historické železnice a rušne 4 Sk

Po 08.06.98 ZT W3

Ut 09.06.98 ZT W3

St 10.06.98 ZT W3

Št 11.06.98 ZT W3

155 Historické železnice a rušne 10 Sk

Po 15.06.98 ZT W3

Ut 16.06.98 ZT W3

156 Historické železnice a rušne 15 Sk

St 17.06.98 ZT W3

Št 18.06.98 ZT W3

Pi 19.06.98 ZT W3

160 Trnava 5 Sk

Po 13.07.98 ZT W3

Št 27.08.98 1 W3

Pi 28.08.98 1 W3

Po 31.08.98 1 W3

St 06.01.99 2 W3

Št 07.01.99 2 W3

Pi 08.01.99 2 W3

Pi 05.02.99 3 W3

Po 08.02.99 3 W3

Ut 09.02.99 3 W3

Št 11.03.99 4 W3

Št 25.03.99 5 W3

Pi 26.03.99 5 W3

Ut 13.04.99 6 W3

St 14.04.99 6 W3

162 Ekotopfilm 4 Sk

Po 17.08.98 ZT W3

Ut 18.08.98 ZT W3

St 19.08.98 ZT W3

Št 20.08.98 ZT W3

Pi 21.08.98 ZT W3

Po 24.08.98 ZT W3

163 Drogy nie! 3 Sk

Št 10.09.98 ZT W3

Pi 11.09.98 ZT W3

Po 14.09.98 ZT W3

166 Prešov 4 Sk

Pi 25.09.98 ZT W3

St 30.09.98 ZT W3

Št 01.10.98 ZT W3

Pi 02.10.98 ZT W3

Po 05.10.98 ZT W3

Ut 06.10.98 ZT W3

St 07.10.98 ZT W3

Št 08.10.98 ZT W3

Po 21.12.98 1 W3

Ut 22.12.98 1 W3

167 Vianoce 1998 3 Sk

Št 15.10.98 ZT W3

Pi 16.10.98 ZT W3

Po 19.10.98 ZT W3

168 Deň známky 1998 4 Sk

Pi 06.11.98 ZT W3
Po 09.11.98 ZT W3
Ut 10.11.98 ZT W3

5 Michal Kováč 2 (Sk)
Po 21.03.94 6 W2
V prvej časti dňa chybné vyznačený
 dátum 34 94

16 Dubnica nad Váhom 1 (Sk)
Po 18.05.98 8 W3

44 Kostofany pod Trbečom 20 Sk
Št 27.10.94 ZT W3
109 Deň známky 1996 (Martin Benka) 3 Sk
Po 14.10.96 ZT W3

DOPLNKY A OPRAVY K PUBLIKOVANÝM ÚDAJOM O DÁTUMOCH TLAČE

DOTLAČE VÝPLATNÝCH ZNÁMOK

V mesiacoch január až apríl 1999 realizovala Poštovní tiskárna cenín a. s. Praha (PTC) viacero dotlačí slovenských výplatných známok. Použila švédsky luminiscenčný papier s tropickým lepom a na perforovanie perforačné bloky s menším priemerom razníkov.

Intenzita luminiscencie papiera, na rozdiel od výkyvov z minulého roku má štandardnú, vysokú úroveň, aká je potrebná pre triedenie zásielok v nových triediacich linkách (prvá linka má byť inštalovaná v Košiciach).

Tlačilo sa len na stroji Wifag 3, na staršom stroji Wifag 2 tlačili v tom čase české výplatné známky (už aj na španielskom papieri) a české kolký na papieri -bp- s prisvitkou „Lipové listy“.

Veľký podiel spotreby hodnoty 1 Sk šiel na dofrankovanie starších poštových lístkov z 3 na 4 koruny. Pravdaže aj pre iné účely je táto známka využitelná a potrebná. Preto bola **Dubnica nad Váhom 1 (Sk)** dotláčaná každý mesiac: 9. dotlač 14.15.1.1999, 10. dotlač 10.11.2.1999 a 11. dotlač 12. a 15.3.99. Najzaujímavejší je dátum 12.3.1999 kedy boli použité dve perforačné zostavy. V druhej časti dňa evidujeme vynechaný perforačný otvor v ľavom okraji pri ZP 21-31. Zostavy sa trochu odlišujú aj priemerom otvorov, ale obidve zaraďujeme k menšiemu priemeru.

Výplatná známka **2 Sk Nitra**, ako máme možnosť presvedčiť sa na súčasných zásielkach, slúži najmä na doplnenie frankatúry za list spolu so známkami 3 Sk, ktorých má Technická ústredňa pôst veľkú zásobu (kdeže sú časy opatrenia Slovenskej pošty č. 275/1997 o nutnosti vyplácania zásielok jednou známkou?!). Šiesta dotlač má dátum 22.02.99.

Hodnota 4 Sk v tomto období nebola dotláčaná, vyššiu potrebu pošta zabezpečila zvýšenou objednávkou plánovaných príležitostných známok (**J.Haulík, SPÚ - triediaca linka**). Ale pre úplnosť doplníme prvú dotlač známky **4 Sk Prešov** z 21.22.12.1998 (rovnako Wifag 3, švédsky papier s tropickým lepom, malé perforačné otvory), pri ktorej sa vo Zvolenskom okrese našli známky s veľkým posunom zúbkovania. Tieto známky pravdepodobne pochádzajú z nábehu tlače 22.12.1998 a najskôr „vianočnej nepozornosti“ vďačíme, že neskončili v makulatúre.

Už v predošlej informácii (Zberateľ 5/1999) sme predpovedali veľkú perspektívu známke **5 Sk Trnava**. Po začiatku roka, kedy sa rýchlo spotrebovali všetky iné 5-korunové známky (dovtedy takmer „ležiaky“), stala sa Trnava našou najpoužívanejšou známkou. Druhú dotlač vytlačili v PTC

promptne už v dňoch 6. až 8.1.1999 a neskôr ju dotlačali pravidelne každý mesiac: Tretia dotlač 5. a 8. až 9.2.1999, štvrtá dotlač 11.03.99, piata dotlač 25. až 26.3.1999 a šiesta dotlač 13. až 14.4.1999.

Prekvapením je prvá dotlač výplatnej známky **6 Sk Senica** zo dňa 5.3.1999 (prirodzene voči základnej tlači z roku 1996 na inom papieri s odchylným lepom, takže si môžeme zaradiť do zbierok ďalšiu odchyľku). Prekvapením len dovtedy, kým sme si uvedomili, že zásobu 6-korunových známok tvorí známka s kupónmi (**Generáli Viest a Golian**), o ktorú pošty nemajú veľký „záujem“.

Na záver si dovoľme predniesť ešte jeden postreh a z neho plynúci návrh pre pracovníkov zodpovedných za známkovú tvorbu: Po zvýšení sadzieb za zrychleným tempom spotrebúvajú známky „stredných“ (od 10 do 20 Sk) a „vysokých“ (nad 20 Sk) hodnôt. Pravdaže, okrem výrobné drahých známok emisie Umenie a pod., ktoré pre tento dôvod okresné tzv. poverené pošty málo alebo vôbec neobjednávajú (poverené pošty musia uhradiť výrobnú cenu odobratých známok a prirodzene uprednostnia známky po 10-40 halierov pred známkami za 2-3 koruny alebo háččkami za 5 korunú!).

Bolo by obojstranne prospešné, keby boli tieto potrebné nominálne hodnoty (napr. 10, 13, 14 a 18 Sk) v najbližšom emisnom pláne navrhnuté ako výplatné známky. Na jednej strane vrecko filatelistov (teraz máme na mysli generálnych zberateľov) zaťažia na dlhšiu dobu len raz a na strane druhej možno ich podľa potreby dotlačiť, sú výrobné najlacnejšie a z hľadiska používateľov pošty obľúbené malým formátom a veľkým počtom kusov v priehradkovom liste. Ako známky príležitostné nech vychádzajú hodnoty pre bežnú vnútroštátnu korešpondenciu (4 a 5 Sk), aby bola zachovaná pestrosť pri plnení štátno - propagačnej funkcie poštových známok. □ mg

SPOMIENKY NA 30 ROKOV A ÚVAHY O DNEŠKU

(Pokračovanie zo str. 1)

movali sa odborné útvary, realizovali sa publikačné zámery a možnosti. Živý bol styk členov ústredného výboru s členskou základňou. Navádzovali sa priateľské styky klubov, záujemcov o jednotlivé zberateľské úseky, nadväzovala sa spolupráca s poštovou správou. Významný bol rast nových obetavých funkcionárov i dobrá práca pre mladých záujemcov o filateliu. Vznikali nové a mnohé kvalitné zbierky dospelých i mládeže. Takáto aktivita sa postupne stala odrazovým mostíkom pre spoločenské vystúpenie filatelistov v nebyvalom raste filatelistických výstav od propagačných, miestnych, krajských, národných, celoštátnych i medzinárodných. ZSF sa predovšet-

kým nimi zapájal do rozličných spoločenských a kultúrnych podujatí vo svojich sídlach i v širších súvislostiach.

Svoju aktivitu sa ZSF stal uznávanou súčasťou ZČSF a jeho predstavitelia sa čestne zúčastňovali na plnení jeho úloh celoštátnej i medzinárodnej úrovne. Dôležitým faktom uplynulého obdobia je skutočnosť, že slovenská organizovaná filatelia vošla svojim pôsobením do vedomia spoločnosti ako osobitná kultúrna zberateľská záľuba. To zvyraždila a úspešná spolupráca s ostatnými spoločenskými organizáciami v krajine.

Ešte dve veci: I napriek niektorým centralizačným snahám v sedemdesiatich rokoch sa ZSF podarilo udržať si svoju národnú suverenitu. A k tomu - z dnešného hľadiska možno banálna záležitosť - ZSF obhájil si i vlastný zväzový odznak s iniciálkami v národných farbách. A potom treba vyzdvihnúť, že celá organizačná i odborná činnosť ZSF sa zakladala na sústavnej a obetavej dobrovoľnej práci nielen členov ústredných orgánov, ale predovšetkým na práci stoviek a stoviek funkcionárov i ďalších členov klubov i krajských organizácií na celom Slovensku. To bol podstatný vklad do úspešných uplynulých rokov ZSF.

Dipl. tech. ŠTEFAN J. PLŠKO

Konkrétnym prejavom snáh o samostatnú filatelistickú organizáciu slovenských filatelistov bolo v novembri 1968 stretnutie nositeľov v tejto myšlienky v Detve. Tu sa vypracoval návrh na riešenie a vytvorenie samostatných národných zväzov - českého a slovenského, ktoré ako rovnoprávne organizácie mala zastrešiť Federácia česko-slovenských filatelistov. To bol základ pre novú organizáciu česko-slovenskej filatelie. Stal sa i podnetom pre prípravu ústrednej organizácie filatelistov na Slovensku.

Obnovenie samostatnej ústrednej národnej organizácie filatelistov pre Slovensko a jej prácu i s tridsaťročným odstupom možno hodnotiť kladne. Tento krok znamenal, že filatelia na Slovensku sa riadila zo Slovenska s poznaním jej vlastných potrieb a problémov ako kultúrnej záujmovej zberateľskej záľuby. Nastal nebyvalý rozvoj aktivity. Nové kluby vznikali po celej krajine, a to aj na takých miestach, kde by to v minulosti nikdy nebol predpokladal. Pribúdali noví členovia. Nešlo však - a to je rozhodujúce - len o pasívne členstvo. Rozvíjala sa aj výstavnícka činnosť, narastal počet propagačných a ďalších menších výstav. Členovia prejavovali záujem o zvyšovanie odborných znalostí. Tomu napomáhala sústava organizovaných školení i spravodaje jednotlivých zberateľských úsekov. Kvantitatívny rast viedol však v ojedinelých prípadoch k oslabeniu kvality činnosti. Našťastie sa to vo väčšej miere neprejavilo na celkovom zvyšovaní záujmu o zberateľskú činnosť.

Tieto priaznivé výsledky možno pripísať najmä tomu, že sme sa vybrali vlastnou cestou s rešpektovaním problémov a potrieb filatelie na Slovensku a že od samého začiatku sme mali stanovenú kolektívne vypracovanú koncepciu rozvoja vychádzajúcu z návrhov a podnetov členov a jednotlivých klubov. Tomu napomáhal priamy osobný styk čelných funkcionárov zväzu s klubmi, najmä na vidieku. Žiaľ, tento proces sa spomalil v období sedemdesiatich rokov, a to najmä vnútnym

jednotným stanov ZČSF, ktoré obsahovali i nové prvky centralizácie s čiastočným obmedzovaním právomocí národných zväzov. Napriek tomu práca ZSF pokračovala v začatej línii. Nebolo to ľahké, bolo tomu treba účelne čeliť. Pravda, nevyhli sme sa i vnútorným rozporom so strany ZČSF i vo vlastných funkcionárskych radoch. Mnohých funkcionárov to odrádzalo, niektorí rezignovali, ale prevažná väčšina zostala na vybojovaných pozíciách, vydržali nápor a snažili sa zachovať zväz takým, akým sme ho budovali, t.j. zväz jednoznačne slúžiaci rozvoju slovenskej organizovanej filatelie. Uplynulých 30 rokov si zachovalo svoj čistý slovenský štít a zostane pre budúcnosť v našej filatelii ako obdobie všestranného rastu tejto kultúrnej záľuby i vo vedomí celej spoločnosti.

TIBOR JAŠŠO

Politicko-spoločenský pohyb v rokoch 1968 a 1969 vytvoril predpoklady aj na splnenie snáh slovenských filatelistov na utvorenie vlastnej ústrednej organizácie. Jedným z konkrétnych podnetov z českej strany sa stal príspevok Jiřího Brehju a Jaroslava Cimrhakla - čelných predstaviteľov ZČSF - na mimoriadnom plenárnom zasadnutí ÚV ZČSF. Autori okrem iného konštatovali, že „... pokiaľ ide o štruktúrne zmeny vo výstavbe našej zväzovej organizácie, sme toho názoru, že kľúčovým problémom je otázka usporiadania slovenských orgánov.“ To bol už kladný signál, aby slovenskí filatelistickí predstavitelia a členovia zväzu začali formovať definitívnu predstavu o utvorení slovenského vrcholného orgánu filatelie na federatívnom princípe. Bola vymenovaná prípravná komisia pre zorganizovanie národného zjazdu slovenských filatelistov. Komisia začala svoju prácu iniciatívne.

Zatiaľ, čo ciele slovenskej organizovanej filatelie boli jasné, diskusie o prostriedkoch na ich dosiahnutie poukazovali na ich zložitost'. Azda najťažšie bolo vyhľadať a do prípravných prác a potom aj do práce obnoveného zväzu zapojiť členov z celého Slovenska. Bola to ťažká, zložitá a časovo náročná úloha. Osobné poznatky významných slovenských zberateľov a návrhy klubov však prispeli k vytvoreniu potrebných podmienok na zvolanie národného zjazdu v máji 1969 na Sliach. Obetavá a nezištná práca organizátorov a realizátorov zjazdu vyústila do vytvorenia ZSF. Boli zvolené riadiace orgány a prijaté hlavné smery rozvoja do budúcnosti. A to bola predzvesť, že zväz bude životaschopnou organizáciou.

Po utvorení Federácie česko-slovenských filatelistov a ustanovení jej Výkonného výboru sa spolupráca s Českým zväzom filatelistov vyvíjala dobre a posilnila obrodenu celoštátnu organizáciu. Zväzy si ustanovili odborné útvary, komisie (niektoré boli spoločné). Slovenské odborné útvary hneď od počiatku naplno rozvinuli svoju činnosť. Zo spravodajov odborných komisií kluby získavali potrebné informácie a ďalšie poznatky o slovenskej filatelii. Zvyšovala sa členská základňa, rástol zberateľský dorast, jasne sa dalo pozorovať zvyšujúcu odbornú úroveň slovenských zberateľov a rozširovala sa kvalitatívne i kvantitatívne výstavnícka činnosť. Publikáčna činnosť našla svoj priestor vo Zvestiach, Filatelistických stiahach a v spravodajoch odborných komisií. To tiež zabezpečovalo odborný rast a informovanosť klubov a členov.

Teda: Činnosť ZSF v rokoch 1969-1989 hodnotím vzhľadom na početnú členskú základňu, jej informovanosť, na výbornú prácu s mládežou, na rozšírenie výstavníckej činnosti, na tvorbu nových zbierok a exponátov, na publikačnú činnosť a ďalšie aktivity, napríklad i na rozšírenie medzinárodných kontaktov, veľmi pozitívne.

Dipl. tech. EUGEN FARBAKY

V druhej polovici šesťdesiatich rokov sme mali v Martine konsolidovaný a dobre fungujúci filatelistický krúžok pri strojárskom Závodnom klube ROH. V našom krúžku sme uvítali zvolanie národného zjazdu slovenských filatelistov, aby sa tým odstránila krivda a Slovensko dostalo znovu svoj vrcholný orgán filatelie, ktorý malo v rozličných podobách v rokoch 1943 - 1950. Určili sme delegáta, ktorému sa odporúčalo, aby počas rokovania zjazdu vystúpil na podporu vzniku národného zväzu i ustanovení jeho riadiacich orgánov. Tak sa aj stalo.

Prvý zjazd ZSF na Sliachi má nezastupiteľné miesto v histórii našej filatelie. Zjazd prijal stanovky ZSF a ďalšie špeciálne dokumenty, ktoré upravovali odbornú a organizačnú činnosť filatelistov, starostlivosť o mládež, hospodárenie i administratívu zväzu. Vrcholné orgány zvolené na zjazde vykonali v nasledujúcom období veľa záslužnej práce.

V ďalšom období sa utvorili krajské výbory a mestský výbor v Bratislave, ktoré sa stali organizátormi filatelistického života v teritóriu svojho pôsobenia. Pričinili sa o založenie nových klubov a rast členskej základne. Ústredný výbor ZSF a jeho sekretariát podporovali výstavnú činnosť na všetkých úrovniach. Vzniklo mnoho nových a dobrých exponátov, ktoré slovenskú filateliu reprezentovali doma i v zahraničí. To všetko dokumentovalo rast odbornej úrovne členov a prispievalo k propagácii filatelie.

Významná bola starostlivosť o mládež, zakladanie krúžkov mladých filatelistov na školách, pri domoch pionierov a kluboch filatelistov. Vyrástli v nich mnohí vyspelí filatelisti.

2 ■ SLOVENSKÁ ORGANIZOVANÁ FILATELIA V NOVÝCH SPOLOČENSKÝCH PODMIENKACH PRECHÁDZA OBRODNÝM PROCESOM, KTORÝ SPREVÁDZA RAD ŤAŽKOSTÍ. V ČOM VIDÍTE AKTUÁLNY ODKAZ PRVÉHO ZJAZDU A VÝSLEDKOV NASLEDUJÚCEJ ČINNOSTI ZSF PRE ORGANIZOVANÚ FILATELIU NA SLOVENSKU NA PRAHU TRETIEHO TISÍCRÓCIA?

Dr. SEVERÍN ZRUBEC

Politické a spoločenské zmeny v štátnych útvaroch vždy zasahujú - niekedy pozitívne, ale väčšinou negatívne - aj do rozličných zručení občanov. Tak sa stalo i po spoločenských udalostiach, ktoré zasiahli našu krajinu v roku 1989 a v rokoch nasledujúcich. Neobišli ani organizovanú filateliu. Zasiahli do nej podstatne. Obmedzili aktivitu, poklesol počet základných organizácií i členstva. Zúžili sa finančné prostriedky zväzu a v

roku 1997 zanikol aj zväzový časopis. Rovnaký osud postihol aj iné záujmové organizácie.

Podobné situácie zažila filatelia, a nie raz, aj v minulosti. Prežila ich a preživa ich aj teraz. Pre každú, a to pre záujmovú organizáciu predovšetkým, je nevyhnutné nepodliehať malomyseľnosti, ale i v zmenených podmienkach hľadať a nachádzať nové cesty svojho záujmového a spoločenského uplatnenia. Radi konstatujeme, že mnohé kluby a ich činovníci sú svojou obetavosťou a vernosťou k filatelii vzorom aj v súčasnosti. Nie je to ľahké. Rozhodne však nie ľahšie, ako boli okolnosti pri obnove ústrednej slovenskej filatelistickej organizácie pred 30 rokmi.

Viaceré príklady skutočného napredovania tejto kultúrnej zberateľskej záľuby teda dokazujú, že o jej budúcnosť sa netreba tak trasťavo obávať. Bude iná ako bola prednedávnom, ale bude. Je však potrebné to, čo ju vďaka udržiavalo nad nepriazňou a oživovalo ju. Bez obetavosti, zápalu, vytrvalosti, kultúrneho nielen ekonomického záujmu, dobrej vôle i osobných námah i obetí členov a funkcionárov by to nebolo možné. Sme radi, že tieto vlastnosti slovenským filatelistom nie sú ani dnes cudzie, aj keď by mali byť viditeľnejšie a účinnejšie. Viac súdržnosti, úprimného priateľstva, vzájomného porozumenia, nezištnosti, obetavosti pre spoločnú vec i ochoty prispieť k jej zveľadeniu nesmie teda organizovaná filatelia a jej organizácia vymazať zo svojho štítu. Spolupráca a nachádzanie spoločnej cesty a cieľov s inými spoločenskými a záujmovými organizáciami by sa nemala podceňovať.

Pre prežitie filatelie aj v súčasnom svojom novom období je nevyhnutné pochopenie času. Je to prvý krok k úspechu na ceste jej zmodernizovaného rozvoja. Je potrebné uvedomiť si nové skutočnosti, vziť sa do nich, hľadať v nich primerané spôsoby svojho bytia i smery rozvoja. Iné sú časy, iní sú a budú jej stúpenci. Oni ju budú tvoriť a riadiť s novým výhľadom. Nemala by však zostať osamotenou a hrať sa na vlastnom „tradičnom“ piesočku. Na tejto ceste musí však zostať, a to chcem zdôrazniť, predovšetkým kultúrnou zberateľskou záľubou dneška pri všetkých jeho revolučne-technických i hodnotových zmenách oproti minulosti. Spolupráca filatelie s poštovou správou i obchodnými ustanovizňami musí byť sústavná a nie nevráživá.

A osobitne pre slovenskú organizovanú filateliu je naďalej veľmi vážne: Nepodceňovať a nezavrhať všetko, čo sa v minulosti pre zberateľstvo tohto typu urobilo. Ďalej, nepodceňovať v nej prácu starších členov a funkcionárov, na bedrách ktorých kedysi a aj dnes organizačné udržiavanie klubov a ich aktivity spočívala a spočíva.

Dipl. tech. ŠTEFAN J. PLŠKO

Súčasná organizovaná filatelia na Slovensku v nových spoločensko-hospodárskych podmienkach sa stretáva so značnými organizačnými a finančnými problémami. Príčiny však nemôžeme vidieť jednostranne v absencii centrálnych dotácií a po-



klese členstva. Majú korene v značnej časti v zaznávaní všetkého - aj dobrého a prosperného - čo sa pre rozvoj filatelie v minulosti urobilo. Žiaľ, taktiež sme si zvykli na ľahší život pri podpore spoločnosti a tiež sa zabudlo na to, že aj mimo Bratislavy žijú a pracujú obetaví filatelisti. Členovia ústredných orgánov stratili priamy kontakt s členstvom, ktoré zase - možno z pohodlia, možno z nedostatku informácií - nevie, ako ďalej. Filatelia žijú v niektorých mestách a kluboch, kde zostala iskerka záujmu. Tieto však vedia o sebe veľmi málo alebo nič.

Dnes sme sa dostali na začiatok cesty, ktorú sme pred 30 rokmi nastúpili na obrodu slovenskej organizovanej filatelie. Tým aktuálnejší by mal byť odkaz prvého zjazdu ZSF v roku 1969: Nastúpiť vlastnú cestu k obrode, novú cestu avšak bez kopírovania organizácie zväzu, ktorá bola dobrá za konkrétnych historických podmienok, hľadať cestu k vzájomnému porozumeniu, ktoré je predpokladom ďalšieho plodného a cieľavedomého života slovenskej filatelie a jej organizácie. A hlavne uvedomí si, že naša filatelia a naša organizácia bude taká, akú si ju sami vytvoríme.

TIBOR JAŠŠO

Iste s rovnakými cieľmi ako funkcionárska generácia, ktorá sa pričínila o obnovenie Zväzu slovenských filatelistov v roku 1969, začala pracovať i nová funkcionárska garnitúra od roku 1990 doteraz. Som už snáď pätnásť rokov mimo funkcionárskeho aktívu ZSF. Neprináleží mi z tohto hľadiska hodnotiť plnenie jeho predsavzatí a povinností. Ako zberateľ však cítim slabú - ak vôbec nejakú - informovanosť členov a klubov. Chýba mi na výmenných schôdzkach filatelistický dorast i keď viem o znižujúcom záujme súčasnej mládeže, zajatej predovšetkým v elektrotechnike, o filateliu. Zväzový časopis - ktorý nedávno prestal už vôbec vychádzať - sa až príliš venoval zábo-myším výmenám názorov a nie skutočným filatelistickým hodnotám a problémom ako celku v nových podmienkach. Len z kritiky sa síce určitý čas vyžije, ale pre ďalší vývoj filatelie to nepostačuje. Časopis má iné, závažnejšie povinnosti, a nie, ako mi to často pripadalo, robí si zásluhy. Čo ma však skutočne veľmi mrzí a hrozím sa v zotrvaní tohto stavu, je vzťah mnohých filatelistov ku svojim kolegom filatelistov a k filatelií vôbec. Kedysi sme sa radi medzi sebou pochválili novými prírastkami do zbierky, zverejňovali sme nové poznatky o známkach, neskrývali sme si vedomosti pre seba. Prečo sa to zmenilo? Snažme sa vážne skonovať s touto nie dobrou situáciou. Pochváľme sa zaujímavosťami, čo máme a o čom vieme, zverejňujme svoje poznatky a názory. Preto škoda časopisu, škoda Filatelistických statí. Vydávanie katalogov samo o sebe nestačí.

Dipl. tech. EUGEN FARBAKY

Od novembra 1958 som predsedom základnej organizácie, teraz Klubu filatelistov 53-05 v Martine, čo mi umožňuje predostrojiť svoje mnohoročné skúsenosti z filatelistickej práce. Tie potvrdzujú, že klub filatelistov je a naďalej zostane pilierom našej záujmovej organizácie. To si však žiada vytvoriť základné materiálne a technické podmienky pre činnosť. Mať priestory pre schôdzkovú činnosť, zaoberať katalogy poštových

známok a filatelistické časopisy pre vzdelávanie členov, mať fungujúci výbor, všímať si iniciatívy členov, utvoriť dobré a zmysluplné vzťahy medzi klubmi v teritóriu. Naše iniciatívy, založené na dobrovoľnej práci členov, boli možné za podpory kultúrnych, spoločenských, podnikových i štátnych orgánov.

V súčasnosti sme odkázaní predovšetkým sami na seba. Potrebovali by sme viac informácií a podnetov zo združenia klubov filatelistov i ústredia ZSF. Mnohí naši členovia sa voči nim kriticky vyslovujú. Sami navrhujú konkrétne riešenia.

Funkcie v revíziách orgánov boli nepopulárne, ale potrebné a v mnohom pre slovenskú organizovanú filateliu osožené. Domnievam sa, že Revíznia komisia ZSF i ČČSF pod mojim vedením splnili svoje poslanie v celom rozsahu v odbornom i v špeciálnom smere činnosti. Svoju prácu som vykonával rád. Teší ma, že som svojím podielom mohol prispieť k úspešnému obdobiu slovenskej organizovanej filatelie. Bez hlbokéj osobnej zainteresovanosti a obetavého záujmu i osobných obetí by to nebolo možné. Aj v súčasnosti obetavá účasť na práci v celozväzový prospech by nemala chýbať. Zdá sa mi, že v nových podmienkach ju ZSF značne postráda.

Hľa, takto vidia uplynulých tridsať rokov ľudí, ktorí boli „pri tom“ - pri zrode i uskutočňovaní zberateľských záujmov filatelistov na Slovensku. Neprichodí nám posudzovať, kto a koľko pre organizovanú filateliu vykonal, či mohol alebo mal urobiť ešte viac a lepšie. Čo však môžeme, a robíme tak radi, riečieme: Vzdávame neskonalý obdiv a hold všetkým, ktorí nezištne priložili ruku k dielu a obetavo pomáhali stavať základné piliere filatelie - zberateľskej záľuby ako hodnotnej kultúrnej a spoločensky vysoko angažovanej záujmovej činnosti.

Vďaka Vám, priatelia!

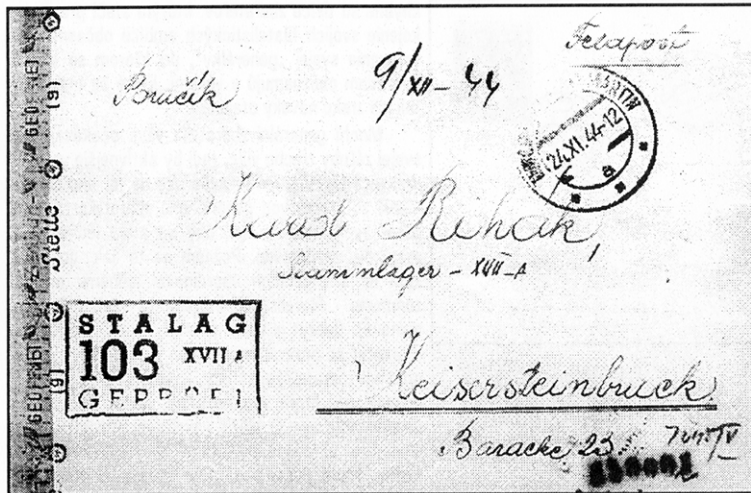
Redakcia

POŠTA DO ZAJATECKÉHO TÁBORA KEISERSTEINBRUCK Ing. Karol Rihák

Aj v tomto roku v auguste si pripomenieme výročie Slovenského národného povstania. Pripomenieme si jeho podnet a prípravu i samotný priebeh ako výsledok protifašistického zápasu slovenského ľudu, cieľavedomú odvahu premenenú na ozbrojené povstanie za oslobodenie spod útlaku fašistickej nadvlády.

Predstavitelia odboja sledovali udalosti na európskych frontoch a v tomto zmysle sa niesla príprava nášho ozbrojeného povstania. Dve divízie Slovenskej armády, ktorých som aj ja bol príslušníkom, boli rozmiestnené na východnom Slovensku. Mali zabezpečiť priekrik Červenej armády cez Karpatské priemskyky na Slovensko a tak urýchliť skončenie druhej svetovej vojny na našom území. Ako je známe, situácia sa však vyvinula inak.

Slovenská armáda bola odzbrojená a ja som sa dostal do zajateckého tábora. Moja cesta do zajatia viedla z Prešova do Košíc, kde sme boli sústredení v židovskej synagóge a strážení maďarskými sálošivcami. Potom nás v „dobyťčiakoch“ odtransportovali cez Hatvan a Budapešť do zajateckého tábora



11.12.44 (strojová propagačná pečiatka). Do zajateckého tábora Keisersteinbruck zásielka prišla 14. 12.1944 (opäť rukou zaznamenaný dátum na listku) a obdĺžniková pečiatka lágrovej kontroly STALAG / 103 XVII A / GEPRÜFT aj v tomto prípade potvrdila povolenie doručíť zásielku adresátovi.

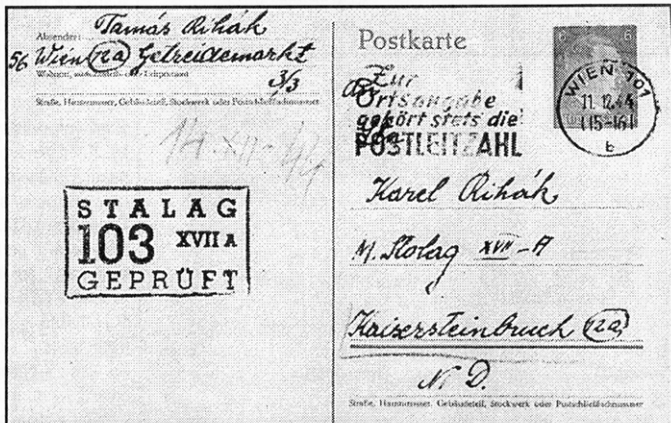
Opatrujem tieto dokumenty ako spomienku na zlé časy a zverejňujem ich preto, aby aj filatelisti poznali nevšedné ukážky z vojnového obdobia v čase druhej svetovej vojny, resp. obdobia SNP. ■ ■ ■

Stammlager XVII A v Keisersteinbrucku v južnom Rakúsku, neďaleko Viedne. Po bežných zajateckých procedúrach ako boli strihanie, sprchovanie a odšívavanie, dostali sme sa medzi za ostatným drôtom opleteným plotom nachádzajúce drevené baráky.

Naša skupina pozostávala približne z troch desiatok vojakov mužstva a dvoch desiatok dôstojníkov v hodnosti od poručíka po plukovníka. V lágri bolo asi dvadsaťtisíc vojnových zajatcov, medzi nimi veľa Juhoslovanov, Poliakov, Talianov, Francúzov a zopár Angličanov. Bol nám pridelený stály „dolmach“, ktorý mal za povinnosť okrem iného aj odosielať a prijímať osobnú korešpondenciu. Mali sme možnosť dať o sebe vedieť rodinným príslušníkom, samozrejme, po dôkladnej cenzúre. Mne sa podarilo zachrániť časť tejto korešpondencie, ktorá je dnes zaujímavá aj z filatelistického hľadiska, lebo s podobnými dokumentmi o slovenských zajatcoch v nemeckých zajateckých táboroch som sa v odbornej filatelickej literatúre nestretol. Na ukážku predkladám aspoň dva takéto dokumenty.

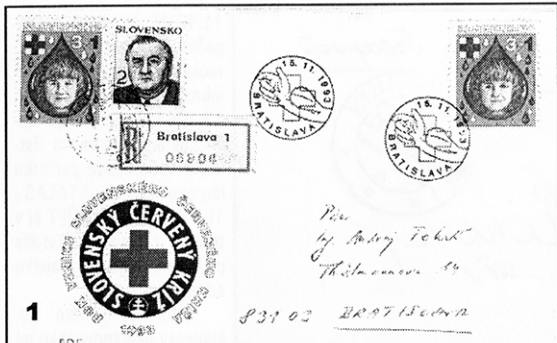
Prvý list (obr.1) je odoslaný mojou sestrou z Turčianskeho Sv. Martina dňa 24.11.1994, nefrankovaný, s poznámkou Feldpost, adresovaný na moje meno do Keisersteinbrucku, Stammlager XVII A, ktorý mi bol doručený 9.12.1944 (rukou napísaný dátum na zásielke). Prešiel cez cenzúru nemeckej armády, o čom svedčí páska na ľavej strane obálky, a cenzúrou v lágri - čierna obdĺžniková pečiatka STALAG / 103 XVII A / GEPRÜFT.

Druhá celistvosť (obr.2), nemecký poštový lístok s natlačenou známkou 6 pf, bol podaný na viedenskej pošte 101 dňa



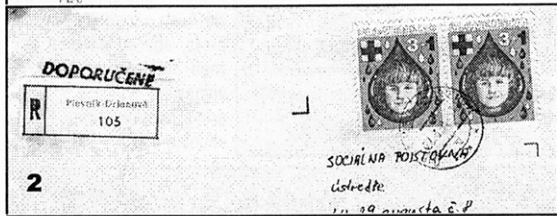
Ing.M.Bachratý radí ako na to: CELISTVOSTI V GENERÁLNEJ ZBIERKE

Často počúť ponosy zberateľov, že „sa to už ďalej nedá vydržať, nominále stále rastie, počet (zbytočne) vydaných známok „jakbysmet“ a že asi bude najlepšie sa na celú filateliu, prepýtujem, vykašľať.“ Keď si tak pekne zanáďavajú, vytiahnu peňaženku, k novinkárovej nemalej radosti uhradia polročný dlh za štvorbloky plus jedna sériu, čerstvo nadobudnuté novinky starostlivo uložia do zásobníka a trpezlivo čakajú na ďalší prídel. A tak pekne dokola, pol roka, rok, desaťročia. V lepšom prípade občas (napríklad cez Vianoce) „prevetrajú“ zásobníky s nahromadenými „pokladmi“, aby ich vzápätí uložili na bezpečné miesto, aby sa k nim, nedajbože, nedostali maloleté deti či



chybne sú tisíce zberateľov, ktorým stačí pre uspokojenie svojich filatelistických ambícií občasné prelistovanie svojej „generálky“, pri ktorom sa aspoň pohľadom oboznamujú s vecami, ktoré by inak zostali ich zraku naveky utajené.

Mnohí generálni zberatelia však očakávajú od svojej záľuby trochu viac, radi by aktívnejšie vstúpili do sveta filatelie, len nevedia ako to, ako sa vymaniť zo stereotypu generálneho zberateľstva, čím oživí svoju zbierku tak, aby sa stala jedinečnou, svojskou, zaujímavou. Poznám na to liek, dokonca som ho s úspechom naordinoval jednému môjmu známemu - filatelistovi, ktorého tu však nebudem menovať. Recept je veľmi prostý - otvoríť trochu oči a prestať sa pozeráť na poštovú známku len ako na predmet zberateľskej záľuby. Uvedomíť si jej prvotné určenie - pre ktoré vlastne pred takmer 160 rokmi uzrela svetlo sveta - slúžiť v poštovej prevádzke ako doklad o uhradení poplatkov za najrozmanitejšie služby, ktoré pošta poskytuje svojim klientom. Ak tušíte, že mám namierené na objekty zberateľského záujmu, ktoré filatelisti odborne pomenovali celistvosti, tušíte správne.



Na príklade jednej slovenskej známky si ukážeme, ako možno postupovať pri výbere a posudzovaní vhodných celistvostí na spestrenie generálnej zbierky. Hneď na úvod si povedzme, že je to v našich pomeroch známka dosť neobvyklá - ide totiž o trojkorunovú známku s príplatkom v prospech Slovenského Červeného kríža. Jej výnimočnosť spočíva najmä v tom, že je to prvá príplatková známka vydaná na našom území po 45 rokoch (príplatkové známky boli vydané v ČSR naposledy v roku 1948). Vybral som si ju možno aj preto, lebo som bol svedkom „pôrodných bolestí“, ktoré prežíval jej autor - František Horniak. V období, keď sa rodila - i počas spoločnej dovolenky na morskom pobreží v Istrii, skláňajúc sa s lupou v ruke nad rozkresbou a odtláčkom takmer hotovej rytiny. Znáмка bola totiž jeho debutom v známkovej tvorbe (je autorom návrhu i rytiny), do ktorého vstúpil impozantným spôsobom - portrétom, naviac neľahkým portrétom detským.



Prv, než sa pustíme do zháňania celistvosti pre zbierku, musíme si uvedomiť niektoré základné údaje o známke, ktoré nám následne pomôžu orientovať výber celistvosti a ich filatelistické vyhodnotenie.

vnúťatá. Vrávite, že Vám to niečo pripomína? Nuž veru áno, je to charakteristický obraz nejedného generálneho zberateľa novodobých slovenských známok. Je to viac-menej bezproblémové zbieranie (vari až do chvíle, opísané v úvodných vetách). Veď vlastne za tých 5 rokov, čo vychádzajú slovenské známky, ani niet veľmi čo zbierať, pokiaľ máme na mysli prapôvodný výraz tohoto slova.

Aj oneskorencov, ktoré zmeškali vlak a neboli „pri tom“ už 1.1.1993, môže trochu potrápiť iba zhánanie Čunderlíkovo hárdka (PL?), v poslednej dobe hádam ešte aj nepreperforovaného kupónu osemnásťkorunovej Piety. Podaktorí si svoju záľubu v „novom Slovensku“ okoreňujú celinami, výnimočne i niektorými markantnými typickými doskovými vadami (DV), tých je však pomerne málo. Nie, nechcem nikoho odhovárať od generálneho zbierania, ani ho nabádať na menej komfortné získavanie známok obieháním okresných pôšt namiesto pohodlných dodávok noviniek cez novinkovú službu v klube. Nepo-

Prv, než sa pustíme do zháňania celistvosti pre zbierku, musíme si uvedomiť niektoré základné údaje o známke, ktoré nám následne pomôžu orientovať výber celistvosti a ich filatelistické vyhodnotenie.

Prvým závažným údajom je dátum vydania. Znáмка bola vydaná 15.11.1993. Tento dátum si treba zapamätáť, je dôležitý, ak hľadáme skutočne poštu prešlé doklady z prvého dňa. Jednak to môže byť oficiálne vydaná obálka prvého dňa vydania (FDC), ktorá by však mala mať okrem natlačenej pečiatky aj odtláčok dennej pečiatky poštového úradu, na ktorom bola podaná na dopravu (obr.1), a jednak obyčajná „civilná“ zásielka s čitateľným dátumom poštovej pečiatky. Získanie nefilatelickej celistvosti do dňa vydania známky býva však veľmi

obťažne, preto sa snažíme získať aspoň celistvosť s dátumom podania čo možno najbližším ku dňu vydania. Pri vydaní známky bolo stanovené, že sú platné až do odvolania, t.j. známkami je prípustné frankovať ešte i dnes. Ďalej si treba uvedomiť, že známka s vyťažou nominálnou hodnotou 3 + 1 (Sk) má výplatnú schopnosť len 3.- Sk, príplatkovú sumu (1.- Sk) pošta poukazuje v prospech organizácie, pre ktorú je príplatok určený, v tomto prípade SČK. Inak povedané: Za známku na pošte zaplatíme 4.- Sk, ale môžeme ju použiť len ako trojkorunovú. Preto nie sú príplatkové známky medzi verejnosťou zvlášť obľúbené a pošta má s nimi tiež viac práce pri zúčtovaní ich predaja.

S nominálnou hodnotou známky súvisia ďalšie potrebné údaje, ktoré však už zo známky samotnej alebo z FDC nevyčítame - poštové sadzby, platné v čase obehu známky v poštovej prevádzke. Ich znalosť nám pomôže jednak pri posudzovaní správnosti frankatúry nalepenej na celistvosti a jednak, pre prípad, ak si chceme (najmä menej bežné) celistvosti pripraviť sami, určiť správnu výšku poštovného. V posledne menovanom prípade, aj keď by išlo o filatelisticky motivované zásielky, bezpodmienečne musia zodpovedať tarifám platným v čase podajia zásielky na pošte (platí to i pre FDC!). Ak poznáme poštové tarify a ich zmeny v priebehu platnosti známok, vieme stanoviť, či sa daná známka môže vyskytovať ako jednoduchá alebo viacnásobná frankatúra (ktoré sú zo zberateľského hľadiska spravidla zaujímavejšie) na uhradenie základného poplatku alebo za niektorú z doplnkových služieb. Kvôli názornosti uvádzam prehľad vybraných tarif, platných v priebehu platnosti danej známky:

Vnútroštátny styk

	od 1.1.1993 do 31.3.1997	1.4.1998 31.12.1998	1.1.1999 doteraz
poštový lístok	2,-	3,-	4,-
list do 20 g	3,-	4,-	5,-
50 g	5,-	5,-	6,-
príplatok			
- doporučene	5,-	6,-	8,-
- expres	8,-	8,-	8,-

Medzinárodný styk

	od 19.10.92 do 30.9.93	1.10.93 14.3.96	15.3.96 30.9.97	1.10.97 doteraz
lístok *)	5,-/6,-	5,-/6,-	6,-/9,-	5,-/7,-/10,-
list do 20 g	8,-	8,-	9,-	12,-
50 g	14,-	15,-	16,-	18,-
príplatok				
- doporučene	20,-	22,-	22,-	22,-

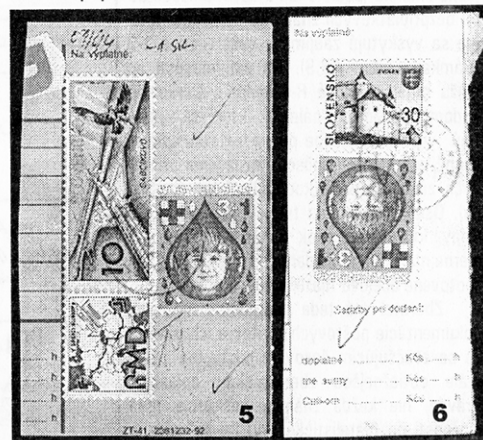
*) pozn.: Za lomítkom letecky mimo Európu

V prvom období bolo teda možné použiť našu známku na vyplatenie obyčajného listu do 20 g a je zrejme, že pre toto použitie bola známka predurčená. V druhom období postačovala výplatná hodnota známky na úhradu poštovného za lístok. Súčasne z tabuľky vidíme, že v žiadnom inom prípade nebolo možné použiť známku vo vnútroštátnom styku (v 1. tarif

nom období) ako jednoduchú alebo viacnásobnú frankatúru (teda bez prítomnosti inej známky, čím by vznikla zmiešaná frankatúra). Neskôr takáto možnosť existovala (napríklad doporučený lístok v 2. a 3. období alebo list do 50 g v 3. období). Ďalej vidíme, že na uhradenie poplatku za letecky prepravovaný lístok do zahraničia bolo možné použiť dve známky a v treťom období až tri známky. Existuje množstvo ďalších



možností vzniku viacnásobných frankatúr na zásielkach podaných doporučene, resp. ako náhle (neskôr prízritné), ďalej na zásielkach zasielaných do ČR alebo do blízkej cudziny, pre ktorú platili zľavnené tarify. Pripomeňme teda, že viacnásobné frankatúry sú možné vtedy, ak výška poplatku je celým násobkom nominálnej hodnoty známky (v našom prípade 3.- Sk, teda bez príplatku).



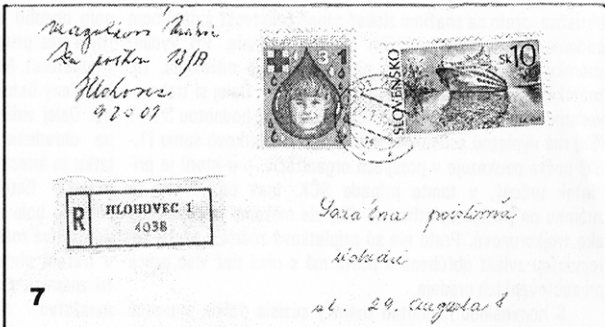
Kuriózna je dvojnásobná frankatúra na doporučenom liste podanom dňa 22.6.1995 (obr.2), pretože v tom čase bola výška poplatku za doporučenú zásielku do 20 g 8.- Sk (3.- Sk list + 5.- Sk doporučene). Chyby sa pravdepodobne dopustila pracovníčka pošty (doporučené zásielky sa podávajú pri priehradke), keď do výplatnej hodnoty zarátala aj príplatok oboch známok. Zrejme to neprekážalo ani dodacej pošte, ktorá mala zásielku zaťažiť doplatným, avšak neurobila tak. Obdobný prípad je na obr.3 (výplatná za list 4.- Sk + doporučené 6.- Sk). Popri jednoduchých (vo filatelistickom žargóne ich niekedy nazývame sólofrankatúry) a viacnásobných frankatúrach môže existovať nepreberné množstvo zmiešaných frankatúr so známkami iných vydaní, z ktorých možno pre zbierku vybrať tie malebnejšie, atraktívnejšie a estetickjšie alebo inak filatelisticky zaujímavé (s príležitostnou pečiatkou, R-pečiatkou, dofrankované odtlačkom výplatného stroja a pod.). Pozornosť si zasluhujú aj zásielky, na ktorých je vyznačené doplatné z

dôvodu nedostatočnej frankatúry (obr.4 - list z tretieho obdobia, ktorý sa mal vyplatiť známku 4,- Sk), zásielky z prvého alebo posledného dňa tarifného obdobia, či neobvykle vysoké frankatúry. Korenín zbierky sú známky použité na balíkových sprievodkách, ktoré možno získať zo skartu, občas predávaného v Pofise. Na obr. 5 a 6 sú ukážky takýchto frankatúr s „našou“ známku, v oboch prípadoch však chybnou použitou ako 4-koronovou. Pri preberaní väčšieho množstva celistvostí z druhej polovice roku 1998 možno zistiť častejší výskyt príplatkovej známky a tiež ich väčší počet na doporučených a prioritných zásielkach. Nie je to náhoda. Pošta totiž z dôvodu minimálneho predaja príplatkových známok s účinnosťou od 1.6.1998 znížila ich

predajnú cenu zo 4 na 3 Sk. Kým teda pred júnom 1998 bolo možné horko-fažko nájsť jednu známku (použitú iba z dôvodu nedostatku bezpríplatkových známok), po tomto dátume sa vyskytujú zaujímavé celistvosti s 1-3 známkami (obr. 7,8,9). Na zaujímavosti im môžu pridať aj nové R-nálepky s čiarovým kódom, provizórii R-nálepiek, ktoré sa vyskytujú v poslednej dobe pri nedostatku „čiarových“, ako i rôzne spôsoby označenia prioritných zásielok (pečiatkou, nálepkou, rukopisne). Osobitnú kapitolu tvoria zásielky do cudziny, ktorých sa však u nás vyskytuje pomerne málo, ak odhliadame od tých, ktoré boli zhotovené účelovo filatelistami.

Zberateľ má teda nepreberné možnosti dokumentácie poštových taríf a ich vývoja, čo sa zväčšujúcim časovým odstupom stáva stále obtiažnejšou zberateľskou oblasťou. Pravda, nie každá známka poskytuje také možnosti na filatelistické „vyžitie sa“ ako uvedený príklad, avšak pri trochu šťastia a s podporou znalostí poštovej prevádzky v sledovanom období môže pozorný (i generálny) zberateľ nájsť skutočne zaujímavé doklady. A možno sa na filateliu bude pozerat úplne inými očami, než doposiaľ. Tak - veľa šťastia!

Ing. M. Bachratý



O MLÁDEŽNÍCKYCH EXPONÁTOCH NA EYODFILA '99

Na špecializovanej výstave poštových známok mladých filatelistov EYODFILA '99 v Poprade sa v triede mládežníckej filatelie prezentovalo spolu 59 exponátov, vrátane zahraničných a navyše k tomu treba prirátat exponáty v triede nesúťažnej, ktoré rovnako zaujali a poučili. Okrem toho ďalšie exponáty boli vystavené aj v triede filatelistickej literatúry. Zmienim sa

však len o našich slovenských exponátoch, ktoré nás, pochopiteľne, najviac zaujímajú z hľadiska ich súčasnej úrovne i možností ich ďalšieho kvalitatívneho rastu.

Začnem tabuľkou o počte exponátov, získaných oceneniami a klubovej príslušnosti. Už z tohto prehľadu možno „vyčítať“ mnoho zaujímavých údajov.

KMF/KF	VS	S	PS	B	Účasť	Spolu
Levice	1	-	2	2	-	5
Košice	-	1	2	1	-	4
Dolný Kubín	-	1	4	3	-	8
Trnava	-	-	3	-	-	3
Piešťany	-	-	1	1	-	2
Kežmarok	-	-	-	2	-	2
Ružomberok	-	-	-	-	2	2
Rožňava	-	-	2	3	-	5
Kováčová	-	-	-	1	-	1
Poprad	-	1	-	1	-	2
Spolu	1	3	14	14	2	34

Pekné je, že exponáty prišli z 10 krúžkov, resp. klubov filatelistov, kde pracujú s mladými, ale zarážajúca je dlhšie pretrvávajúca neúčasť Bratislavy. Na druhej strane treba pochváliť už zapojenie Piešťan, účasť mladých filatelistov z Ružňavy a iných.

Z 34 exponátov zo Slovenska bolo najviac z Dolného Kubína (8), Levice a Rožňavy (po 5) a z Košíc (4). Jury ich hodnotila prísne, ale spravodlivo. Už aj z porovnávacieho pohľadu so zahraničnými exponátmi, ktoré predstavovali skutočnú mládežnícku špičku v športovej a olympijskej filatelii. Preto sa zdá hodnotenie našich nižšie. Je málo jedna VS Levičanovi O.Klimovi a ďalšie tri strieborné vystavovateľom z Dolného Kubína, Košíc a jednému prvovystavovateľovi (Rančákovi z Popradu)? Stredo boli rozdávane postriebné a bronzové, po 14 medaili, na to si musíme zvyknúť, ak EYODFILA aspirovala na výstavu s medzinárodnou účasťou. A na takejto výstave by nemali byť exponáty s potvrdením o účasti alebo nehodnotené exponáty, ktoré nemali predpísaný počet listov. Podobne aj jeden exponát, ktorý tematicky „uletel“, organizačný výbor ho prijal a nakoniec bol aj hodnotený.

Spomínaný exponát D.Rančáka je nádejný a mladý vystavovateľ by ho mal čo najskôr rozšíriť na 32 listov, aby mohol byť ďalej vystavovaný. Ale takto rozšírenie o 1 plochu sa týka všetkých prvovystavovateľov, inak by ich doterajšie snaženie stratilo zmysel.

Exponáty vyšších vekových skupín tiež očakáva rozšírenie z 32 na 48 listov, s čím by mohla súvisieť aj zmena kvality (zvýšenie) použitého filatelistického materiálu, aby mohol exponát získať vyššie ocenenie na ďalších výstavách, resp. dostať šancu na vystavovanie v zahraničí. Nemali by sme zaošťať za ostatným svetom!

Exponáty prvovystavovateľov boli hodnotené podľa kritérií regionálnych výstav, teda prísnejšie, čo je pochopiteľné. Nemalo by žiadny význam ich nadnesenie a vlastne ustrnieť v tom prípade, ak s nimi vystavovateľ ďalej nebude pracovať. Inak by sme sa s nimi na ďalších výstavách už nestretli. To by mali vedúci svojim mládežníkom vysvetliť a pomôcť aj pri následnej úprave.

Z vyššie uvedenej tabuľky ešte vidno, že počet medailí je zúžený oproti minulosti. V prvom rade je veľké rozpätie medzi potvrdením účasti a postriebnou medailou a chýba aj rozčlenenie bronzovej na malú a veľkú. Tým sa akosi nedáva mož-

nosť jemnejšieho členenia existujúcej kvality exponátov a rozdielov medzi nimi.

Mladí vystavovatelia by so svojimi exponátmi mali ďalej pracovať. Odstraňovať chyby a napravné nedostatky. Je čo zlepšovať. V názvoch exponátov a prezentovaní vystavovaného materiálu sú veľké disproporcie a jury to musela dať pocítiť. Alebo - ľahká atletika už dávno nejestvuje, je iba atletika, lebo tak sa členila vtedy, keď za ťažkých atlétov sa pokladali vzpierači a zápasníci. A koľko filatelistických hriechov ešte narobia známky šejchátov!

Kvalita našich exponátov v porovnaní s európskymi je dobrý štandard. najvyššie ocenenia dostalo zahraničie - Chorvátsko, Maďarsko, Turecko. Počul som názor pri porovnaní takýchto ocenení, že aj naše mládežnícke exponáty by boli lepšie, keby deti našich popredných vystavovateľov (dospehlých) boli mladými filatelistami a vystavovateľmi... Keďže to tak nie je, nevidíme v ich exponátoch prvé olympijské série, ani celistvosti z Atén 1896, ani strojové pečiatky zo zimných OH. Tým skôr treba ostatným prízukovať tematické spracovanie, obsah pred vysokou cenou... A zachytiť trendy - zatiaľ v jedinom exponáte som si všimol desiatinné triedenie obsahu popisu a libreta.

To všetko by sa mohlo zmeniť do roka, lebo v roku 2000 bude opäť OLYMPFILA a to je príležitosť na opätovné vystavenie exponátov, pravda v zmysle úprav, ak budú rešpektované moje názory.

Organizátori výstavy OLYMPFILA 2000 - Spoločnosť olympijskej a športovej filatelie pri SOV urobí maximum v záujme jej úspešnej prípravy. Aj EYODFILA '99 to dokázala. Ale ostatné záleží na vystavovateľoch a ich vedúcich, lebo máme na mysli práve tých najmladších. A je dobre, že zberatelia olympijských a športových filatelistických materiálov medzi mladými námetármi tvoria dosť podstatnú, pritom nezanedbateľnú skupinu. A že zásluhou SSOŠF pri SOV dostáva aj príležitosť na prezentáciu. □ J. Mička

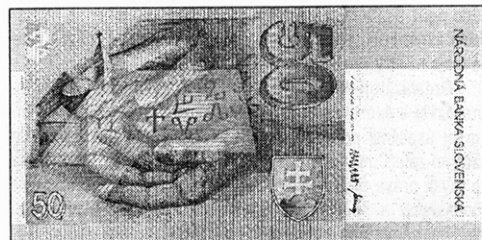
CYRIL A METOD NA PLATIDLÁCH

Obrovský dejinný a civilizačný význam diela bratov Cyrila (Konštantína filozofa) a Metoda pre slovanské národy môže doceniť azda iba len ten, kto sa s ich dielom bližšie zoznámil prostredníctvom tzv. Panónskych legiend, v ktorých pravdepodobne žiaci oboch vierozvestov podrobne opisujú ich život a dielo.



Obr. 1 a 2 - Rub slovenského 20-korunáka z roku 1940 (vľavo) a rub bulharskej pamätnej mince v hodnote 5 leva z roku 1963 (vpravo)

S významom osobnosti Cyrila a Metoda kontrastuje vzácnosť, s akou sú obaja bratia zobrazovaní na platidlách. Vo väčšine slovenských krajín, ktoré sa z cudzieho područia oslobodili len v pomerne nedávnej dobe, to je svojím spôsobom pochopiteľné, ale zaráža to v Rusku, kde sa ich obraz doposiaľ neobjavil ani na jedinej minci a to napriek priam inflácii pamätných mincí - medailí v ostatných rokoch. Neprekvapuje to napokon ani vo vyhranene katolíckom Poľsku, ktoré oboch bratov spája skôr s pravoslávím. Objektívnu príčinou je aj skutočnosť, že autentické vyobrazenie oboch bratov sa neza chovalo a všetky moderné portréty sú iba umelecká fikcia so všetkými dôsledkami, ktoré to prináša.



Obr.3 a 4 - Slovenská 50-korunáčka vzor 1993, jej líčna strana (hore) a jej rub (dole)

Prvý raz sa obaja bratia na platidlách objavujú až na slovenskom 20-korunáku z roku 1940. Sú na ňom zobrazení takmer v prísne kanonizovanom byzantskom štýle s maketou románskej rotundy, ktorá symbolizuje ich poslanie vierozvestov. Slovenský 20-korunák z roku 1940 však ostal celých 23 rokov jedinou mincou na svete s obrazom oboch bratov.

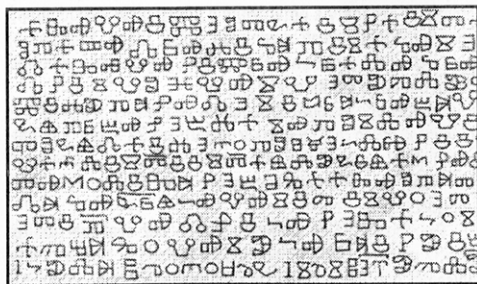
Až roku 1963 vydáva Bulharsko, ktoré ako jediný moderný slovenský štát dokázalo integrovať cyrilometodskú tradíciu do svojej novodobej štátnej myšlienky (jedným z najvyšších bulharských štátnych vyznamenaní bol už za socializmu Rad Cyrila a Metoda) sériu strieborných a zlatých pamätných mincí v hodnotách 2, 5, 10 a 20 leva pripomínajúcich 1100 rokov slovenského písomníctva. Všetky štyri mince majú na rube rovnaký obraz - stojace postavy oboch bratov v čelnom pohľade s rozvinutým zvitkom v rukách Cyrila a s knihou v rukách Metoda. Stváranie ich postáv na rube všetkých štyroch mincí je síce o niečo voľnejšie ako na slovenskom 20-korunáku, ale veľmi sa mu podobá.

Ďalšie, a zatiaľ posledné, platidlo, na ktorom sa s bratmi Cyrilom a Metodom stretávame, bolo vydané opäť na Sloven-



Obr.5 - Fragment hlaholského textu na rube československej 20-korunáčky z roku 1988

sku. Je to nám všetkým známa päťdesiatkorunáčka vzor 1993. Väčší priester, ktorý umelcom poskytuje bankovková grafika, však umožnil stvárniť odkaz oboch bratov s oveľa väčšou výrazovou hĺbkou. Na líci sa autor umeleckého návrhu vysporiadal s potrebou zobraziť vedľa seba súčasne dva portréty netradičným spôsobom. Portrét Metoda je zobrazený čelne a portrét Cyrila s profilu tak, ako by vytváral zároveň tiež Metodovmu portrétu (podobné zobrazenie portrétu môže vidieť na súčasných slovenských bankovkách). Zároveň lesk v Metodových očiach je zobrazený v tvare sviečky symbolizujúcej jeho vizionárstvo. Z technického hľadiska je len škoda, že niektoré príliš jemné ornamenty na Metodovom ornáte boli pred začatím tlače odstránené dosť necitlivým vyškraibaním rydlom. Na rube je symbolicky stváraný celý odkaz diela oboch bratov. Slnkom ožiarené donátorské ruky odovzdávajú románsky kostolík ako symbol viery a za ním vychádzajú prvé písmená hlaholskej abecedy (horný riadok A, B, G, E, dolný riadok V, D a Ž). Celý symbolický obraz zvyráňuje kolorujúci modrý pás.



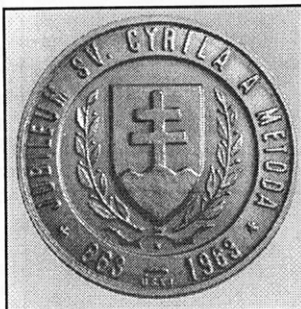
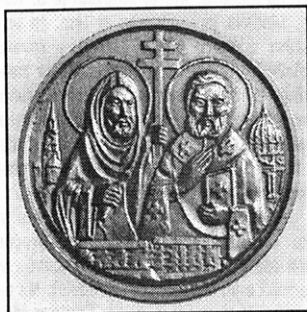
Obr.6 - Hlaholský nápis na líci chorvátskej bankovky v hodnote 100 kun

I keď zobrazenie samotných postáv Cyrila a Metoda na platidlách nie je časté, musíme v tejto súvislosti spomenúť ďalšie dve platidlá, na ktorých odkaz oboch bratov nepriamo pripomína zobrazenie hlaholských nápisov. V prvom rade je to rub československej 20-korunáčky z r. 1988, kde je hlaholský nápis súčasťou kompozície vyjadrujúcej cestu k vzdelaniu. V druhom rade je to chorvátska bankovka v hodnote 100 kun z roku 1993, kde na líci nachádzame nápis v modernejšej, tzv. hranatej hlaholike symbolizujúci používanie tohto písma v niektorých chorvátskych kláštorech ešte dlho v stredoveku.

Zbyšek Šustek

MEDAILY S CYRILOMETODSKOU TRADÍCIOU

ZAČIATOK MESIACA JÚLA JE UŽ KAŽDOROČNE VENOVANÝ SVIATKU SV. CYRILA A METODA. PRÁVE POČETNÉ MEDAILY PATRIA MEDZI NUMIZMATICKÉ PAMIAJKY S MOTÍVOM ZASVÄTENÝM TÝMTO DVOM VÝZNAMNÝM POSTAVÁM NAŠEJ KULTÚRNEJ HISTÓRIE.



Obr.1 - Averz a reverz medaile W.Schiffera



Obr.2 - Averz a reverz medaile A.Petera a J.Koreňa



Obr.3 - Averz a reverz medaile L. Cvenrošovej

Medailérske pamiatky s cyrilometodským motívom sprítmňujú historické osobnosti, ktoré úzko súvisia s našim prvým štátnym útvorom - Veľkomoravskou ríšou. Solúnski bratia Cyril a Metod prichádzajú roku 863 z Byzancie na Veľkú Moravu, aby tu ako vierozvestcovia šírili kresťanstvo a položili základ nielen v náboženskej, ale aj právnej a kultúrnej sfére.

Príchod Cyrila (vlastným menom Konštantín filozof) a jeho brata na Veľkú Moravu na pozvanie veľkomoravského kniežata Rastislava znamenal dôležitý medzník vo vývoji slovanskej kultúry. V súvislosti s ich misiou tu vzniklo slovanské písmo, zrodilo sa slovanské písomníctvo a literatúra, ktorá sa stala trvalým základom kultúry časti južných a všetkých východných Slovanov. Zasluhou oboch bratov sa staroslovienčina zaradila medzi najvyšpejšie súčasné spisovné jazyky, ako boli vtedy gréčtina a latinčina.

Z mnohých medailí s cyrilometodskou tradíciou vyberáme niektoré z medailí vydaných v rokoch 1963-1990. Ich autormi sú medailéri Ľ.Cvenrošová, A.Peter a J.Koreň, M.Kožuch, J.Kulich, Ľ.Sindeláň, W.Schiffer a vyhotovené boli v kremnickej, resp. parížskej mincovni.

V roku 1963 pri príležitosti 1100. výročia príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu vznikla v parížskej mincovni medaile, ktorej autorom je W.Schiffer. Medaile je vyhotovená z pozláteného bronzu a jej priemer je 60 mm (obr.1).

V roku 1964 vydal Archeologický ústav SAV v Nitre pri príležitosti usporiadania výstavy „Veľká Morava“ v Nitre pamätnú medailu, ktorej autormi sú A.Peter a J.Koreň. Medaile je zaujímavá svojím štylizovaným stvárnením postáv Cyrila a Metoda na averze a postavy oranta s kniežacími atribútmi prevzaté z pozláteného nákontia z Mikulčíc. Medaile bola vydaná v dvoch veľkostiach 70 a 50 mm a v dvoch prevedeniach - bronzová patinovaná a posťriebrená patinovaná (obr.2).

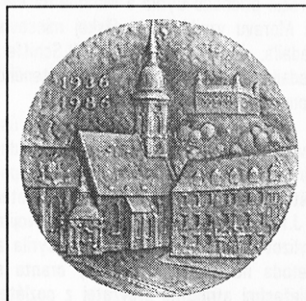
Pri príležitosti 1100. výročia smrti Metoda (†885) v roku 1985 vydala Slovenská numizmatická spoločnosť pobočka Nitra medailu, ktorej autorom je Ľ. Cvenrošová. Medaile názorňuje na averze oboch bratov spolu s ich atribútmi - knihou, perom a zvítkom. Na reverze je oráč s volským záprahom, motív zo slonovinovej pixidy, významného archeologického nálezu z Čiernych Kľačian pri Nitre. Obraz dopĺňa silueta historického nitrianskeho hradu,



Obr. 4 - Averz a reverz medaile J. Kulicha



Obr. 5 - Averz a reverz medaile L. Šindelářa



Obr. 6 - Averz a reverz medaile M. Kožucha



Obr. 7 - Averz a reverz medaile W. Schiffera

veľkomoravské hrivny. Medaila je vyhotovená z tombaku, postriebného tombaku a v striebre vo veľkostiach 70 a 40 mm (obr.3).

Archeologický ústav SAV v Nitre vydal v roku 1985 pri 1100. výročí smrti Metoda medailu, ktorej autorom je J. Kulicha. Medaila je zaujímavá aj tým, že pozostáva z dvoch kusov - averz a reverz medaily je razený samostatne. Averz znázorňuje Cyrila a Metoda na oslom záprahu s mečom a knihou. Na reverze víta knieža Rastislav byzantskú misiu prichádzajúcu na Veľkú Moravu. Obe medaily sú z tombaku s priemerom 70 mm (obr.4).

Arcibiskupstvo v Olomouci vydalo v roku 1985 medailu tiež k 1100. výročiu smrti Metoda. Medailu razila mincovňa v Kremnici a jej autorom je L.Šindelář. Na averze sú štylizované postavy Cyrila a Metoda. Východisko k umeleckému stvárneniu tohto motívu bol výrez z obrazu poľského maliara 19. stor. J. Matejku, ktorý sa nachádza na Velehrade. Reverzná strana, resp. opis už nie sú v priamom vzťahu k solúnskym bratom a znázorňuje velehradskú Madonu. Medaila je vyhotovená z postriebného a pozláteného tombaku s priemerom 70 mm (obr.5).

V roku 1986 vydala pamätnú medailu Cyrilometodská bohoslovecká fakulta v Bratislave, pri 50.výročí svojho vzniku (1936-1986). Autorom medaily je M. Kožuch. Na averze a reverze je znázornenie Cyrila a Metoda a budovy bohosloveckej fakulty pri Dóme sv. Martina pod bratislavským hradom. Medaila je z tombaku s priemerom 70 mm (obr.6).

Posledná z medailí, ktorú čitateľovi predstavujeme, bola vyrobená v Paríži v roku 1990. Jej autorom je medailér slovenského pôvodu W. Schiffer. Medaila, ktorá znázorňuje Cyrila a Metoda, je venovaná najmä najvyšším cirkevným hodnostárom pápežovi Jánovi Pavlovi II. a kardinálovi J.Tomkovi. Medaila je z bronzu s priemerom 70 mm (obr.7).

Medailárske pamiatky z cyrilometodskou tematikou sú zaujímavé nielen tým, že pripomínajú významné výročia osobností našej kultúrnej histórie, ale tiež preto, že osobitným spôsobom sprítomujú nielen vzácné archeologické nálezy z obdobia Veľkej Moravy, ale aj žijúce postavy a udalosti nášho cirkevného diania.

PhDr. Elena Minarovičová

KEBY TO TAK BOL POVEDAL NIEKTO INÝ...

(alebo ako J. V. Stalin "navrhoval" bankovky)

Pozornejším numizmatikom iste nemôže ujsť, že sovietske štátovky a bankovky vydané pri menovej reforme v roku 1947 nápadne pripomínajú papierové platidlá cárského Ruska z rokov 1909-1912. Nie je to len anachronický formát "na výšku" pri 1, 3 a 5-rubľovkách, enormne veľké rozmery bankoviek nápadne najmä na dvoch najvyšších denomináciách, ale predovšetkým zarážajúca zhoda ornamentov a kompozície, ktorá azda najviac vyniká pri porovnaní rubu 10-rubľovky z roku 1947 a 100-rubľovky z roku 1912. Pri pohľade na ne sa takmer natíska otázka, či nie sú dielom jedného autora. Nie, nie sú, ale ako k tomu vlastne došlo?

I keď samotná odpoveď je, ako uvidíme, nečakane jednoduchá, vráťme sa trochu do histórie, aby sme celú vec pochopili v širších súvislostiach. V roku 1924 bola v ZSSR dokončená menová reforma, ktorá naozaj dôsledne vyriešila menové problémy spôsobené prvou svetovou vojnou, občianskou vojnou, intervenciou a totálnym rozvratom hospodárstva a politického systému. Obnova trhových princípov hospodárstva uskutočnená počas NEP-u vytvárala priaznivé podmienky na to, aby úspešnosť reformy bola trvalá.

K obrázkom vpravo:
Podobnosť sovietskych štátoviek a bankoviek vzoru 1947 s cárskymi platidlami zo začiatku storočia vynikne najmä pri porovnaní líca 100-rubľovky z roku 1912 a 10-rubľovky z roku 1947.

Nová menová jednotka - červonec s teoretickým obsahom 7,74 g zlata mala podľa zlatej parity dokonca vyššiu hodnotu ako vtedajšia britská libra s obsahom 7,32 g zlata a predstavovala voľne zameniteľnú menu, s ktorou sa obchodovalo na medzinárodných burzách. Jej hodnotu podporovala aj v tom čase aktívna platobná bilancia sovietskeho zahraničného obchodu.

Azda zámerne, na psychologické zvýšenie dôvery k novej sovietskej mene, červoncové bankovky viditeľne napodobovali štýl bankoviek Bank of England (tlač po jednej strane, bohaté vodoznaky, kaligrafia, umiestnenie drobných dekorácií v ľa-



vom hornom rohu). Neuvážené ukončenie NEP-u, nedodržiavanie uzákonených pravidiel emisie štátoviek a mincí, financovanie industrializácie inflačnou emisiou obeživa, zákaz vývozu bankoviek do zahraničia roku 1926 a zákaz ich dovozu o dva roky neskôr, ukončili krátke obdobie konvertibility sovietskej meny.

Rozvrátenie poľnohospodárstva násilnou kolektivizáciou, administratívne stanovovanie cien a s ním spojená nerentabilita podnikov, udržiavanie príjmov obyvateľstva na hladine existenčného minima (v dôsledku toho väčšina obyvateľov ZSSR nemala v 30. rokoch žiadne alebo takmer žiadne úspory - takmer 50% vkladov v sporiteľniach nepresahovalo v roku 1935 5 rubľov, čo nestačilo ani na nákup pol kg ryže alebo štvrt kg zeleného čaju, priemerný vklad pritom dosahoval 51,4 rubľa, teda asi tretinu nižšieho mesačného platu!!!) a zavedenie viazaného a voľného trhu s dvoma diametrálne odlišnými sústavami cien viedli koncom 20. rokov k ďalšiemu poklesu vnútornej hodnoty červonca a k zmenšeniu úlohy peňazí v hospodárstve. Hospodárska katastrofa prelomu 20. a 30. rokov privedla začiatočnú 30. rokov sovietskych ekonomov k realistickejšiemu chápaniu úlohy peňazí v hospodárstve. Roku 1935 bol zrušený prídellový systém a emisia peňazí sa začala opäť riadiť racionálnejšími zásadami. V rámci toho bol znova urobený pokus fixovať sovietskú menu na zahraničné konvertibilné valuty. Roku 1936 na francúzsky frank a roku 1937 na americký dolár.

Došlo tu však k jednej závažnej zmene. Na tieto meny už nebol fixovaný červonec, ale rubľ (1/10 červonca). Hoci bankovky znejúce na červonca sa vydávali naďalej, rubľ sa tak na miesto červonca de facto stal základnou menovou jednotkou. Jednému doláru sa rovnalo 5,30 rubľa, podľa toho teoreticky zlatý obsah rubľa bol 0,167 g. Ak toto číslo násobíme 10, zistíme, že červonec v rokoch 1926-1937 stratil takmer 79% svojej teoretickej hodnoty! S novou fixáciou sovietskej meny azda súvisí to, že grafické riešenie nových červoncových bankoviek vzoru 1937 viditeľne napodobňuje líčnu stranu amerických dolárov.

V lete 1941 Nemecko so svojimi spojencami napadlo ZSSR. Namiesto liečenia následkov diletantských hospodárskych experimentov nastalo ďalšie obdobie ničenia a enormných výdavkov na obranu. Ruku v ruke s tým išla aj obnova lístkového systému a zavedenie enormne vysokých cien na voľnom trhu a v tzv. komerčných obchodoch. Hoci príjmy obyvateľstva boli naďalej udržiavané (tento raz z pochopiteľných dôvodov) na minimálnej úrovni, ničenie majetku a výrobných prostriedkov, nízke prídely a nedostatok tovaru na jednej strane a naopak vysoké ceny na kolozných trhoch viedli k tomu, že sa v obehu nachádzalo relatívne veľké množstvo nerealizovateľných peňazí. Na odstránenie dôsledkov vojny a hospodárskych ťažkostí z 30. rokov bola v decembri 1947 uskutočnená menová reforma.

Jej druhým cieľom (schváleným však pravdepodobne až v pokročilom štádiu prípravy reformy) bolo aj formálne uvedenie sústavy sovietskych papierových platidiel do súladu so skutočnosťou, že červonec stratil svoje pôvodné postavenie a funkciu. Na uskutočnenie reformy bolo samozrejme potrebné

navrhnúť a vydať nové platidlá. I keď sa to môže zdať niekomu takmer nepochopiteľné, počas vojny, keď boli podstatne vážnejšie starosti, zaoberali sa v ZSSR myšlienkou vydať nové bankovky, ktoré by pripomínali ruské bojové tradície a slúžili tak ako propagačné letáky posilňujúce bojového ducha. Vďaka tomu vytvoril I. Dubasov, grafik ceninovej tlačiarne GOZNAK I. roku 1943 viacero alternatívnych návrhov papierových platidiel všetkých denominácií predstavujúce dokonca ucelenú sériu. Na líci boli zobrazení slávni ruskí vojvodcovia (napr. Dimitrij Donskij, Alexander Nevskij, Kutuzov, Suvorov), na rube výjavy z významných bitiek, ktoré zvidli vojvodcovia (napr. Kulikovská bitka, bitka u Borodina, prechod Álp počas napoleonských vojen).

Počas vojny sa jeho návrhy nerealizovali. Ale po vojne, pri príprave platidiel pre menovú reformu, vznikla myšlienka tieto návrhy použiť alebo pozmeniť tak, aby naopak pripomínali ťažko dosiahnuté víťazstvo. Táto myšlienka však bola napokon zavrhnutá pod tlakom názoru, že pre mierové pomery by vojnová tematika nebola vhodná. Vznikli preto aj viaceré ďalšie návrhy s civilnou tematikou (Uzbecké ženy, zber bavlny, portrét Džeržinského). Keďže nevyhnutnosť menovej reformy bola zrejmá už počas vojny, niektoré z týchto návrhov tiež pochádzajú z prvej polovice 40. rokov. Okrem toho bolo k dispozícii pozoruhodné množstvo iných nerealizovaných alebo len z časti realizovaných návrhov papierových platidiel z 20. a 30. rokov.

Vo výbere ideového zamerania platidiel vládla bezradnosť, ktorú na jednej porade vyriešil až samotný J. V. Stalin otázkou: „I vot skažite, v čem byli plochije carskije dengi?“ Stalinova otázka sa stala príkazom, proti ktorému sa nik neodvážil nič namietat. Dôsledne v jej duchu grafici Goznaku poslušne pripravili návrhy štátoviek a bankoviek, ktoré Stalin schválil odľahknutím hrubou červonou ceruzkou. Do obehu sa dostali 16. decembra 1947 a obiehali až do 31. marca 1961. Ťažko definovateľného štýlu cárskych bankoviek sa však nezabavili ani papierové peniaze vydané pri denominácii rubľa v roku 1961, len svojimi rozmermi upadli do opačného extrému. Nezabavili sa ho dokonca ani nové bankovky vydané počas hyperinflácie po rozpade ZSSR v rokoch 1991-1993.

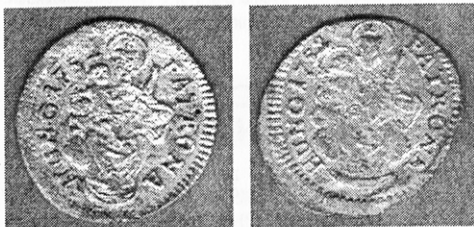
Keby si v atmosfére všeobecneho paranoického podozrievania a masových perzekúcií druhej polovice 40. rokov podobne "reakcionársky" návrh obnovujúci staré poriadky dovolil vysloviť niekto iný, ťažko predpokladat, aký osud by ho bol stihol. Len ťažko možno odhadnúť, ako škody spôsobilo Stalinovo rozhodnutie tlačiť neúčelne rozmerné bankovky v čase, keď väčšina obyvateľov trpela nedostatkom najzákladnejších potrieb.

Pre nás je zaujímavé, že rubová strana 100-rubľovky vzoru 1947 bola východiskom grafického riešenia rubu bankoviek v hodnote 25, 50 a 100 Kč. V pozadí ich vydania, resp. menovej reformy z roku 1953 teda nestoja len sovietski poradcovia, ktorí v lete 1952 začali pôsobiť na Ministerstve financií v Prahe, ale dokonca aj za ich grafickými návrhmi možno vidieť kdesi vzadu, sprostredkované a s veľkou nadázdokou aj samotného veľkého Stalina...

Zbyšek Šustek

Neznámy variant kremnického denára Márie Terézie ročník 1752

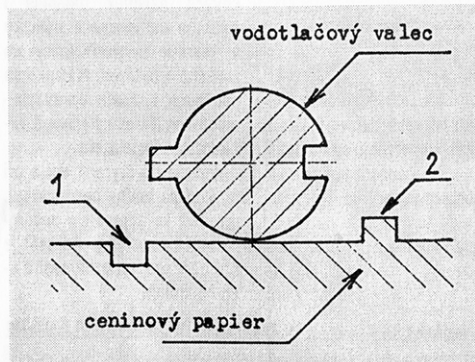
Strieborný denár kremnickej mincovne Márie Terézie ročník 1752, je známy v dvoch variantoch rubovej strany, a to že madona drží dieťa raz na ľavej ruke (pozri Dr. Emil Unger Magyar Éremhatározó Budapest 1974 č.1267), alebo na pravej ruke (č.1268). V obidvoch prípadoch má madona aj dieťa o kolo hlavy svätotiaru .



Uvedený denár sa na trhu nevyskytuje bežne a preto ma prekvapilo, že existuje aj variant, na ktorej dieťa svätotiaru okolo hlavy nemá (minca č. 1), jej malý náznak zasahuje do číslice 2 a polmesiac pod madonou je malý, pričom aj rozostavenie číslic letopočtu je iné ako na už známej variante (minca č. 2). Rozdiely na lícnej strane sú nepatrné. □ Milan Burian

VODOTLAČ

Vodotlač je jednou z ochranných tlačových techník, ktorá sa používa pri výrobe cenín. Vodoznak, známy aj pod názvom priesvitka, je ochranný prvok, ktorý je možné identifikovať pri pohľade proti svetlu.



Z technicko-výrobného hľadiska sa jedná o rozdielnosť hrúbky papiera, ktorá sa dosiahne jeho mechanickou úpravou pomocou špeciálneho stroja (valca). Princíp vyhotovenia vodoznaku je znázornený na uverejnenom náčrte (kresba autor). Ak po mechanickej úprave dosiahneme menšiu hrúbku cenino-

vého (bankovkového) papiera, hovoríme o negatívnom vodoznaku (1), ak dosiahneme väčšiu hrúbku papiera, získame pozitívny vodoznak (2). Pri pohľade proti svetlu sa nám takto vytvorený vodoznak javí ako obrazec tvorený čiernymi a bielymi plochami, prípadne šedými medzitonmi. Obvykle sa negatívny i pozitívny vodoznak vyskytujú súčasne, čím možno dosiahnuť veľmi kvalitné a graficky náročné vodotlačové obrazce. Takto vytvorený vodoznak je plastický, možno si ho teda okrem zraku overiť aj hmatom.

Vodoznak (priesvitka) je ochranným prvkom ceninového papiera. Na falzifikátoch býva preto napodobený farbou. Falošne vytvorený vodoznak je graficky i technicky nekvalitný, je neplastický a pri fluorescenčnom osvetlení sa zobrazí ako tmavý obrazec (pravý vodoznak na UV svetlo nereaguje). Tento „nedostatok“ však býva odstránený tak, že sa falzifikát pretreie veľmi tenkým filtrom bezfarebného laku. Vodoznak nie je možné stopercentne napodobniť, preto pri dôkladnej kontrole je falzifikát ľahko identifikovateľný. Ak v prípade pravých cenín nemožno z dôvodu ich veľkej opotrebovanosti vodoznak identifikovať, odporúča sa (ak je to možné a nehrozí poškodenie samotnej ceniny) namočiť ju do vody - vhodné napríklad u bankoviek. Vodoznak sa zobrazí ako pri pohľade proti svetlu a po osušení sa opäť „stratí“ v štruktúre ceninového papiera. □ Marián Gladiš

FUNKCIA FAREBNÝCH PÁSOV NA POUKÁŽKÁCH VNEŠPOSLTORGU Z ROKOV 1965-1967

Nedostatok alebo neúplnosť informácií vždy otvára priestor na vznik najrôznejších dohadov, hypotéz a fám. Rovnako to je aj v prípade poukážok sovietskej spoločnosti Vnešposltorg, z rokov 1965 až 1967, ktoré v ZSSR platili v sieti predajní Berjozka analogických nášmu Tuzexu. Tieto poukážky boli vydané v hodnotách 1, 2, 5, 10, 25 a 50 kopejok a 1, 3, 5, 10, 25, 50 a 100 rubľov.

Z pochopiteľných dôvodov sa z týchto poukážok u nás vyskytujú len najnižšie hodnoty. Najčastejšie jednokopejky, vzácnejšie 2- a 5-kopejky, ojedinelo aj vyššie denominácie, maximálne však jednorubľovky.

Väčšina poukážok je pretlačená šikmým tmavomodrým pásom. O takto pretlačených poukážkach sa medzi zberateľmi tradoje, že ich používali ako vnútorné vojenské platidlo sovietskí vojaci po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste 1968. Táto tradícia sa opiera dokonca o jeden článok uverejnený začiatkom 90. rokov v tlači (presná citácia nie je na výstrižku, ktorý som mal dispozíciou, uvedená), ktorý sa odvoláva sa na spomienky jedného vojaka, ktorý sa invázie do ČSSR zúčastnil.

Rozširovanie tejto tradície prispieva aj občasný výskyt poukážok Vnešposltorgu z roku 1976 pretlačených pri hornom a spodnom okraji červeným pásom s bielym textom (v azbuke) SPECIÁLNYJ, DLJA VOENNOJ TORGOVLI, ktoré naozaj používali vo vnútornom platebnom styku sovietske vojská v Afganistane.

Aká je však skutočnosť? Poukážky z rokov 1965-1967 boli vydané v troch podobách - bez pretlače (u nás sa vyskytujú pomerne málo), s modrým pásom (u nás sa objavujú najviac) a so žltým pásom (nielen u nás, ale aj na území bývalého ZSSR sú najzväčnejšie).



Poukážky Vnešposyltorgu bez pretlače (5 kopejok), so žltým pásom (1 kopejka) a s modrým pásom (1 kopejka).

Účelom pretlačiť bolo rozlíšenie miesta a kategórie ľudí, ktorým boli vydané a tým aj okruhu tovaru, ktorý za nich bolo možné v Berjozkách dostať. Poukážky bez pretlače sa vydávali len na území ZSSR za vymenené valuty. Poukážky s modrým pásom sa vyplácali ako časť platu občanom ZSSR, ktorí pracovali v kapitalistických štátoch alebo v krajinách so zvlášť obťažnými klimatickými podmienkami. Poukážky so žltým pásom sa analogicky vyplácali občanom, ktorí pracovali v socialistických krajinách. Pri neskoršej emisii poukážok Vnešposyltorgu z roku 1976 toto rozlišovanie odpadlo.

Prirodzene nie je vylúčené, že v auguste 1968, ale aj neskôr niektorí naši občania získali tieto poukážky od príslušníkov sovietskej okupačnej armády. Ide však evidentne o poukážky, ktoré si sovietski vojaci priniesli náhodne alebo na pamiatku z civilu, ako reálne nepoužiteľný zvyšok väčšej hotovosti. Rovnako náhodne ich aj niekomu venovali. Už zanedbateľná hodnota takto získaných poukážok svedčí o tom, že nemôže ísť o úplatu za nejaký tovar alebo službu, ktorú naši občania sovietskym vojakom prípadne poskytli.

Na základe uvedených informácií však nemožno úplne vylúčiť, že sovietski dôstojníci neboli pri okupácii ČSSR považovaní za pracovníkov vo zvlášť ťažkých podmienkach v cudzine a nedostávali časť svojho platu aj v týchto poukážkach. Isté však je, že vnútorným vojenským platidlom tieto poukážky neboli. □ Zvyšek Šustek

ZÁSIELKY SO ZVÝŠENÝM HMOTNOSTNÝM LIMITOM

V rámci rozširovania služieb zaviedla Slovenská pošta od 15.7.1999 nový produkt: **ZÁSIELKY TOVARU SO ZVÝŠENÝM HMOTNOSTNÝM LIMITOM** (ZHL). Tento druh poštových zásielok je určený na zasielanie predmetov, tovaru a vecí s hmotnosťou od 15 do 30 kg, a to iba vo vnútroštátnom poštovom styku. Zásielky bolo možné zo začiatku podávať na 263 a v súčasnosti na 265 vybraných poštách. Dodávajú sa na všetky pošty s výnimkou 53 pôšt. Zoznamy podacích a pôšt, kde sa zásielky ZHL nedodávajú, sú k dispozícii na poštách.

Povolené rozmery ZHL sú obdobné ako pri balíkoch. Musia byť previazané tak, aby ich súčasne mohli uchopiť dve osoby.

Podávajú sa poštovými sprievodkami pri určených priehradkách vybraných pôšt v miestne stanovených časoch. Pri podaní sa okrem bežných balíkových nálepiek nalepujú i zvláštne samolepiace nálepky s textom upozorňujúcim na zvýšenú hmotnosť. Nálepky sa používajú v dvoch úpravách - ako hárkové tlačivo č.17- 357 alebo kotúčikové tlačivo č.17-358. Umiestňujú sa na balík pod adresu odosielateľa.

Na dodáciu poštu majú byť dodané do štyroch dní a pri súrnom podaní do dvoch dní. Dni, keď sa balíky nedopravujú, sa do tohoto času nezapočítavajú. ZHL sa adresátovi nedoručujú, ale iba avizujú oznámením o uložení zásielky. Adresát je povinný si ich vyzdvihnúť na pošte uvedenej na oznámení o uložení zásielky a to iba v určených hodinách.

Poplatky za zásielky so zvýšeným hmotnostným limitom

a) Výplatné	hmotnosť	do 20 kg	do 25 kg	do 30 kg
Bez udanej ceny resp. s cenou do 2000 Sk		71Sk	83 Sk	96 Sk
S udanou cenou nad 2000 Sk		84 Sk	99 Sk	113 Sk

b) Poplatky za zvláštne služby

Za udanú cenu, za každých i začatých 1000 Sk	3 Sk
Neskladné zásielky	17 Sk
Krehké zásielky	17 Sk
Súrne zásielky	17 Sk
Zapečatenie alebo zaplombovanie zásielky	5 Sk
Zásielky na dobierku (+ poplatok za príslušný druh peňažnej poukážky)	6 Sk

c) Úložné

Ak si adresát bez zavinenia pošty zásielku včas neodobral 10 Sk / deň

Zavedenie týchto zásielok okrem zlepšenia služieb pošty verejnosti prispieje i k prírastku do zbierok zberateľov poštových nálepiek, druhov poštových zásielok a podobne. Verím, že vyššie poplatky sa odrazia i na kvalite poštového skartu, hlavne obsahom známkos s vyššou nominálnou hodnotou a že tento skart neskončí iba v cudzine. □ des

Použitá literatúra: Poštový vestník SP č. 13, 14 a 21 / 1998

LITOVSKÉ SLOVACIKUM

Ťažko tomu veriť, ale je to tak, že na nových litovských známkach je námet, ktorý zaraďujeme medzi slovaciká.



Litovská pošta vydala v roku 1990 sériu troch známkos nazývanú „Symboly litovského národa“. Medzi nimi sa nachádza i reprodukcia „záračného“ mariánskeho obrazu, ktorý je v katedrále vo Vilne. Uctievaný je podobne ako obraz Čiernej Madonny v Čenstochovej.

Katolícke noviny č. 37 z roku 1987 uverejnili zaujímavý článok, ktorý som si vtedy odložil. Jeho nadpis znel „TRSTENSKÁ MATKA BOŽIA AKO VOJNOVÁ KORISŤ“. V článku je opísaná história tohoto obrazu, ktorý sa nachádzal v Trste-

nej. Trstenú založil notár palatína Ladislava Opolského Švankomír v roku 1371. V rovnakej dobe boli založené dve veľké pútnické miesta Čenstochová v roku 1377 a v tom istom roku aj naša Mariánka. Založil ich kráľ Ľudovít Veľký, mimoriadne veľký mariánsky ctiteľ. Na tieto miesta povolal rád paulínov, ktorí sakrálnu pamiatku opatrovali. Mariánka sa preslávila svojou záračnou soškou a Čenstochová svojou Čiernou Madonnou. Keďže i v Trstenej chceli mať pútnický chrám, postavili pre paulínov kláštor s chrámom, do ktorého umiestnili kópiu Čenstochovskej Madonny.

Už od počiatku sa obraz tešil veľkej pozornosti a veriaci mi bol veľmi uctievaný a navštevovaný. Aj po uvedení reformácie na Orave, si ľud obraz veľmi ctí, a keď Trstená celá horela, kostolník sám evanjelik, ktorému horela chalupa, utekal do kostola, aby obraz zachránil, čo sa mu aj podarilo. Umestnili ho potom v novom kostole.

V roku 1683, keď sa litovské vojsko po víťaznej bitke vracalo od Viedne, odviezlo tento obraz ako vojnovú korisť. Doma ho umiestnili v biskupskej kaplnke vo Vilne. Obraz požíva veľkú úctu i dnes a preto bola jeho reprodukcia zaradená do série „Symboly litovského národa“. Už dávno sa zabudlo odkiaľ obraz pochádza a nebyť starých Katolíckych novín a série v Litve vydané, ani by nám na um neprišlo, že pochádza zo Slovenska z Trstenej. □ Dr. Pavol Hallon

Zomrel Stodola 65 alebo 83 ročný?

Aurel Stodola, konštruktér parných turbín, významný odborník na stavbu spaľovacích motorov, ktorý sa zaoberal aj plynovými turbínami a konštrukciou ľudskej ruky, je zobrazený na 40 h československej poštovej známke Pof. 1059. Bola vydaná 22. 6. 1959 k 100. výročiu jeho narodenia v emisii Kultúrne a vedecké osobnosti. Na tejto známke som si prečítal rok jeho narodenia 1859 s čím možno súhlasiť. Ďalší uvedený rok - 1924 - mal by znamenať rok jeho úmrtia. O tom mám pochybnosti.

Aká je pravda? Aurel Stodola sa narodil 10. mája 1859 v Liptovskom Svätom Mikuláši. Vysokoškolské štúdiá absolvoval v Budapešti a ukončil v Zürichu v roku 1877. Ďalej študoval v Charlottenburgu pri Berlíne a v Paríži. V rokoch 1884-1892 pracoval ako inžinier v Prahe.

Na pozvanie Vysokej školy technickej v Zürichu v roku 1892 odišiel aj s rodinou do Švajčiarska. Stal sa tu vysokoškolským profesorom. Ešte ako 70 ročný (v roku 1929) prednášal na tejto vysokej škole a nemohol zomrieť v roku 1924. **Pravdou je, že zomrel na Vianoce 25. decembra 1942 v Zürichu, teda 83 ročný.** Malíčkosť, prehodenie dvoch čísiel. Je to jedna z filatelistických zaujímavostí, ktorá sa dá použiť aj v tematickom exponáte.

„Hľadaj a nájdeš!“ platí aj v tomto prípade.

Ing. Ján Maniaček, st.



ZAÚJÍMAVOSTI POŠTOVÉHO LÍSTKA S PRÍTLAČOU 5 ROKOV SR

V ankete o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 1998 zvíťazila známka 5 rokov Slovenskej republiky. Slovenská pošta cestou POFIS-u tradične pripravila pre účastníkov ankety prítláč na štandardnom poštovom lístku so známkou 4 Sk s obrazom Bratislavy.

<p>1. MIESTO V ANKETE O NAJKRAJŠIU SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU ROKU 1998</p> <p>Vydala: SP, š. p. - POFIS Cena: 4,50 Sk</p>
<p>1. MIESTO V ANKETE O NAJKRAJŠIU SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU ROKU 1998</p> <p>Vydala: SP, š. p. - POFIS Cena: 4,50 Sk</p>
<p>1. MIESTO V ANKETE O NAJKRAJŠIU SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU ROKU 1998</p> <p>Vydala: SP, š. p. - POFIS</p>
<p>1. MIESTO V ANKETE O NAJKRAJŠIU SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU ROKU 1998</p> <p>Cena: 4,50 Sk Vydala: SP, š. p. - POFIS</p>

Sýtost belasej farby mierne kolíše, pri vzájomnom porovnaní viacerých exemplárov to každý ľahko zistí. Takmer neviete vidieť, alebo iba pod lupou, vidno lomené vlasové čiarky zelenej farby v hornej časti poštového lístka, cca 8 mm od zvislej deliacej linky. Nachádzajú sa však nielen na poštovom lístku s prítláčou 5 rokov SR, ale aj na základnej tlači bez tejto prítláče.

Prítláč tvorí obraz víťaznej známky a trojriadkový text v ľavej časti lístka pod obrazom známky, ktorý je umiestnený tak, že medzi ním a známkou je 3 mm medzera. Ako to už však býva, pri tlači sa môže vyskytnúť hocičo nezvyčajné a filatelisti majú potom radosť, keď objavia nejaký ten náznak chyby alebo vybočenie z normálu.

Na tomto lístku môžu zberatelia nájsť v dôsledku posunu prítláče niekoľko variant lístkov. Posun nahor spôsobil, že text „Vydala SP, š.p. - POFIS“ sa dostal nielen na ten istý riadok, ktorý nesie cenový údaj (prípadne tesne pod deliacu linku), ale dokonca aj 2 mm nad ňu. Popisovaný jav je spestrený aj posunom smerom vpravo o 5 mm.

Zberatelia celín by novému lístku mali venovať systematickú pozornosť, lebo ďalšie objavy nie sú vylúčené.

Ján Mička

OVERENÉ DODANIE

Od nadobudnutia účinnosti nového Poštového poriadku 1. septembra 1996 Slovenská pošta zaviedla novú službu - Zásielky s overením dodania.

Pri zásielkach s overením dodania poskytuje pošta obdobnú službu ako pri doporučených zásielkach. Rozdiel je vo výške príplatku a vo výške úhrady za stratu zásielky. Príplatok bol v čase zriadenia služby 3,- Sk, v súčasnosti 4,- Sk. Pri strate tohoto druhu zásielky však pošta nehradí určenú náhradu, ale iba pri podaní uhradené poštové poplatky. Poplatok za listovú zásielku s overením dodania pozostáva z vyplatného za obyčajnú listovú zásielku a z príplatku za overenie dodania.

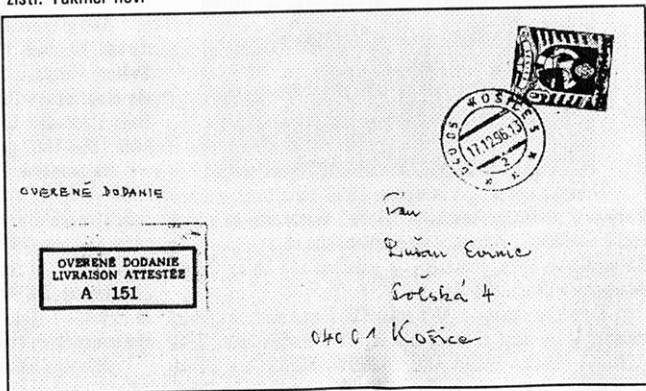
V medzinárodnom styku je možné taketo zásielky zasielať iba do krajín uvedených v poštovom sadzobníku, že umožňujú prijímať takýto druh zásielky.

Na zásielke s overením dodania musí odosielateľ v ľavej hornej štvrtine adresnej strany uviesť poznámku „Overené dodanie“ alebo pri zásielkach do cudziny „Livraison attestée“.

Zásielky sú polepované zvláštnymi, na tento účel vydanými nálepkami, kde je na žltom podklade v čiernom rámečku dvojriadkový nápis OVERENÉ DODANIE / LIVRAISON ATTESTÉE. Pod týmto textom je poradové číslo zásielky a pred ním veľké písmeno „A“.

Zásielky s overením dodania rozširujú paletu dokladov druhov poštových zásielok a tým i možnosti ich využitia v rozličných druhoch filatelistických zbierok. des

Použitá literatúra: 1/ Poštový poriadok
2/ Poštový vestník SP č.16, 17 a 19 / 1996



MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU No 17

Nové číslovače na slovenských TK

Pri podrobnejšej prehliadke číslovačov na slovenských TK od výrobcov TK ODS a Solaic vďaka výskumu v priebehu rokov 1998 a 1999 zistíme, že v nich existujú pravidelne sa opakujúce zákonitosti. Doteraz som sa bližšie tejto problematike nevenoval, preto dnes by som sa chcel pokúsiť v tomto článku bližšie ozrejmiť tieto skutočnosti.

Prvou skupinou sú TK od nemeckého výrobcu našich TK – **firmy ODS:**

Firma ODS začala dodávať na slovenský trh svoje výrobky už v roku 1995. Od toho roku to boli už známe TK - **A 14** Mandelbrot 1, **A 15** Pápež Ján Pavol II, **A 16** Geneva '95, **A 18** Mandelbrot 2, **A 19** UNICEF, **A 20** Plesnivec alpský, **A 21** Zubor európsky, **A 30** 20. ME v stolnom tenise a nakoniec ako katalógove poslednú verejnú TK v roku 1996 **A 59** 1. účasť SR na LOH. Všetky tieto TK sa vyznačovali tým, že číslovače boli 8-miestne a pozostávajúce len z číslic rôznej výšky a dĺžky. Tieto TK mali v mojej príručke z roku 1997 označenie **ODS Ia**, resp. **ODS Ib**. V tom istom roku sa však začali pre rôznych výrobcov našich TK používať číslovače doplnené o jednotné abecedné označenie používané dodnes (A=ODS, B=Gemplus, C=GPT, D=Incard, E=Solaic, F=GPT). Preto TK dodávané firmou ODS v druhej polovici roku 1996 obsahovali v číslovači už 10 znakov, t.j. písmeno A, pomlčku a predchádzajúcich 8 číslic. Takto dodané TK majú v mojej príručke už označenie **ODS II**. Medzi tieto patria TK **A 50** Trenčiansky hrad, **A 51** Spišský hrad, **A 52** Bojnický zámok, **A 53** Zvolenský zámok, **A 54** Smolenický zámok, **A 55** Ďateľ veľký, **A 56** Dudok obyčajný, **A 57** Jastrab veľký, **A 58** Orol skalný, **A 80** Expedícia na Mount Everest, **A 82** Jar, **A 90** Leto, **A 95** Jeseň, **A 96** Zima, **A 99** Inmarsat, **A 100** Bábôčka pávooká, **A 101** Dúhovec väčší, **A 102** Vidlochovost feniklový, **A 103** EURO/SDN, **A 106** Stop drogám, **A 109** Boj proti AIDS, **A 110** Zbojnická chata, **A 111** EYOD, **A 113** Zlaté stránky, **B 11** Infotel, **B 12** Riaditeľská PF '99, **B 13** PF '99, **C 1** Augmentin, **C 10** T.I.S. '98, **C 11** Pápež Ján Pavol II, **C 12** UNIQUE-FARM, **C 13** ACO s.r.o. a **C 14** Jaroslav Šimo.

Všetky takto označené TK sú charakterizované tým, že majú číslovač ODS II vyznačený v rôznej intenzite čiernej farby (od tzv. „tenkého“ číslovača po tzv. „hrubý“ číslovač). Podstatným však nebude táto skutočnosť, ale fakt, že v číslovači je alebo nie je písmeno „A“ a jednotlivé číslice od „1“ po „0“ tvarovo zmenené. Táto tvarová zmena písmena a číslic by sa mala začať súbežne objavovať od TK **A 99** Inmarsat. Okrem tvarovo zmeneného písmena „A“ sú tvarovo zmenené aj niektoré číslice, a to číslice **1, 2, 3, 4, 6 a 9**. Nezmenené zostávajú číslice **0, 5, 7 a 8**. Najcharakteristickým znakom rozlíšenia obidvoch tvarovo zmenených číslovačov a tým aj ich zatriedenia je rozdiel v tvare písmena „A“ (pozri schému obidvoch číslovačov). Preto u všetkých TK firmy ODS v budúcnosti už bude potrebné pôvodný spoločný číslovač **ODS II** rozlišovať a označovať ako číslovač **ODS IIa** alebo číslovač **ODS IIb**. Aj keď sa novooznačený číslovač **ODS IIb** objavil oveľa neskoršie, ako novooznačený číslovač **ODS IIa**, nie je vylúčené, že niektoré staršie TK dodané firmou ODS, môžu obsahovať aj číslovač **ODS IIb** a nielen **ODS IIa**. Uvedené konštatovanie platí ešte viac pre novšie vydania našich TK. Z uvedeného dôvodu sú v priloženej tabuľke uvedené otázky. Pri tejto príležitosti by som chcel požiadať všetkých zberateľov TK, ktorých táto problematika zaujíma (pochopteľne, aj všetkých ostatných, ktorí majú vôľu a ochotu), aby prezreli svoje TK, či sa na nich nevyskytuje aj iný číslovač. **Ak by sa takýto číslovač našiel, privítaj by som, ak by ste mi zaslali zväčšenú fotokópiu tej celej strany TK, kde sa číslovač nachádza, začo touto cestou každému úprimne v mene ostatných zberateľov ďakujem.** Je už viacmenej isté, že tieto informácie budú slúžiť na upresnenie doterajších informácií, ktoré sa objavia v novom katalógu.

Tvarová štruktúra číslovačov ODS IIa a ODS IIb

ODS II a

A0123456789

ODS II b

A0123456789

Prehľad dosiaľ známych číselovačov na TK firmy ODS:

Kat. číslo TK	ODS				Kat. číslo TK	ODS				Kat. číslo TK	ODS			
	Ia	Ib	IIa	IIb		Ia	Ib	IIa	IIb		Ia	Ib	IIa	IIb
A 14	x				A 56			x	?	A 106			?	x
A 15	x				A 57			x	?	A 109			x	x
A 16	x				A 58			x	?	A 110			x	x
A 18	x				A 59		x			A 111			x	?
A 19	x				A 80			x	?	A 113			x	x
A 20	x				A 82			x	?	B 11			x	?
A 21	x				A 90			x	?	B 12			x	?
A 30	x				A 95			x	x	B 13			x	?
A 50			x	?	A 96			?	x	C 1			x	?
A 51			x	?	A 99			x	x	C 10			x	?
A 52			x	?	A 100			x	x	C 11			x	?
A 53			x	?	A 101			x	x	C 12			x	?
A 54			x	?	A 102			?	x	C 13			x	?
A 55			x	?	A 103			x	x	C 14			x	?

Druhou skupinou sú TK od francúzskeho výrobcu našich TK – **firmy SOLAIC:**

Firma Solaic začala dodávať na slovenský trh svoje produkty už v roku 1994. Bola to TK **B 2**, ale táto nemala uvedený žiaden číselovač. Ďalšie TK od tejto firmy boli dodané až v roku 1997. Boli to známe TK **A 74** Výšivka z Oravy, **A 75** Zdobené črπάky, **A 76** Pastiersky opasok, **A 89** Záchranný systém Slovakia, **A 91** Krásna Hôrka, **A 92** tzv. „Argentína“, **A 94** Vodné dielo Gabčíkovo, **A 104** MS v letnom biatlone, **A 105** Herkules, **A 107** Zimná univerziáda '99, **A 108** MS psích záprahov a **C 8** Matkám.

Všetky takto označené TK sa vyznačujú tým, že sa na nich nachádza číselovač firmy SOLAIC, ktorý sa líši rozmanitou dĺžkou, výškou, sklonom písma a pod. Táto skutočnosť je z hľadiska zatriedenia týchto TK irelevantná a podľa týchto znakov nie je ani pri najlepšej vôli možné zatriedenie jednoznačne určiť. Všetky TK tejto firmy dodané na náš trh od roku 1997 sa však vyznačujú tým, že je možné ich rozdeliť jednoznačne do dvoch hlavných, pravidelne sa opakujúcich skupín, resp. jednu z nich do dvoch ďalších podskupín. Týmto hlavným triediacim znakom do skupín je zvislý počet čiernych bodov v písmene „E“, ktorých môže byť buď 5 (variant SO I), alebo 7 a hlavným triediacim znakom do podskupín pri počte 7 bodov je zvislý počet čiernych bodov v prvej číslici „0“, ktorých môže byť spolu buď „4“ (variant IIa), alebo spolu „5“ (variant IIb). Pri hustote 7 bodov v písmene „E“, častokrát dochádza k tomu, že obyčajne jeden bod sa „opticky zlieva“ s iným bodom a vytvára to dojem, že v skutočnosti je tých bodov len 6. Tento optický klam sa dá napraviť bez problémov pri použití akejkolvek lupy s tým, že ich je v skutočnosti naozaj spolu 7. Ak v písmene „E“ je 5 bodov, v tom prípade v prvej číslici „0“ sú len 3 zvislé body.

Na rozdiel od číselovačov TK firmy ODS, nie je možné hovoriť u číselovačov TK SOLAIC o tvarových zmenách písma „E“ a číslic „0“ až „9“. Tieto sa líšia len hustotou počtu bodov.

Prehľad dosiaľ známych číselovačov na TK firmy SOLAIC:

Variant		A 74	A 75	A 76	A 89	A 91	A 92	A 94	A 104	A 105	A 107	A 108	C 8
SO	I	x	x	?	?	?	?	?	x	?	?	?	?
	IIa	x	x	x	x	x	?	x	?	x	?	?	x
	IIb	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Podobne ako u TK firmy ODS, aj u TK firmy SOLAIC je zatiaľ nepodložená možná existencia niektorých variantov. Tieto sú zatiaľ označené otáznikmi. Obdobne by som privítal správu o každom ďalšom náleze nového číselovača na TK Solaic.

Nový dizajn slovenských TK

Fyzicky vôbec prvou TK, ktorá bola k nám dodaná v roku 1999, bola prvá TK 500 01P/1999 ST, ako číslo C 14, ktorej objednávateľom bol p. Jaroslav ŠIMO pri príležitosti svojho životného jubilea – 50 rokov. Zvláštnosťou tejto TK, vyrobenej firmou ODS, bola skutočnosť, že ST podstatne zmenil dizajn zadnej strany na tejto TK. Ako sa ukázalo neskoršie, táto zmena by mala byť systémového charakteru, pretože ďalšie TK, ktoré boli medzicasom vydané, vrátane tých, ktoré boli vydané ako verejné – priehradkové TK, majú tiež už tento nový dizajn.

Pri bližšom pohľade zistíme, že obsah nevyhnutných informácií sa podstatne zmenšil. V dôsledku tejto skutočnosti došlo k tomu, že priestor, doteraz venovaný rôznym informáciám pre potreby ST, sa zmenšil a zracionalizoval, a na druhej strane sa zväčšil priestor pre reklamný alebo informačný text. Pri tejto príležitosti si nemôžem odpustiť malú poznámku, že v tomto zväčšenom priestore by sa mohlo nájsť väčšie uplatnenie pre texty vo svetových jazykoch, ako je tomu doteraz. Slovenské TK idú bežne do sveta a text prevažne len v slovenskom jazyku stačí málokedy. Potom boli vypustené doteraz bežne vyznačené informácie o povinnosti predávať TK len v neporušenom stave a potrebe jej ochrany pred mechanickým a tepelným namáhaním. V priestore určenom na nevyhnutné informácie je umiestnený aj čip. Ďalej je tam logo ST, doba platnosti TK, počet jednotiek, odkaz na reklamácie v Infoteli, náklad a číslovanie TK – tento údaj zostal bez zmeny. Zajímavosťou je, že na doteraz vydaných TK si „nenašiel svoje stále miesto“ číslovač TK. Nachádza sa doteraz na rôznych miestach TK (vpravo hore na zadnej strane TK, doľava vpravo dolu, vľavo v strede a dokonca aj na prednej strane TK). Zvláštnosťou číslovačov na TK v roku 1999 je aj číslovač na už spomenutej TK C 14. Ako na doteraz vôbec prvej slovenskej TK je v číslovači zaznamenaný nielen priebežné poradové číslovanie ODS od A-00000501 po A-00001000 (t.j. ide o číslovač ODS IIb), ale súběžne nasledujú za obvyklým 10 miestnym číslovačom ďalšie 4 znaky (pomlčka a trojmiestne interné samostatné poradové číslovanie od 001 do 500). Doplňujúce číslovanie bolo vyrobené na základe požiadavky objednávateľa. Tvar tohoto neobvyklého číslovača vyzerá v praxi nasledovne, napr. TK A-00000501-001 signalizuje, že ide o prvú TK C 14, A-00000502-002, že ide o druhú TK C14 a povezme TK A-00001000-500, že ide pätstú alebo tiež poslednú TK C 14. Hoci sa v predchádzajúcom článku venujem aj číslovačom TK firmy ODS, túto ojedinelosť nezaznamenávam ako osobitnú variantu.

Tzv. „večné“ TK a ST

V minulých dňoch sme sa mohli stretnúť na stránkach periodík s inzerátom, ktorým ST oznamujú telefonujúcej verejnosti, že ST sa rozhodli zablokovat' na rôznych miestach istý počet (počet zatiaľ neznámy) kartových verejných telefónnych automatov (KVTA) do zahraničia. Zmyslom a cieľom tohto opatrenia je určite snaha ST obmedziť používanie tzv. „večných“ TK v KVTA a dostať ich aspoň čiastočne pod kontrolu. Je verejným tajomstvom, že tieto s obľubou používajú hlavne cudzinci, ktorí sa dlhodobo zdržujú na území SR a ktorí by inak museli hlboko siahať do vrecka, keď by chceli permanentne telefonovať mimo SR. Našinec, bežný užívateľ našich KVTA sa oprávnenne pýta, prečo až teraz? Prečo sa nepristúpilo k obdobnému zmysluplnému kroku už skôr? V tomto období je síce ešte ťažko posudzovať, či akcia bude úspešná alebo nie, ale musíme veriť, že sa to aspoň čiastočne podarí, i keď predpokladat', že by sa to podarilo odstrániť úplne, je len ilúzia, pretože sa to nepodarilo dodnes ani technicky vyspelejšim telekomunikačným spoločnostiam v zahraničí, ako je tá naša. Každopádne každá snaha sa cení, hoci táto vyzerá už na prvý pohľad dosť ťažkopádne - v zablokovaných KVTA by mali visieť informačné oznamy v slovenskom a anglickom jazyku, z ktorých by sa užívateľ mal dozvedieť, kde je najbližší KVTA, z ktorého je možno telefonovať aj do zahraničia. Pri našom známom vandalizme, je na mieste obava, dokedy tie oznamy v KVTA budú!?

O tom, že ST a v konečnom dôsledku štát ako 100 %-ný akcionár, prichádzajú skutočne o veľké peniaze, hovorí aj správa z denníka *Šport* zo dňa 22. 5. 1999. Pár dní predtým zadržali v Leviciach policajti priamo pri číne 29 ročného futbalistu S. F., inak výborného obrancu - hráča druhoholigového Slovana Levice, pochádzajúceho zo Senegalu, ktorý so špeciálne upravenou TK s nekonečným kreditom stihol pretelefonovať už cca 40 000,-Sk! To je už skutočne zaujímavá suma, a to išlo len o jedného užívateľa! Jeho dvaja krajanovia, ktorí zadovážili tieto TK niekde v Nitre, skôr ako sa na to prišlo, stihli opustiť SR. Dá sa predpokladat', že tieto peniaze viac už v ST nevidia. Koľko takých však behá ešte po Slovensku?

Karibská oblasť – nový katalóg TK

Približne pred 3 týždňami (t.j. cca okolo 20. mája 1999) vyšiel medzi zberateľmi dlhoočakávaný katalóg na TK karibskej oblasti. Tento katalóg napísal aj vydal Ing. Vlastislav NOVOTNÝ z Hodonína (pre zaujímavosť jeho otec je známy hlavne publikovaním malých vreckových katalógov papierových

bankoviek a mincí ČSR, ČR a SR). Autor katalógu je v oblasti zberania TK karibskej oblasti špičkovým zberateľom. Katalóg obsahuje kompletné informácie o TK 13 karibských ostrovov-ANGUILLA, ANTIGUA & BARBUDA, BARBADOS, BRITISH VIRGIN ISLANDS, CAYMAN ISLANDS, DOMINICA, GRENADA, MONTSERRAT, ST. KITTS & NEVIS, ST. LUCIA, ST. VINCENT & THE GRENADINES, TURKS & CAICOS, TRINIDAD & TOBAGO prakticky do konca roku 1998. Katalóg je farebný, vytlačený na kriedovom papieri, má 90 strán a je písaný v anglickom a českom jazyku. Keďže TK tejto oblasti sú vo svete veľmi populárne, dá sa očakávať, že katalóg o náklade 1 000 ks sa rýchle rozoberie (z tohto dôvodu je dôležitý hlavne anglický jazyk). Predajná cena tohto katalógu je 220,- Kč (280,-Sk) + porto. V prípade záujmu Vám môžem poskytnúť ďalšie podrobnejšie informácie.

Katalóg firmy Pěnkava na TK ex-ČSFR, ČR a SR

V dňoch **10. až 12. 9. 1999** sa chystá na Veľtržnom výstavišti V Prahe-Holešovicach už druhý ročník predajnej výstavy z oblasti poštových známok, bankoviek, mincí, minerálov a TK. Pri tejto príležitosti firma Pěnkava plánuje opäť vydať spoločný katalóg TK ex-ČSFR, ČR a SR. Na rozdiel od minulosti sa nepočíta z ekonomických dôvodov s vydaním komplexného nového katalógu ako v minulosti. Predpokladá sa, že tie časti katalógu, ktoré už boli publikované v katalógu v roku 1998 sa vydajú len formou cenníka s doplnenými novými informáciami vrátane nového trojstĺpcového oceňovania (jeden pre nepoužitú TK a dva pre použité TK v rôznej kvalite). V ďalšej časti by mali už byť vyobrazené všetky novovydané TK v podobnom štýle, ako tomu bolo doteraz. Tak ako vlni, začínam už v týchto dňoch pracovať na slovenskej časti katalógu.

Čo nového pribudlo medzi slovenskými TK v roku 1999 ?

A 110 – ZBOJNICKA CHATA

100 000 - 01/ 99 ST

50 jedn.

100 000

A110	05/99	100 000	ODS 33d	ODS IIa	110	O	25	∇	10
			ODS 33d	ODS IIb	110	O	25	∇	10

A 111 – E Y O D

200 000 - 02/ 99 ST

50 jedn.

200 000

A111	02/99	200 000	ODS 33d	ODS IIa	110	O	20	∇	10
------	-------	---------	---------	---------	-----	---	----	---	----

A 113 – ZLATÉ STRÁNKY

100 000 - 04/ 99 ST

50 jedn.

100 000

A113	05/99	100 000	ODS 33d	ODS IIa	110	O	25	∇	10
			ODS 33d	ODS IIb	110	O	25	∇	10

C 14 – JAROSLAV SIMO

500 01/ 99 ST

5 jedn.

500

C 14	01/99	500	ODS 33d	ODS IIa	- x x -	O	- xx -	∇	- xx -
------	-------	-----	---------	---------	---------	---	--------	---	--------

Výzva !

Od doby, čo sa objavila v časopise Zberateľ táto rubrika, uplynulo prakticky jeden a pol roka. Na začiatku, keď som ju inicioval, logicky som predpokladal, že nie som sám, čo má informácie o TK a je do určitej miery aj schopný, ale **predovšetkým ochotný o nich niečo napísať**. Kvalitu obsahu článkov nechávam na posúdenie tým, ktorým sú určené – čitateľom tohto časopisu. Veľmi mňa však mrzí skutočnosť, že jeden môj známy bohužiaľ má zatiaľ pravdu, keď v inom časopise predpovedal, že to bude rubrika jedného človeka. Toto som si zo všetkého želal však najmenej. Za „terno“ vôbec nepovažujem fakt, že každé písmeno v tejto rubrike (spolu cca 38 strán), som napísal sám. **Preto vyzývavam touto cestou aj ostatných kolegov zberateľov, aby predovšetkým chceli, to je základ, ostatné príde samo.** Konštatovania typu, aj by som niečo napísal, ale nemám čas a pod., považujem za nainúvňovorku, ktorú vôbec neakceptujem, vrátane všetkých tých „majstrov sveta“, čo majú plno silných rečí, všetko vedia, všetkému rozumejú ...a majú obe ruky ľavé ! Skôr by som akceptoval pravdu typu - nechce sa mi! Je to priamejšie a milšie. Ja tiež nemám čas, ale som si našiel cca 15 hodín času, aby som spracoval všetky podklady k tomuto jedinému okienku a napísal ho - možno aj pre nich ! Prítom som ochotný článok alebo aspoň jeho náčrt spracovať do počítača aj z čitateľného rukopisu. Ak však táto, možno trochu ostrejšia kritika „prebudiť“ čo len jedného prispievateľa, aj tak užtáto výzva splní svoj účel. □ Ing. Marián Jobek

ABY NÁM NAŠA ZÁĽUBA PRINÁŠALA LEN RADOŠŤ A SPOKOJNOŠŤ

Rok 1999 je pre slovenských filatelistov významný viacerými výročiami a podujatiami. Medzi ne patrí 30. výročie obnovenia Zväzu slovenských filatelistov a Valné zhromaždenie ZSF, ktoré sa uskutočnilo už o pár týždňov v Trenčíne. Pri tejto príležitosti sme požiadali o rozhovor predsedu ZSF doc. Ing. Ľubomíra F l o c h a , CSc. .

R: Úvodom chceme náš rozhovor upriamiť na zväzové jubileum: Ktoré pozitíva, pán predseda, za uplynulých 30 rokov činnosti obnovennej slovenskej filatelickej organizácie Vy osobne považujete za najvýznamnejšie, ktoré majú podľa Vás trvalú platnosť a hodnotu?

L.F.: Zhodou okolností som už 30 rokov aktívnym členom ZSF a mal som možnosť sledovať vývoj zväzu i ako radový člen, i ako funkcionár. Sledoval som vývoj organizovanej filatelie priamo v teréne. Filatelia má pozitívny vplyv na jednotlivca i spoločnosť kdekoľvek na svete. Trvalú hodnotu má jej pôsobenie v poznávacej oblasti ako aj pri nadväzovaní hodnotných osobných kontaktov a priateľstiev, pri zlepšovaní kvality osobného i občianskeho života. Je to záľuba, ktorá ľudí spája, dáva im pocit spolupatričnosti a užitočnosť stráveného času a to sú hodnoty, ktoré majú trvalú platnosť.

R: ZSF už desať rokov vyvíja činnosť v nových politických a spoločenských podmienkach. Ako hodnotíte transformáciu ZSF na nové pomery z hľadiska naplňovania poslania zväzu a uspokojovania záujmov členov. Považujete tento proces za zavŕšený alebo zostávajú niektoré otázky otvorené?

L.F.: Desať posledných rokov prinieslo zväzu výrazné zmeny. Zmeny v politických a potom i štátoprávných pomeroch sa prejavili i v organizovanej filatelii. Členská základňa výrazne zoštíhla a výrazne sa v nej prejavila pluralita názorov. Organizácia stratila štátnu finančnú podporu, začala žiť z prostriedkov získaných zo svojich aktivít. Transformácia zväzu stále pokračuje a ostáva nám vyriešiť niekoľko zásadných problémov, ktoré priniesla realita denného života. Viac ako v minulosti platí: Filatelii budeme mať takú, akou si ju urobíme sami. Spôsob, ako to urobiť čo najefektívnejšie, to je otvorená výzva filatelistom Slovenska do blízkej budúcnosti.

R: V súvislosti s predchádzajúcou otázkou chceme sa opýtať aj na to, či sa už objavili niektoré nové charakteristické javy súčasného zberateľstva poštových známok, či už u jednotlivých filatelistov, v činnosti klubov filatelistov alebo aj v celozväzových reláciách? Ktoré momenty sa dostávajú do popredia, a naopak, v ktorých činnostiach alebo službách sa javí pokles záujmu zberateľov?

L.F.: Na Slovensku máme niekoľko hodnotných poštovo-historických exponátov, ktoré vznikali dlhú dobu. Žiaľ, v súčasnej dobe nevzniká žiadny nový exponát v tejto oblasti (alebo sa mýlim?). Ťažisko záujmu slovenských filatelistov je jednoznačne v tvorbe námetových exponátov. Bude potrebná dlhodobá komunikácia tvorcov a posudzovateľov exponátov, aby autori exponátov zaraďovali do nich taký materiál, ktorý bude bodovať u jurymanov. O slovo sa hlásia aj nové zberateľ-

ské smery ako napríklad otvorená trieda, ktorá si hľadá svoje miesto a svoju tvár medzi už etablovanými odborními.

R: Zúčastnili ste sa na viacerých podujatiach v zahraničí (napríklad vlni na Kongrese FIP v Miláne, tohoto roku na Kongrese FEPA v Norimbergu). O akých vývojových trendoch filatelie sa hovorí v medzinárodnom meradle?

L.F.: Filatelia si hľadá nové pozície v súčasnom živote spoločnosti. I v celosvetovom, i v našom republikovom rozmere. Filatelisti stojaci na čele Medzinárodnej organizácie filatelistov FIP cítia naliehavú potrebu preniesť filateliu z úzkeho okruhu „skalných filatelistov“ medzi širokú verejnosť a najmä medzi mládež. Vytvorila sa Svetová asociácia pre rozvoj filatelie (WADP) spájajúca filatelistov združených vo FIP-e s vydavateľmi poštových známok (poštové správy jednotlivých štátov združené v Svetovej poštovej únii - UPU), s Medzinárodnou asociáciou filatelistických novinárov (AIJP), s Medzinárodnou asociáciou vydavateľov katalógov poštových známok (ASCAT) a s Medzinárodnou federáciou obchodníkov so známikami (IFSDA). Ustanovenie a doterajšia činnosť WADP vidím ako jeden z najdôležitejších vývojových trendov diskutovaných na Kongrese FIP v Miláne. Ďalší vývojový trend, ktorý bol predmetom diskusie na FEPA kongrese v Norimbergu, je šírenie filatelistických informácií cez elektronické média, cez Internet. Tieto dva okruhy činnosti bude potrebné včleniť aj do života filatelickej komunity Slovenska.

R: Doslova „raketový štart“ na súťažných výstavách znamená tzv. otvorená trieda (Open Class). Aký je Váš názor na túto súťažnú triedu, v ktorej exponáty môžu obsahovať až 50% nefilatelistického materiálu a hodnotiace kritéria sú zatiaľ dosť nejasné?

L.F.: Na Kongrese FIP bola diskusia aj o Otvorenej triede. Snaha niektorých teoretikov filatelie dať tejto triede nejaký reglement skončila týmto záverom: „Otvorená trieda je preto o t v o r e n á , aby ukázala svoj budúci potenciál. Čím menej pravidiel bude mať, tým je to lepšie pre jej vývoj“. Stotožňujem sa s týmto záverom a nič lepšie neviem povedať k tomuto problému.

F: Otvorená trieda bola zriadená aj na Medzištátnej filatelickej výstave Slovensko-Chorvátsko v Detve. Znamená to, že ZSF podporuje vytvorenie tejto triedy a tvorbu exponátov pre túto súťažnú triedu hodlajú systematicky podporovať? Ak áno, akými konkrétnymi formami?

L.F.: Zriaďovanie otvorenej triedy na výstavách usporiadaných ZSF budeme systematicky podporovať a čas ukáže, v akej podobe sa tento odbor udomáčni vo Výstavnom poriadku ZSF. Hľadáme a uvidíme čo priniesie reálny filatelistický život.

R: Ako vieme, prudký rozvoj vedy a techniky vnáša mnoho nových momentov do nášho života, vrátane oblasti komunikácie a poštovej prepravy. Toto všetko má adekvátny odraz aj vo filatelii. Aký je Váš názor - má organizovaná filatelia tieto nové skutočnosti rýchlo a systematicky premietť do svojej zberateľskej praxe alebo vývoju vecí ponechať voľný priebeh a čakať, čo z toho nakoniec vstúpe?

L.F.: Informačná explózia vo všetkých oblastiach ľudského života neobišla ani filateliu. Ak budeme chcieť držať krok so svetovým dňaním, musíme sa adaptovať do existujúcej situácie. Používanie počítačov umožní efektívnejšiu tvorbu zbierok a výstavných exponátov. Vo výstavnom exponáte sa okrem vzácnosti vystaveného materiálu hodnotí grafická úprava i filatelistické vedomosti filatelistu. Počítač dáva šancu tým jednotlivcom, ktorí ho dokážu využiť na čo najlepšie naplnenie posledných dvoch kritérií. Spojenie počítača cez informačnú sieť Internetu dovedie filateliu k novému horizontu.

R: Prejdime na inú tému. O niekoľko týždňov v Trenčíne budú delegáti valného zhromaždenia hodnotiť činnosť ZSF za uplynulé funkčné obdobie. Ktoré výsledky z práci ZSF si Vy osobne najviac ceníte a čím ste neboli spokojný?

L.F.: Za posledné dva roky bolo potrebné radikálne zmeniť hospodárenie zväzu. Cením si, že sa nám podarilo pripraviť vyrovnaný rozpočet pre rok 1999 a nájsť prostriedky, aby bolo reálne aj jeho plnenie. Pripravili sme koncepciu činnosti zväzu pre ďalšie roky. Napriek „nepriazni osudu“ sa nám podarilo nájsť nové vyhovujúce priestory pre sídlo zväzu. To sú nesporene pozitíva, s ktorými oboznámime delegátov V. valného zhromaždenia v Trenčíne. Ako nedostatok cítim, že filatelia je u nás dosť úzko chápaná ako odoberanie noviniek slovenských poštových známok a ich ukladanie do zásobníka. Do organizovania spoločných aktivít sa zapája málo filatelistov a cítim potrebu pozitívne ladennej vzájomnej komunikácie.

R: Na valnom zhromaždení sa delegáti určite budú zamýšľať aj nad činnosťou zväzu v budúcom funkčnom období. Rada ZSF určite príde s novými návrhmi, ktoré by boli členom nápomocné pri ich filatelistických aktivitách. Mohli by ste nám niektoré vopred prezradiť?

L.F.: Budúcnosť filatelie sa bude odvíjať od hesla: „Filatelia bude takou, akou si ju urobíme“. Naplnenie tohoto hesla bude závisieť od nás samých, nás filatelistov. Rada ZSF príde na valné zhromaždenie s návrhmi uznesení, ktoré budú východiskom pre premenu tohoto hesla na skutočnosť. Oslovíme i nefilatelistickú verejnosť prostredníctvom dobre pripravených výstav poštových známok a tým si chceme získať jej podporu. Výstavy a popularizácia filatelie prostredníctvom masovo-komunikačných médií pomôže rozširovať členskú základňu a tým by sa mohli získať finančné i nefinančné prostriedky na našu činnosť. Pri financiách všetko začína i končí.

R: Pri organizáciách ako je aj ZSF sú vždy v popredí otázky výhodnosti členstva i ktoré možnosti poskytuje členovi jeho organizácia. Nie je takáto orientácia príliš jednostranná a nemalo by sa viac hovoriť aj o tom, čím by člen mal svojej organizácii pomôcť, čím a ako by mal prispieť k spoločnému dieľu?

L.F.: Výhodnosť členstva v ZSF je často diskutovaná otázka. Prečo mám byť členom ZSF? Odpoveď je veľmi jednoduchá, ak dokážeme definovať záujmy jednotlivých filatelistov a posúdiť reálne možnosti, ktoré má jednotlivý filatelista na presadenie svojich záujmov a ich ochranu.

Filatelisti majú záujem, aby popri pestovaní svojej záľuby mali i pocit dobrej investície do poštových známok. Potrebujú, aby vydavateľ poštových známok vydával známky takej kvality a v takom rozsahu, aby to napomáhalo budovaniu hodnotných zbierok a takých exponátov, ktoré získajú výborné hodnotenie na výstavách každého druhu. Zväz má svojich zástupcov v návrhovej i realizačnej komisii vydavateľa a háji tam záujmy filatelistov, i keď len s poradným hlasom. Informácie o nových známkach, zistené poznatky o tých skôr vydaných, napomáhajú filatelistom naplnenie horeuvedených cieľov. Znalci a jurymani sledujú obiehajúci filatelistický materiál, kontrolujú, aby sme neplnili zbierky nepodarkami alebo falzifikátmi. Jedno je isté, spoločnými silami dokážeme lepšie hájiť naše stavovské záujmy, ako keby sme to robili jednotlivci. Členovia majú právo žiadať od zväzu, aby čo najlepšie hájil ich záujmy. Na druhej strane členovia by mali finančne i morálne podporovať svoju organizáciu. Očakávame, že svojou organizačnou i bádateľskou aktivitou budú prispievať do spoločnej pokladnice filatelistického poznania. Nestačí len brať, treba i dávať. Znova opakujem, filatelia bude takou, akou si ju urobíme my sami.

R: Na chvíľu opustíme realitu všedných dní a vstúpme do sveta fantázie. Ak by Vám ako predsedovi ZSF nejaká rozprávková bytosť sľúbila splniť tri želania, aké želania by ste vyslovili?

L.F.: Je pre mňa veľmi ťažké zodpovedať túto otázku. Odpoveď leží niekde v splnení obsahu činnosti spomínaných v predchádzajúcej otázke. Vyslovím len jedno rozprávkové pranie. Želám si, aby nám naša záľuba prinášala len radosť a spokojnosť.

R: Na záver nášho rozhovoru sme si „šetriť“ otázku o Vašom súkromí. Čítateľ by určite zaujímalo, aké sú Vaše lásky, pán predsedá? Pravda, myslíme tým filatelistické - čo zbierate, akej oblasti filatelie sa venujete, aký prírastok do zbierky Vás v poslednom čase najviac potešil?

L.F.: Zbieram slovenské i československé poštové známky a tvorím exponát dokumentujúci činnosť Svetovej poštovej únie (UPU). Už dlhšie sa mi nepodarilo uloviť nejaký zaujímavý prírastok do mojej zbierky. Veľa času venujem organizačnej práci a mám málo času na hľadanie celistvosti spojených so začiatkami UPU a jeho kongresov. Verím, že sa to čoskoro zmení a po V. valnom zhromaždení budem mať znova viac času pre svoju záľubu.

Za rozhovor predsedovi ZSF doc. Ing. Ľubomírovi Flochovi, CSc. sa poďakoval a mnoho úspechov v jeho ďalšej náročnej činnosti na najvyššom zväzovom poste menom čitateľov Zberateľa zaželal V. Kučera. Prajeme, aby organizovaná filatelia na Slovensku sa naďalej tešila priazni zberateľov poštových známok i širokej verejnosti.

FILATELISTICKÉ ETUDY

DNES V RUBRIKE FILATELISTICKÉ ETUDY UVEREJŇUJEME DVA PRÍSPEVKY. PRVÝ SA ZAPÁJA DO DISKUSIE O OTÁZKACH SÚKROMNÝCH PRÍTLAČÍ A ICH ZBIERANIA RESP. NEZBIERANIA, DRUHÝ SO ZNAČNOU DÁVKOU EUFÓRIE AUTORA REAGUJE NA ČERSTVÉ INFORMÁCIE O NOVÝCH DRUHOCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK A ICH MOŽNÝ DOSAH NIELEN NA FILATELIU. VERÍME, ŽE AJ TIETO PRÍSPEVKY OBOHATIA NAŠU DOTERAZ UVEREJNENÚ PALETU NÁZOROV NA PROBLEMATIKU MODERNEJ FILATELIE A VÁS, MILÍ ČITATELIA, BUDÚ INŠPIROVAŤ K PLODNÝM ÚVAHÁM NAD ZMYSLUPLNOSŤOU ZBERATELSTVA.

LEN Z ČISTÉHO PRAMEŇA

Zberateľstvo ako istá forma zábavy je vlastná prakticky každému človeku. Zbierať sa dá prakticky všetko - známky, čajové krabice, staré mince, pивné tácky a dalo by sa pokračovať do nekonečna. Samozrejme, nikomu nie je možné uprieť právo na to, aby zbierať to, čo sa mu páči.

Ja sa považujem za zberateľa známok. Teda zbieram známky, známky v ich „klasikkej“ zubkovanvej podobe, niektoré aj strihané, resp. nezúbkované. Za známku pokladám aj to, čo je natlačené v pravom hornom rohu korešpondenčného listka, prípadne obálky. Spoločným znakom týchto výrobkov je, že ich vydáva prostredníctvom na to určenej inštitúcie štát a tieto výrobky majú svoj presne určený účel a cieľ, pre ktorý sa vydávajú. Aby známka splnila svoj účel, svoje poslanie, musí byť nalepená na poštovú zásielku a opečiatkovaná. Z toho logicky vyplýva, že zberateľ známok si všima aj pečiatku ako funkčnú súčasť známky.

Pre mňa je týmto vlastne vyčerpaná a presne ohraničená oblasť a objekty, ktoré ma ako zberateľa známok zaujímajú. Predmety, ktoré spolupoužitím týchto dvoch produktov (známka, pečiatka) vznikajú (R-list, letecký list, korešpondenčný lístok), sú už „len“ ich kombináciami. Aby som to trochu muzikálne znázornil - notové čiary a notové znaky, z ich spoločného použitia vznikne hudba.

Do pojmu filatelie sa dá zahrnúť, podobne ako do pojmu hudba, veľmi veľa produktov. Niekomu je hudba iba Beethovenova V. symfónia, inému len dychovky, ale niekto je hudbou aj to, keď sa palicou trieska na plechový sud.

Podobne je to s pojmom filatelistický objekt. Pre mňa je filatelistický objekt to, čo pochádza z čistého prameňa, čiže vydala to pošta. Môže to byť známka, celina s natlačenou známkou a nech to má niečo natlačené aj na ľavej strane, zatiaľ mi to nevaďí - kým to vydala pošta.

Nech na poštovú celinu natlačí hocikto hocičo, aj s tým najušľachtilejším cieľom, pre mňa to už filatelistický objekt nie je a taký výrobok ani do ruky nevezmem. Pokladám to za

znásilnenie poštovej celiny, za jej zneužitie výlučne so zistným úmyslom. Mám názor, že tejto otázke by sa mala venovať aj pošta ako inštitúcia a zákonom zakázať sebestemnejšie úpravy celiny ako takej. Predstavme si, že by niekto do už spomínanej symfónie vpísal dva-tri taktý...

V tejto otázke nie som schopný, ale ani ochotný pristúpiť na žiadny kompromis. Jeden z najčastejších argumentov pri diskusiách o tom, čo zbierať a čo nie, je, že každý má právo zbierať to, čo chce alebo čo uzná za vhodné. S tým plne súhlasím, ale potom takisto musí platiť, že každý má právo nezberať to, čo neuzná za vhodné.

Na základnú otázku tejto témy - prítláče áno alebo nie? - moja odpoveď je jednoznačná - nie! O. Pisztorn

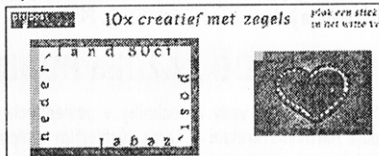
FILATELIA DO KAŽDEJ RODINY

Skutočnosť, že rozvoj vedy a techniky v posledných rokoch mapujeme mifóvými krokmi a čoraz rýchlejším tempom, hádam nie je potrebné pripomínať. Ako ani to, že vývojové zmeny sa viac alebo menej dotýkajú každej oblasti ľudskej činnosti, vrátane životného štýlu a naplňovania zmyslu ľudského bytia. Preto nové objavy, vynálezy a zlepsenia nás už pomaly ani neprekvapujú, nezrušujú, nevieme sa nad nimi čudovať a považujeme ich už takmer za samozrejmosť... Možno, že aj nasledujúce správy zo sveta poštových známok mnohí príjmu pokojne a bez osobitného záujmu. Pravdaže, je to každého osobná vec a zmieňujem sa o tom len preto, aby som čitateľov varoval, že nasledujúce riadky nie sú napísané s potrebnou vecnosťou, ale pod vplyvom očarenia z nebyvalých možností vývoja poštových známok.

V májovom čísle českej Filatelie boli uverejnené hneď dva príspevky, ktoré ma mimoriadne zaujali a zaútočili na moju obrazotvornosť. Dali mi krídla fantázie a vyvolávali vo mne vízie azda až prehnane vzdialené a nereálne. Moje úlety išli tak ďaleko, že som si v duchu prívolaval na pomoc aj sira Rollanda Hilla, autora Reformy poštovníctva a vynálezcu poštových známok, a naliehamu mu kládol otázky: „Čo Vy nato poviete? Ako sa dívate na to všetko, čo sa okolo Vašich známok začína diať?“ Ktohovie, či by nad všetkým len krútil hlavou alebo uznanlivo prikyvoval...? Ale prejdime už k veci.

V prvom príspevku, ktorý ma mimoriadne zaujal, išlo o „montované“ známky (F 5/99, s. 2, zn. -VF-), ktoré dala do obehu Holandská poštová správa 1.9.1998. Holanďania vydali fóliový list, na ktorého prednej i zadnej strane je po 15 obrázkových samolepiek s blahoprajnou tematikou a po 5 samolepiacich známok. Na známkach je uvedený názov krajiny i nominálna hodnota (80 c) len na okrajoch a stred je voľný - do neho je možné vlepovať niektorú z dvadsiatich druhov obrázkových samolepiek. Inými slovami, akoby známka tvorila rám do ktorého streda sa umiestni obraz. Keďže známky na fólii sú v piatich vyhotoveniach, zo známok a obrázkových samolepiek je možné vytvoriť celkom 100 kombinácií. Kombinácií môže byť vraj ešte ďaleko viac, pretože v praxi sa môže stať, že niekto použije známky bez obrázkov, alebo vlepí do známky iný obrázok iného pôvodu. V príspevku autor ďalej uvádza, že niečo podobné vydala už aj Kanadská pošta v roku 1994.

Autor v uvedenom príspevku v časopise Filatelie vyslovuje svoj názor v tom zmysle, že Holandská poštová správa k vydaniu takéhoto hárčeka so samolepkami na „montáž“ známok nevedí nijaké racionalizačné dôvody, ale skôr iba podnikateľská dravosť. Zo zberateľského hľadiska možno takýto názor akceptovať, veď špecializovaný zberateľ v snahe mať všetky možné varianty a kombinácie, musí hlboko siahnúť do svojho vrecka, ale... Keď skúsime sa na vec pozrieť aj z iného hľadiska uvidíme, že na montovaných známkach vari niečo bude aj pozitívneho. Pre širokú verejnosť sa zvyšuje voliteľnosť námetu poštových známok, ktoré môžu použiť na nimi odosielaných zásielkach.



Domnievam sa, že autori myšlienky dvojdielných (zložených, skladaných, montovaných...) známok, vychádzali z poznatkov o ktoré známky je medzi verejnosťou najväčší záujem. Určite medzi najžiadanejšie budú patriť aj blahoprajné známky, ktoré v posledných rokoch poštové správy čoraz viac vydávajú. Tento trend má svoju opodstatnenosť a logiku. Ak sú vyhotovované rôzne druhy obálok, lístkov, celín či pohľadníc k rôznym príležitostiam v pestrej zárovej úprave, prečo by k dispozícii nemohli byť aj po námetovej stránke vhodné poštové známky? Veď sebekrajšia známka sa svojim námetom nemusí hodiť na frankovanie zásielky ku každej príležitosti, naopak, môže byť po tejto stránke aj nevhodná, rušivá - to nakoniec filatelistom netreba zdôrazňovať, najmä nie námetovými. Teda pokiaľ holandská poštová správa vydala tento druh dvojdielných známok, vychádza v ústrety verejnosti a dá sa predpokladať, že sa tieto známky stretnú aj s priaznivou odozvou. Voliteľnosť námetu je zatiaľ obmedzená na dvadsať námetov, kde je však napísané, že obrazových variantov časom nebude viac, sto alebo i tisíc? Alebo prečo by sa tento druh známok nepoužil aj pre iné ako blahoprajné príležitosti? Prípadne, pretože by nebolo možné legálne do známok vkladať aj vlastné obrázky na samo-lepkách?

Boj o zákazníkov v období nástupu elektronickej pošty nie je až taký nepochopiteľný. A vyhladky na úspech tu sú.

V tom istom čísle Filatelie bola uverejnená ďalšia, dá sa povedať, že ešte zaujímavejšia správa. Čitateľ si túto správu môže prečítať v príspevku predsedu SČF L. Brendla o svetovej filatelickej výstave AUSTRÁLIA '99 (F 5/99, s.34-35), ktorej sa v marci tohto roku zúčastnil ako člen výstavnej jury. V článku pán Brendl o.i. píše: „Překvapením a skutočným hitom výstavy se stala novinka Australské pošty, personalizovaná poštovní známka, jež zde měla světovou premiéru. Princip spočíval v tom, že na kupon příležitostně známky v hodnotě 45 c s motivem plachetnice Polly Woodside byl vytištěn barevný fotografický portrét návštěvníka pomocí speciální digitální kamery, jenž byl počítačem přenesen do tiskového stroje.“

Informácia je to stručná, ale v skutku ohromujúca. Keď sa zamyslíme, aké možné dopady a následky môžu nastať po zavedení a rozšírení tohto nového druhu personalizovanej poštovej známky, musíme konštatovať, že stojíme na prahu revolučných premien pri vydávaní a používaní poštových známok. Stojíme na prahu novej epochy poštových známok, lebo ak sa dá portrét človeka vytlačiť na kupón, určite sa bude dať vytlačiť aj na známku alebo celinu, a ak sa dá vytlačiť portrét, určite sa bude dať vytlačiť hocjaký iný námet. Potom to znamená, že budú k dispozícii také technické prostriedky na vyhotovenie známok, aby poštové správy mohli vyhotovovať známky s námetmi podľa želania zákazníkov. Teda „šitie na mieru“ podľa výberu a želania zákazníka.

Dnes si ešte ťažko vieme predstaviť, čo môžu so sebou tieto novinky priniesť, aké kvalitatívne zmeny do komunikácie medzi ľuďmi formou listových zásielok.

Už samotná skutočnosť, že odosielateľ by sa podieľal na vytváraní podoby poštovej známky, na výbere námetu alebo dokonca na jeho navrhnutí, je niečo úplne nové v histórii poštových známok a poštová známka, ako potvrdenka o zaplatení poplatku za poštové služby dostáva novú historickú dimenziu. A to s veľkým kultúrnym a spoločenským významom, keď jej chladný administratívny charakter dostáva ľudský rozmer a poskytne príležitosť na uplatnenie individuálnych osobných potrieb... Ale to je už téma pre psychológov, sociológov či filozofov.

Nám už stačí, ak si predstavíme napríklad takú situáciu, keď dostávame a prezeráme si vianočné pozdravy - s akým radostným očakávaním by sme prezerali známky na zásielkach a zvedavo prezerali kto a akú známku nám poslal? Alebo s akým potešením by sme si prezreli svadobné oznámenie, ktoré by bolo vyfrankované so známkou s portrétom nevesty a ženicha? Akú radosť by mali starí rodičia, ak by pri príležitosti ich životných jubilej dostali blahoželanie so známkou s ich najobľúbenejšími kvetmi, obrázkom rodného domu, ktorý sa zachoval už len na fotografii alebo s portrétom najmladšieho vnúčka? A podobné prípady by určite každý z nás vedel vymenovať na desiatky a desiatky ďalších. Osobne som presvedčený, že verejnosť novým druhom známok by bola nadšená a využívala by ich v hojnom počte.

A čo by to všetko mohlo spôsobiť v zberateľstve? Asi by spôsobil nejaký „veľký tresk“ vo filatélii, ale zberateľstvo je prispôbivé a určite aj filatelia by sa prispôbila novým skutočnostiam. Dobrým príkladom môže poslúžiť zberateľstvo telefónnych kariet - o TK sme pred 15 - 20 rokmi ani nechýrovali a dnes je to hádam po filatélii najrozšírenejší zberateľský odbor. Preto nie je veľmi ťažko si predstaviť, že zásielky frankované s personalizovanými známkami by sa v rodinách nezahadzovali, ale opatrovali ako vzácne a zaujímavé relikvie, podobne ako sú v súčasnosti fotografie či filmové, zvukové alebo video nahrávky. Nepríamo každá rodina by sa stala aj „zberateľom“ poštových známok a možno by sa tak uskutočnilo aj heslo, ktoré po obnovení ZSF v roku 1969 propagovali letáčkami známy bratislavský zberateľ František Bako, bývalý jedinec najväčšieho klubu filatelistov na Slovensku: „Filateliu do každej rodiny“. □ V.K.Németh

PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - MÁJ 1999

Usporiadanie: Poradové číslo, dátum a miesto používania, námet, autor návrhu a farba pečiatky ■ Pripravuje PhDr. Jozef Soukup

- 01 ■ 4.5.1999 Brezová pod Bradlom: ● F. Horniak ● Modrá (používaná však čierna)
 02 ■ 4.5.1999 Trnava 2: 80. VÝROČIE ÚMRTIA DR. M. R. ŠTEFÁNIKA ● M. Šnirc ● Modrá



- 03 ■ 5.5.1999 Starý Smokovec: UVEDENIE ZNÁMKY / EUROPA - TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK ● M. Činovsky ● Čierna
 04 ■ 6.5.1999 Bratislava 1: 1919 - 1969 - 1999 / VÍTAZ PVP ● Firma ERVO ● Modrá



- 05 ■ 7.5.1999 Košice 1: DEŇ MESTA KOŠICE '99 / 1.- 9. MÁJ 1999 / IMMACULATA ● V. Gaál ● Čierna
 06 ■ 7.5.1999 Nitra 1: 80. VÝROČIE / ČERVENÉHO KRÍŽA NA SLOVENSKU / 1919 - 1999 ● F. Horniak ● Čierna



- 07 ■ 9.5.1999 Košice 1: DEŇ MESTA KOŠICE '99 / 1.- 9. MÁJ 1999 ● V. Gaál ● Čierna
 08 ■ 11.5.1999 Bratislava 1: SLOVENSKÝ ČERVENÝ KRÍŽ / 1919 - 80 ROKOV - 1999 ● F. Horniak ● Čierna
 09 ■ 14.5.1999 Trnava 1: SLÁVNOSTNÉ VYHLÁSENIE CIEN FAIR PLAY ZA ROK 1998 ● Firma ERVO ● Čierna
 10 ■ 21.5.1999 Bratislava 3: 3:2 / VÍTAZ PVP / 1969 - 1999 ● Firma ERVO ● Modrá



- 11 ■ 22.5.1999 Trenčín 1: 80. VÝROČIE ZALOŽENIA SOKOLA ● M. Sova ● Čierna
 12 ■ 24.5.1999 Štrbské Pleso: 1999 FIABCI PRIX D'EXCELLENCE / FIABCI '99 / 50 CONGRESO MUNDIAL ● Firma ERVO ● Čierna



- 13 ■ 29.5.1999 Borský Mikuláš: XXX. ROČNÍK / ZÁHORÁCKA DVADSIATKA ● R. Gazárek ● Čierna



SLÁVNOSTNÉ VYHLÁSENIE CIEN



- Príležitostný odtlačok výplatného stroja**
 01 ■ 17.5.- 18.7.1999 Lučenec 1: MAJSTROVSTVÁ SVETA V MOTOCROSE DO 500 CCM / GRAND PRIX SLOVAKIA '99 ● Autor neuvedený ● Červená
 02 ■ 14.5.- 10.6.1999 Bratislava 3: SLÁVNOSTNÉ VYHLÁSENIE CIEN / FAIR PLAY / TRNAVA 14.5.1999 / SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR / JUNÁCKA 6,832 80 BRATISLAVA / E-MAIL: OFFICE@OLYMPIC.SK ● Firma ERVO ● Červená

KAPITOLY O ZBIERANÍ POHLADNÍČ ALEBO ÚVOD DO FILOKARTIE

Alexander Urmínský

Niektoré zberateľské odbory majú podrobne prepracovanú metodiku zbierania, triedenia i označovania predmetov svojho záujmu. Vychádzajú z ustáleného názvoslovie, ktoré je často aj medzinárodne zjednotené a zaužívané. Takými príkladmi môžu byť filatelia a numizmatika. Potreba všeobecnej ale aj podrobnejšie rozpracovanej metodiky sa javí aj vo filokartii, teda pri zbieraní pohľadníc. V súčasnosti veľa zberateľov aj iných drobných predmetov s umeleckým nábojom sa viac alebo menej venuje zbieraniu alebo sa o ne zaujíma. Prírodné, najbližšie k tomu majú filatelisti.

Náčrt histórie vzniku a vývoja pohľadníc

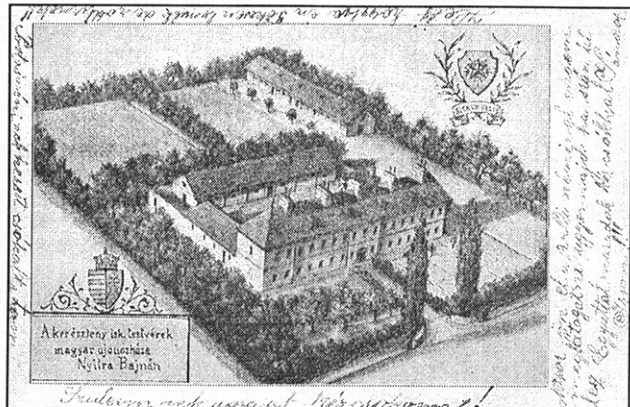
Zavedenie pohľadníc do poštovej prevádzky bolo podmienené rozvojom a dostupnosťou pošty pre širokú občiansku verejnosť. Konkrétne to bolo najmä zavedením poštových (tzv. korešpondenčných) lístkov. Boli ľahšie, malého jednotného formátu a poštovné bolo lacnejšie. Priekopníkom na poli „žltáskov“ (odvodený názov od známok žltkastej farby) bola Rakúsko-uhorská pošta, ktorá ich zaviedla ako prvá na svete dňom 1.10.1869. To boli prvé poštové lístky s natlačenou známkou.

Poštový lístok je poštová cenina s natlačenou poštovou známkou na adresnej strane. Po úspechu tejto poštovej celiny pre horeuvedené výhody bol iba krôčik k zavedeniu pohľadníc. Vlastne niekoľko krokov. Najskôr to boli kresby a ilustrácie na adresnej strane poštového lístka. Napríklad už v roku 1871 kreslil na objednávku L. Parisius v Göttingene žánrové obrázky k napísaným textom. Ďalším krokom bola tlač obrázkov na zadnej, teda neadresnej strane poštových lístkov. Medzi známych tlačiarov patrí F.Rorich, ktorý v roku 1872 v Norimbergu takého obrázky na poštové lístky tlačil. Uvedené lístky možno zaradiť ako **predbežné pohľadnice**. A je aj úlohou zberateľov, aby túto históriu mapovali tým, že poštové lístky z tohto obdobia zo svojich zbierok sprístupnili zberateľskej verejnosti.

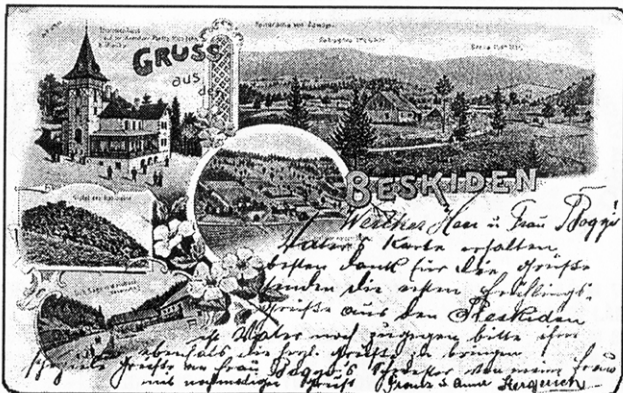
Toto sa však týka aj ďalšieho vývoja pohľadníc. Ráznym krokom na ceste k pohľadniciam bol počín knihtlačiar z Oldenburgu. Bol to August Schwartz, ktorý je považovaný za prvého vydavateľa pohľadníc. Vydal sériu 25 pohľadníc rôznych miest (pozn.1), a to boli zrejme **prvé pohľadnice**.

Podobne ako pri zavedení perfinov (pozn.2) na známkach, aj v tomto prípade robila pošta vydavateľom pohľadníc prekážky. Najskôr preto, lebo sa znižovala spotreba poštu vydávaných lístkov s na-

tlačenou známkou. O čo vlastne išlo? Bola potreba tlače známok s najnižším nominálom na porto za pohľadnicu. Zapríčila si to pošta aj sama. Nedovoľovala prítlace na poštové lístky a tak sa tlačili lístky, vlastne už pohľadnice, ktoré sa frankovali známkami. Pohľadnice takto vyrobené už neboli



Obr.1 - Zobrazená pohľadnica chlapčenského kláštora v Bojnjej (okres Topoľčany) je príkladom súkromnej prítlace na korešpondenčný lístok s natlačenou známkou (uhorská známka 5 filierov s námetom kráľovskej koruny) z konca 19. storočia. Použitá bola ešte aj v roku 1911. Kláštor dal natlačiť túto pohľadnicu pre korešpondenciu svojich zverencov



Obr.2 - Medzi klasickými pohľadnicami radíme aj litografie. Vyobrazená litografia z Beskýd má v obrazovej časti vynechané miesto pre napísanie správy pre adresáta

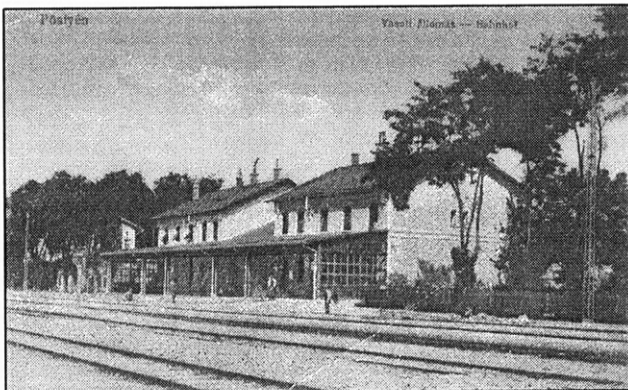
poštové ceny. Ako hlavné pripomienky pošta uvádzala rôznu hmotnosť, rôzne rozmery ale aj úpravu adresnej časti, resp. strany, lebo tá bola celá vyhradená pre potreby poštovej prevádzky (ide o tzv. dlhé adresy). Oblúbenosť pohľadníc a akceptovanie pripomienok jednotlivých poštových správ viedlo k tomu, že konferencia UPU [pozn.3] v Paríži roku 1885 uznala pohľadnice s natlačenou známkou za **úradné poštové celiny** a pohľadnice bez natlačenej poštovej známky, ktoré rešpektovali rozmery a hmotnosť v určenej tolerancii a boli riadne ofrankované, boli obecné prijímané k poštovej preprave. Nebolo však možné, aby všetky pohľadnice boli vydávané poštou, a s natlačenou známkou. Ich potreba tak vzrástla a nároky na širokú škálu námetov boli také veľké, že pošta nemohla uspokojiť tento trend. Od roku 1885 povolili poštové správy Nemecka a Rakúsko-Uhorska tlač pohľadníc v súkromných tlačiarňach (obr.1).

Nová vec sa teda definitívne a natvalo presadila. Podľa skúseností, aj súčasných, vieme, že čo nové sa objaví, takmer ihneď sa začne zbierať. Čerstvým príkladom môžu byť telefónne karty. Obdobie rokov 1872 - 1880 možno teda nazvať ako obdobie začiatkov zbierania pohľadníc a potom pohľadnice z neskoršieho obdobia, približne do rokov 1915 - 1918, klasickými pohľadnicami (obr. 2).

Zbieranie pohľadníc nazývame filarkartia a prešlo rôznymi vývojovými etapami. Čo je zvlášť zaujímavé, v posledných desiatich rokoch toto hobby zaznamenalo nevídanú renesanciu a zbieranie pohľadníc sa dostalo na iné princípy, než boli v medzivojnových a povojnových rokoch. Práve súčasná „sezóna pohľadníc“ priam volá po vypracovaní určitej metodológie a odbornej terminológii. Tieto by mali napomôcť zberateľom pri ich orientácii v tomto zberateľskom odbore a vymedzovaní svojich zberateľských zámerov a koncepcie zbierky, pri vzájomnej komunikácii medzi zberateľmi ako i pri publikačnej činnosti.

Pohľadnica ako najrozšírenejšie komunikačné médium na prelome 19. a 20. storočia

Možno, že vyšeuvedený nadpis nasledujúcej časti tohto pojednania, znie príliš mo-



Obr.3 - Železničná stanica v Piešťanoch, postavená pred 125 rokmi



Obr.4 - Príkladom pohľadnice z ciest je pohľadnica z kranského Bled'u, poslaná v roku 1899 do Miklosfalvy v župe Mosson

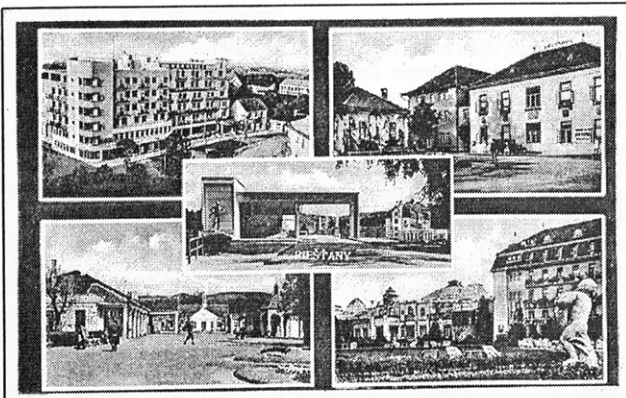


Obr.5 - Pohľadnica z Prešporku ukazuje starú, zväčša už neexistujúcu, časť Bratislavy z vtáčej perspektívy. Poslaná bola v roku 1906 do Ilavy v Trenčianskej župe

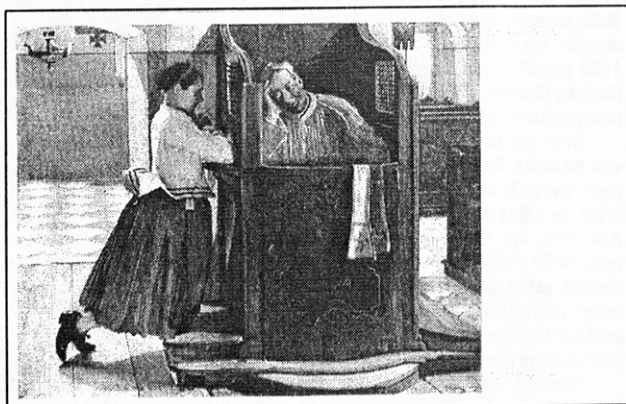
derne. O komunikáciach a komunikačných technológiách sa píše najmä v poslednom desaťročí. Ak však túto optiku náhľadu použijeme na obdobie vzniku a masového rozšírenia pohľadníc, musíme konštatovať, že pohľadnica vo svojej dobe bola veľmi významným komunikačným prostriedkom. Veď spolu s rôznymi podobami poštových listkov sa používali aj v firemnej a obchodnej korešpondencii.

Druhá polovica, a najmä štvrtá štvrtina, 19. storočia boli poznamenané prudkým rozvojom priemyselnej výroby v Európe a v Severnej Amerike. Tá bola podmienená rozvojom dopravy, ktorú spätne ovplyvňovala. Rozvoj železničnej dopravy sa prejavil v rozmachu osobnej dopravy. Veď dovtedy ľudia cestovali dostavníkmi, na vozoch, páni na kočoch. Prípadne sa s vandrovou palicou vydali na cestu pešo. Rozvojom železničnej dopravy (obr.3) mohlo stále viac ľudí a stále častejšie cestovať. Poznávali iné mestá, kraje i krajiny. Vysťahovalci aj iné kontinenty. Módou pre majetnejších sa stalo „sfahovanie na letný byt“ (teraz chalupárenie), čo bolo predobrazom dovoleník a rekreácií. Intenzívne sa rozvíjali kúpeľné mestá, horské a podhorské rekreačné oblasti a prímorské sídla s plážami. Dokladom takéhoto putovania a spoznávania ako spoločenskej prestíže bolo zasielanie pohľadníc z ciest (obr.4). Slovami sa všetko vyjadriť nedalo. A každému známemu písať podrobné listy, to už chcelo viac času. Ľudia po prvý krát začali spoznávať hodnotu času a prežívať stresy z jeho nedostatku. Preto pohľadnica bola pre nich veľmi prijateľným prostriedkom, aby svojim známym, príbuzným či kolegom podali čo najlepšiu informáciu o miestach, ktoré navštívili. Veď kto nebol predtým v Prešporku (obr. 5) či vo Viedni, alebo v Vysokých Tatrách, nemal ani tušenie, ako to tam vyzerá. **Miestopisné pohľadnice** v tomto smere boli ideálnym komunikačným prostriedkom. Popri jednozábberových pohľadniciach sa vydávali aj viaczábberové. Zberatelia ich neskôr nazvali ako **okienkové** (tiež mozaikové) **pohľadnice** (obr.6).

Blížil sa koniec storočia. Ľudstvo prežívalo rôzne traumy. Napríklad aj o konci sveta. S nádejami aj obavami očakávali tento historický kalendárny zlom. Nikdy predtým sa prelomu storočí nevenovala väčšia pozornosť. Bolo sa treba o pocity podeliť so širšou rodinou, priateľmi a pod. Popriať nádeje a šťastie do nového storočia. Predtým sa Silvestre a Nové roky v podstate neoslavovali, boli iba pobožnosti v kostoloch. Aj v tomto pohľadnice sprostredkovali najviac medziľudských kontaktov. Boli najdostupnejším, najrýchlejším i najlacnejším spôsobom vlastne už masovej komunikácie. Na obrazovej strane



Obr.6 - Okienková pohľadnica Piešťan



Obr.7 - Zobrazená žánrová pohľadnica má zaujímavý námet. Napriek tomu, že náboženských motívov je veľmi veľa, sponď, ako katarzia duše, sa vyskytuje veľmi zriedka

pohľadníc sa už neobjavujú iba miestopisné námety ale aj ideo-lycké zácutia, symboly radosti, šťastia, hojnosti, náboženské motívy a podobne. Plejáda námetov vytvorila osobitný druh pohľadníc, neskôr nazvané **žánrové** (obr.7).

Nové storočia sa prehlopo bez vážnejších problémov, ale za mimoriadneho nadšenia ľudí. Chceli komunikovať spolu aj naďalej. Najvhodnejšími príležitosťami sa stali meniny, narodeniny, sviatky Vianoc i Veľkej noci. Neskôr tiež svadby, krstiny a rôzne iné rodinné či miestne udalosti a ich výročia. Dostali sme sa tak ku skupine **blahoprajných pohľadníc**.

Pohľadnice sa dravo hnali dopredu. Na úkor listového písomného styku. Doba sa zrýchľovala (čo nám teraz pripadá ako neskutočná idyla, keď podľa našich kritérií mal každý na všetko dost času). Tlačiarne chfili milióny pohľadníc a milióny známok. Tlačiarov, vydavateľov a nakladateľov pribúdalo ako húb po daždi. Pohľadnice znamenali skrátka biznis. Na svoje si tiež prišli fotografisti, maliari, rytcia, grafici, teda celý umelec-

ký front. Obdobie rokov 1890 až 1910 možno preto bez nadsádzky nazvať eldorádom pohľadnice ako masovým komunikačným médiom. (pokračovanie)

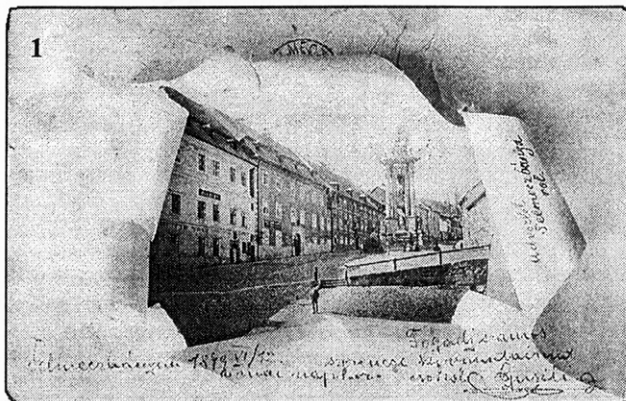
Poznámky:

- [1] Informácie čerpané z článku „Pohľadnice z rekreácií a ciest“, T. Petercsák, in História 3/1983
- [2] Firemné dierkovanie poštových známok monogramom, dnes logom firmy, ako ochrana známok proti ich zneužitiu súkromnými osobami.
- [3] UPU - Univerzálna poštová únia, Union Postale Universelle, so sídlom v Berne, založená 1.7.1875.

FOTOGRAFIA A POHLADNICA

Imrich Madluška

Najstaršie pohľadnice boli tlačené litografickou technikou, prípadne chromolitografiou. Produkcia litografických pohľad-



níc z prelomu storočia je všeobecne považovaná za zlatý vek pohľadníc. Litografie patria medzi najzaujímavejšie a najzbieranejšie. Ide o náročnú techniku, ktorá je pre tlač pohľadníc finančne nákladná.

Vydavatelia a majitelia fotografických atelierov rýchlo pochopili, že tento spôsob vydávania pohľadníc neuspokojí rastúci záujem po tomto veľmi peknom prostriedku komunikácie. Išlo najmä o zemepisné pohľadnice, pohľadnice miest, obcí, hradov, kostolov, mostov, dopravných prostriedkov, krajínok atď. Začal sa využívať vynález, ktorý bol známy niekoľko desaťročí, fotografické zobrazenie daného objektu. Obráz fotografie sa pretransformoval do techniky svetlotlače. Technika svetlotlače odštartovala proces radu ďalších techník, ktorými možno dokonale reprodukovat foto-

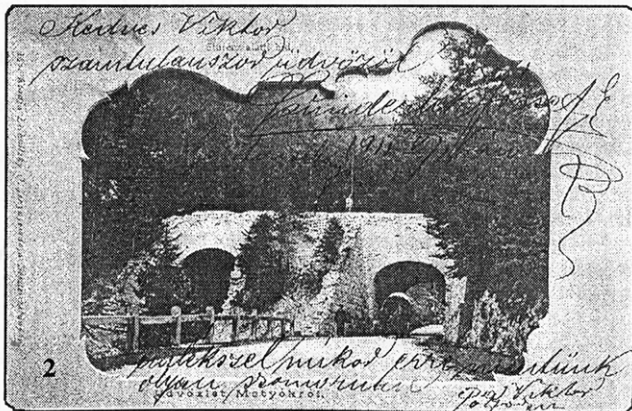
grafiu. Banskosťiavnický rodák, fotografista Karol Divald začal v roku 1878 v Prešove tlačiť prvé fotopohľadnice technikou

svetlotlače. Bola to prvá tlačiareň svetlotlače v Uhorsku. Okrem fotopohľadníc tlačil mapy, rôzne albumy, obrázky do časopisov a kníh. Ročne vydával údajne až 4 milióny pohľadníc. Hojne zobrazoval najmä fotografie Vysokých Tatier, tatranských osád, mesta Prešova, kúpeľov a iných miest a obcí. Karol Divald mladší pokračoval v tejto práci hlavne v Budapešti. Ťažiskom bolo vydávanie pohľadníc a obrazových publikácií.

Z atelieru známeho fotografa v Bratislave Koziča poznáme svetlotlačové poštové lístky. Podobnú činnosť prevádzal aj ďalší bratislavčan Körper. V Nitre pôsobil a fotopohľadnice vydával fotograf Vojtech Rašofský. Topoľčiansky fotograf Eduard Blah spracovával fotografie miest a krajínok do formy fotopohľadníc. Max Stern vydával fotopohľadnice s témou Trenčína a príslušného regiónu. Rudolf Würsching založil v roku 1870 v Banskej Bystrici podnik na výrobu pohľadníc. Oto Lechnitzky zobrazoval na svojich pohľadniciach Banskú Bystricu a okolie. Dalším banskobystričanom, ktorý použil svoje snímky pre pohľadnice, bol Henrik Alpár. V Banskej Štiavnici fotograf H. Weissbach spolupracoval s vydavateľom A. Joergesom na vydávaní pohľadníc Banskej Štiavnice a okolia.

Banskosťiavničian Alojz Baker zrejme na vydávanie pohľadníc spočiatku nepoužíval techniku svetlotlače. Obráz negatívu preniesol na fotografický papier. Papier je o poznanie tenší ako na pohľadniciach vytlačených svetlotlačou. Istou kuriozitou tejto pohľadnice je, že fotograf pri spracovaní zanechal nezmazateľný odtlačok svojho prsta na pohľadnici (obr. 1).

Nesmieme zabudnúť na klasika vo vydávaní pohľadníc na Slovensku, na Pavla Socháňa. Vydal množstvo pohľadníc. Ná-



rodopisné sa striedajú s obrazmi miest, obcí, či krajínáckymi motívmi. Vydal asi 400 druhov v rôznych tématických sériách. Ťažšie sa identifikujú autori záberov na fotopohľadniciach. Spravidla sa neuvádzalo meno fotografa, pokiaľ nebol

aj vydavateľom. Karol Divald uvádzal na svojich pohľadniciach: Fénynyomat Divald K. fia, Eperjes - Svetlotlač Divald K. syn, Prešov. Oto Lechnitzky nápisom avizoval, že je zároveň aj vydavateľom - Kiadja Lechnitzky O. fénynyomda Besztercebányán - Vydavateľstvo Lechnitzky O. svetlotlačiareň v Banskej Bystrici (obr.2).

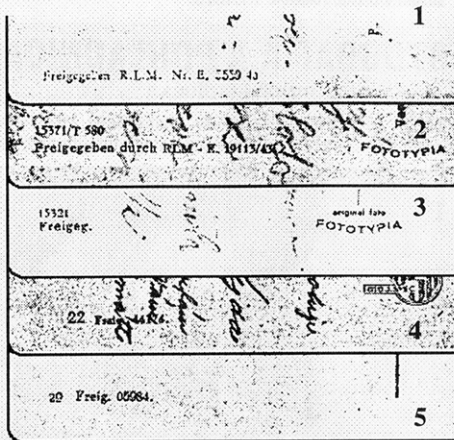
Súčasne so svetlotlačou mala miesto pri výrobe fotopohľadnic kníhtlač, heliogravúra (hlbkotlač), autotypia. Výroba fotopohľadnic neskoršie prešla na techniku brómografie, tak sa vyrábala väčšina pohľadnic v období medzi svetovými vojnami. Tu môžeme spomenúť prvé série fotopohľadnic Karola Plicku z roku 1926. Trenčianska fotografka Mária Holubková-Urbasiowova touto technikou vyrábala denne až 3000 ks fotopohľadnic. V Bratislave Ľudovít Absolon vydával edície fotopohľadnic krajínok. Môžeme spomenúť ďalšie mená ako S.Protopopov, V.Příbýl, ale aj ďalšie mená slovenských fotografov, ktorí vytvárali a vytvárajú fotopohľadnice. Určite si zaslúžia našu pozornosť, ktorá môže byť námetom ďalších článkov.

Technika brómografie sa používala až do šesťdesiatych rokov, kedy ju nahradila moderná ofsetová technika, ktorou sa tlačia fotopohľadnice aj v súčasnosti. Je celkom možné, že ofsetovú techniku nahradí holografická výroba pohľadnic.

Použitá literatúra

Hlaváč L.: Dejiny slovenskej fotografie
Knápek Z.: Rukovet starožitníka a sběratele
Kubas J.: Techniky um. grafiky

tlače, resp. použitia), akoby sa dôraz na „uvolňovanie“ postupne oslaboval. Tento dojem podporuje aj skutočnosť, že len na prvých dvoch uvedených pohľadniciach z roku 1940 a 1943 (posledné dvojčíslo textu) sú odvolania na „R.L.M.“. Keďže prvá z nich je sudetská a druhá protektorátna, musela mať táto skratka celorišsku pôsobnosť a určite patrila orgánu štátnej moci. Domnievam sa, že by mohla znamenať „Reichsluftwaffenminister“. V oboch prípadoch sa vyskytuje písmeno „E“, ktoré je aj v uvoľňovacej pečiatke popisovanej v citovanom príspevku na obr.3.



Okrem pohľadnic s vytlačným povolením mám aj ďalšie z nemeckého územia a protektorátu z obdobia rokov 1943-1945, ktoré text o uvoľňovaní nemajú. Preto sa možno domnievať, že v priebehu vojny sa predpisy na vydávanie pohľadnic mohli meniť - „zmäkčovať“, alebo dokonca zrušiť. Tiež je možné, že „z dôvodov iných naliehavých úloh príslušných štátnych orgánov“ sa prestali dodržiavať. Budem rád ďalším príspevkom o tejto problematike. □ Ing. J. Kuběnka

Literatúra

[1] Zberateľ 1997, č.12, str. 21-22

SÚČASNÉ MEDZINÁRODNÉ ODPOVEĎKY NA SLOVENSKU

KEĎ SA POHĽADNICE „UVOLŇOVALI“

Zaujímavý príspevok Ing.M.Bachratého „Keď sú pohľadnice nežiadúce [1] ma vyprovokoval k dôkladnému prezretiu zbierky pohľadnic. Žiaľ, nenašiel som nič podobného zo Slovenska, no z obdobia II. svetovej vojny mám 5 pohľadnic - jedna je zo Sudet a 4 z Protektorátu. Všetkých 5 z územia pod správou Nemeckej ríše.

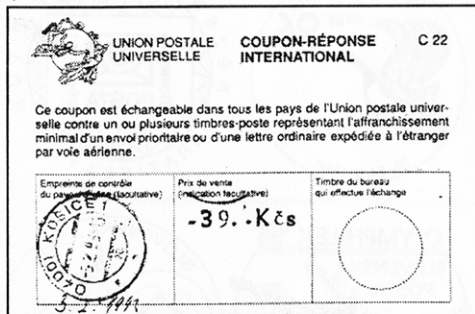
Na reprodukciách častí pohľadnic je vidieť umiestnenie a text „uvolňenia“, ktorý je vytlačný súčasne s ostatným textom. Obrazová časť a text na jednotlivých pohľadniciach je nasledovný:

- 1) Lanškroun (Sudety), panoramatický pohľad na mesto, text - Freigegeben R.L.M. Nr. E. 5559 40, dátum použitia neidentifikovateľný.
- 2) Rajnochovice, panoramatický pohľad na mesto, text - Freigegeben durch R.L.M. - E. 19113/43, dátum použitia po oslobodení.
- 3) Chata na Javorníku, objekt bez okolia, text - 15321 / Freigeg., použitie datované 15.8.1944.
- 4) Plzeň, mestské divadlo, text - 22 Freig. 44174, použitie datované 13.11.1945.
- 5) Brno, panoramatický pohľad na mesto, text - 29 Freig. 05984, nepoužitá.

Ako z prehľadu vidieť, spoločné pre všetky je len slovo „Freigegeben“ - v dvoch prípadoch napísané celé, v troch iba jeho skratka, čo vyvoláva dojem (aj s ohľadom na časový sled

Medzinárodné odpovedky sú zvláštnym druhom poštovej ceny, ktoré vydáva Medzinárodný úrad Svetovej poštovej únie. Majú príviesku UPU v rozličných polohách. Na odpovedkách vzoru C 22, ktoré sú tlačené modrou farbou na bielom, žltu pruhovanom papieri, je v ľavej hornej časti symbol Svetovej poštovej únie, vedľa neho jej názov a následne názov ceny a jej číslo. Pod tým je text približujúci určenie odpovedky. V spodnej trojdielnej orámovanej časti môžu byť umiestnené údaje (postupne zľava doprava), odtlačok pečiatky pošty, ktorá odpovedku predala, údaj predajnej ceny a v poslednej časti odtlačok pečiatky pošty, ktorá odpovedku prevzala na výmenu za známky. Texty na prednej strane odpovedky sú v úrad-

nej reči Svetovej poštovej únie, vo francúzštine. Na zadnej strane odpovedky je text vysvetľujúci jej určenie ešte v šiestich jazykoch a to v nemčine, angličtine, arabčine, čínštine, španielčine a v ruštine.



Po vzniku Slovenskej republiky od 1.1.1993 do 8.2.1993 sa predávali za 39,- Kčs. Podľa dokladového materiálu, 17.11.1993 sa už predávali po 44,- Sk. Presný termín zmeny predajnej ceny nie je autorovi zatiaľ známy. Je predpoklad, že to bolo v deň menovej odľuky t.j. 9.2.1993 alebo krátko po nej. V súčasnosti je predajná cena medzinárodnej odpovedky 44,- Sk. U nás predávané odpovedky, podľa dokladového materiálu majú v ľavej spodnej časti odťahok dennej pečiatky predávajúcej pošty a v strednej časti údaj predanej ceny pečiatkou alebo rukopisom.

Odpovedky z cudziny, ktoré sú predložené na našich poštách na výmenu môžu mať odťahok pečiatky pošty, ktorá ich predala a údaj predajnej ceny, inak na nich nesmie byť nič menené. Zaujímavosťou je, že môžu byť perforované. Naše pošty ich vymieňajú za známky v hodnote určenej Poštovým sadzovníkom. Podľa dostupných informácií sú to v súčasnosti známky v hodnote 16,- Sk. Po predložení medzinárodnej odpovedky na výmenu má pošta preskúmať, či nie je na odpovedke niečo menené. Následne dá pod pretač „Timbre du bureau qui effectue l'échange“ odťahok svojej dennej pečiatky, vydá známky v príslušnej hodnote. Hodnotu vydaných známok zúčtuje vo výprostke známok (tlačivo č. 11-111) a vymenené odpovedky k nej priloží. V určenom časovom úseku zasiela pošta vymenené odpovedky na určené miesto, odkiaľ sú zúčtované s poštovými správami odkiaľ boli na Slovensko zaslané.

Medzinárodné odpovedky po ich označení dennou pečiatkou našich pošt a po ich predaji verejnosti, sa stávajú slovenskou poštovou ceninou a preto by podľa názoru autora príspevku mali mať svoje miesto v zbierkach Slovenska. Za podporu tohto názoru hovorí i tá skutočnosť, že odpovedky sú bežne dostupné na väčších poštách a napomohli by k spestreaniu obsahu zbierok. des

Použitá literatúra: Poštový poriadok
2 / Sýkorová: Poštová prevádzka 1
3 / Poštový vestník SP č.11/1996

(Pri zahraničnej zberateľskej výmene sa možno často stretnúť aj s anglickou skratkou pre odpovedky - IRC (International Reply Coupon - pozn. red.)

KAŠETY SLOVENSKEJ POŠTY

Dr. Jozef Soukup

Kašet patrí medzi účelové pečiatky, ktoré nemajú rýdzo poštový charakter, ale majú svoju informatívnu, propagačnú a reprezentatívnu funkciu, podobne ako príležitostné a propagačné pečiatky. Svojou veľkosťou a grafickým riešením niekedy vedú zberateľov aj pomyliť. Názov kašet volíme preto, aby sme tieto pečiatky už aj samotným pomenovaním jasne rozlíšili od rôznych iných druhov pečiatok používaných v poštovej prevádzke.

Kašety začali s obľubou požívať na poštových zásielkach letecké a lodné spoločnosti, cestovné kancelárie, obchodné firmy, ale aj rôzne iné organizácie - vrátane zberateľských. A, samozrejme, aj poštové správy. Kašety okrem uvedených plnia aj ďalšie funkcie, často veľmi špecifické (napríklad v aerofilatélii je to funkcia potvrdzovania, kde kašetom sa vyjadruje vierohodnosť leteckej prepravy zásielky v určitom dni a konkrétnej linkou).

Kašety sa odlišujú od denných a príležitostných poštových pečiatok najmä tým, že neslúžia na opečiatkovanie známok v poštovej prevádzke, ale na zásielky sa odťahujú mimo známok. Líšia sa aj tým, že spravidla namiesto dátumu je na nich uvedená doba trvania akcie (výstavy, veľtrhu a pod.), alebo nie je na nich uvedený domicil.

Slovenská pošta, š.p. ako aj jej účelové strediská POFIS a TÚP hneď od roku 1993 využíva kašety na reprezentatívne a propagačné účely, najmä v zahraničí, pri príležitosti medzinárodných výstav a veľtrhov, kde Slovenská pošta mala svoje zastúpenie (stánok). Kašety používajú mnohé iné poštové správy, hádam najviac a najdlhšie poštové správy OSN.

O kašetoch Slovenskej pošty viac už povie ich nasledujúci prehľad spolu s ich vyobrazením.

01 ■ XLV. FIERA INTERNAZIONALE DEL FRANCOBOLLO RICCIONE / EUROPA / SLOVENSÁ POŠTA Použitie: Medzinárodná filatelistická výstava spojená s veľtrhom poštových známok, Riccione (Taliansko) v dňoch 3.-5.9.1993 Motív: Štylizovaný nápis Europa a hviezdičky Grafická úprava: F.Horniak



02 ■ RICCIONE '94 / 2.4.9.1994 / SLOVENSÁ POŠTA Použitie: Medzinárodná filatelistická výstava spojená s veľtr-

hom poštových známok, Riccione (Taliansko) □ Motív: Štylizovaná kresba a logo SP □ Grafická úprava: F.Horniak

03 ■ RIGA '95 / 8.-10.9.1995 / SLOVENSKÁ POŠTA □ Použitie: Medzinárodný veľtrh poštových známok, Riga (Lotyšsko) □ Motív: Symbolická známka a logo SP □ Autor návrhu: F.Horniak

04 ■ SLOVENSKÉ POŠTOVNÉ ZNÁMKY / POŠTOVNÍ MUZEUM PRAHA / 1.11.1995 / PRAHA 1 □ Použitie: 1.výstava a autogramiáda troch tvorcov slovenských poštových známok (Praha, Poštové múzeum, ČR) □ Motív: Logo SP □ Autor návrhu: F.Horniak



05 ■ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY / 1.11.1995 / SLOVENSKÁ POŠTA □ Použitie: 1.výstava a autogramiáda troch tvorcov poštových známok (Praha, Poštové múzeum, ČR) □ Motív: Logo POFIS □ Autor návrhu: F.Horniak

06 ■ SLOVENSKÁ POŠTA / INTERMEDIA / 11.11.1995 BRATISLAVA 1 □ Použitie: 1. veľtrh marketingovej komunikácie, Bratislava □ Motív: Logo SP a logo veľtrhu □ Autor návrhu: F.Horniak



07 ■ SLOVENSKÁ POŠTA / CHINA '96 / 18.-24.5.1996 □ Použitie: Medzinárodná výstava poštových známok, Peking (Čína) □ Motív: Štylizovaný vták □ Grafická úprava: M.Činovský

08 ■ PREZENTAČNÝ DEŇ TÚP / SLOVENSKÁ POŠTA / 14.6.1996 / BRATISLAVA 1 □ Použitie: Kontraktačná výstava, Bratislava □ Motív: Symbolická kresba a logo SP □ Autor návrhu: F.Horniak

09 ■ OLYMPHILEX '96 / SLOVENSKÁ POŠTA / 19.7.-3.8.1996 □ Použitie: Letné olympijské hry - Medzinárodná výstava poštových známok s olympijskými a športovými námetmi, Atlanta (USA) □ Motív: Skokan o žrd □ Autor návrhu: I.Piačka

10 ■ SLOVENSKÁ POŠTA / TAIPEI / 21.-27.10.1996 □ Použitie: Medzinárodná výstava poštových známok, Tajvan □

Motív: Štylizovaný vták a číslica 96, logo výstavy □ Grafická úprava: M.Činovský



11 ■ HONG KONG '97 / SLOVENSKÁ POŠTA / 12 - 16 FEBRUARY 1997 + NÁPISY V ČINŠTINE (?) □ Použitie: Medzinárodná výstava poštových známok, Hongkong □ Motív: Štylizovaná známka a zemeguľa □ Grafická úprava: M.Činovský

12 ■ SINGPEX '97 / FEBRUARY 21 - 23 / SINGAPORE / SLOVENSKÁ POŠTA □ Použitie: Medzinárodná výstava poštových známok, Singapore □ Motív: Štylizovaná známka a hlava leva □ Grafická úprava: F.Horniak



13 ■ SINGPEX '98 / SLOVENSKÁ POŠTA / 23 - 26 July / SINGAPORE □ Použitie: Medzinárodná výstava poštových

známok, Singapore Motív: Hlava tigra Grafická úprava: F.Horniak

14 ■ PRAGA 1998 / 10.-13.9.1998 / SLOVENSKÁ POŠTA
 Použitie: Medzinárodná výstava poštových známok, Praha (ČR) Motív: Logo výstavy Grafická úprava: F.Horniak

15 ■ VÝSTAVA - ČERVENÁ BIELA MODRÁ / BERN 29.10. - 8.11.1998 / SLOVENSKÁ POŠTA / Použitie: Spoločná výstava poštových známok ČR, SR a Švajčiarska, Bern (Švajčiarsko) Motív: Symbolická kresba Autor návrhu: F.Horniak



CHORVATSKÉ SLOVACIKUM

Pri príležitosti otvorenia Medzištátnej filatelistickej výstavy Slovensko-Chorvátsko **PODPOĽANIE '99 DETVA** (19.-27.6.1999) používal poštový úrad Zagreb 1 príležitostnú poštovú pečiatku s názvom a emblémom výstavy, ktorej súčasťou je aj znak Zväzu slovenských filatelistov.

K tejto príležitosti, zrejme na podnet Chorvátskeho zväzu filatelistov, boli vyhotovené aj prítlačne na poštových lístkoch s námetom pápeža Jána Pavla II. Prítlač na lístku tvorí len názov výstavy, ktorý je však uvedený v slovenskom jazyku, čo možno považovať za prejav mimoriadnej zdvorilosti našich chorvátskych kolegov. Náklad a bližšie údaje o prítlači nám nie sú známe, na lístku sme len zaregistrovali odtlačok ručného číslovača (vyobrazený lístok má číslo 097). Za ukážku ďakujeme doc.Ing.J.Tekeľovi, CSc. R

ZBERATELIA O SEBE

Pri potulkách po výmených schôdzkách sa neraz môžeme stretnúť so zberateľmi, ktorí sú ochotní sa podeliť s vami o svoje zberateľské skúsenosti, čo-to prezradiť o svojich zberateľských „láskach“ a tak sa dozvedieť mnoho zaujímavosti aj o menej rozšírených zberateľských odboroch. Niektoré moje stretnutia so zberateľmi chcem priblížiť aj v tomto príspevku.

ZBERATEĽ ODZNAKOV ■ Mal som to šťastie stretnúť a porozprávať sa s pánom Štefanom Rothom z Popradu, ktorý je oduševneným koničkárom. Venuje sa zbieraniu odznakov, pri ktorých rád trávi svoj voľný čas. Rád sa podelil s čitateľmi denníka Korzár o svoje zberateľské zážitky, pritom mi čosi prezradil aj to zákulisia svojej zbierky. Ako mi ukazoval svoju zbierku, rozhovoril sa o začiatkoch svojej zberateľskej vášni.

„Zbierať som začal už ako malý chlapec, systematicky až od roku 1980. Chodieval som na turistiku, kde som prišiel do styku aj s horolezcami. Ziskal som od nich horolezecké odznaky a táto téma ma nejako hneď upútala. Inšpirujú ma ďalej rôzne témy ako napríklad hasičské odznaky, staršie odznaky z Rakúsko-Uhorska.“

Ako som mohol viedieť zbierku pána Rotha, ide o skutočne príkladne usporiadanú zbierku. Na otázku, aký počet odznakov má vo svojej zbierke, povedal: „Neviem presne, ale odhadujem ich počet na tri a pol tisíc kusov. Mám ich uložené v kazetách, prípadne v karisbloku. To ešte však zďaleka nie je všetko. Okrem odznakov zbieram mince, bankovky a všetko čo má blízko k numizmatike. Filatelia ma nejak nepodnieť, ani neviem prečo. Využívam ju skôr len na korešpondenciu.“

Pri prezeraní takého množstva zberateľského materiálu nedalo sa nepoložiť otázku, že kde sa dá takýto materiál získať. „Väčšinou sa na to hodia aukcie a burzy. Teraz väčšinou chodievam už len do Košíc, Trenčína, prípadne Bratislavy. Cestovanie do Čiech je dosť nákladné, uspokojím sa aj s burzami na Slovensku. Teraz dokonca organizujeme výstavu na tému pri tridsiatom výročí RALLY TATRY v Podtatranskom múzeu v Poprade. Budeme vystavovať plagáty, medaily, od-

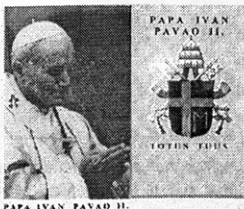
naky, každý niečo iné z nášho krúžku. Výstava bude verejná, pritom bude samozrejme aj burza.“ Na záver som sa ešte opýtal, ktorý odznak zo svojej zbierky považuje za najzaujímavejší. „Pre mňa je najzaujímavejší ten, ktorý predám“ - s humorom dodal pán Štefan na záver.

PÁN ZBERATEĽ PIVNÝCH ETIKIET ■

Bežne v živote sa stretávame s rôznymi druhmi koničkov. Niektoré sú pre nás celkom bežné, iné nás prekvapia svojou nevednosťou. Takému zriedkavejšiemu koničku sa venuje pán Július Molnár z Vrnova nad Topľou. Jeho záľubou je zbieranie pivných etikiet. Zastihol som ho práve na jednej výmennej burze, na ktorej mi čosi prezradil o svojom aktívnom trávení voľného času.

Dopisnica
Carte postale

MEZIŠTÁTNA FILATELISTICKÁ
VÝSTAVA
SLOVENSKO-CHORVÁTSKO
PODPOĽANIE '99
DETVA 19-27.6.1999.



097

REPUBLIKA HRVATSKA



MEZIŠTÁTNA FILATELISTICKÁ
VÝSTAVA
SLOVENSKO-CHORVÁTSKO
PODPOĽANIE '99
DETVA
19-27.6.1999. ZAGREB

Postovni list
Emission cartepostale 1999

„Začal som zbierať pivovalé etikety ešte pred dvadsiatimi rokmi. Zo začiatku som zbieral známky. Na zbieranie pivových etikiet ma doviedol pán lekárnik, ktorý v tom čase už mal slušnú zbierku.“ - pousmial sa pán Molnár. Vo svojej zbierke má neuveriteľný počet, dvadsaťtisíc pivových etikiet zo stodvadsiatich štátov. Na otázku, že odkiaľ získava tento materiál nám odpovedal:

„Etikety získavam z pivovarov alebo od kolegov zberateľov. Najväčšia burza je v Martine, ale chodíme aj do Šariša a Banskej Bystrice. Niekedy ma túžba po etiketách pritiahne až do Ostravy.“ Dozvedel som sa, že nepoužité etikety sú vzácnejšie ako použité. Najstaršie kusy, ktoré má v zbierke sú z roku 1945. Priznal sa, že ešte zbiera poháre, tašky, tácky i samolepky s pivnou tematikou. Na otázku, ktorá etiketa je preňho najzaujímavejšia, mi povedal: „Každá etiketa, ktorú nemám vo svojej zbierke, je pre mňa významná.“

ZBERATEĽ ODZNAKOV A VYZNAMENANÍ ■ Skutočne nezvyklým spôsobom trávi svoj voľný čas Mgr. Ivan Nižninský z Popradu, ktorý zbiera vojenské vyznamenania, odznaky, hodnostné označenia. O svojom zberateľstve povedal:

„Zbieraním odznakov sa venujem od roku 1964. Od môjho strýka, bývalého dôstojníka československej armády som dostal jeho vlastné vyznamenania. Vtedy ma to tak upútalo, že odvtedy ich zbieram“. Ďalej Ing. Nižninský zo zákulisia svojej záľuby ešte prezradil:

„Viete, najväčšia možnosť sa dostať k týmto odznakom a vyznamenaniam je na slovenských burzách. Výmena so zahraničím je problematická z dôvodu, že poštovné je drahé. Situáciu znepríjemňuje aj to, že so všetkým treba chodiť na colnicu“ - vecne konštatoval. Ďalej o svojej zbierke povedal:

„Jednu zbierku, ktorá mala 600 odznakov a vyznamenania, kúpilo ešte v roku 1992 Východoslovenské múzeum. Teraz som vytvoril ďalšiu, ktorá má okolo tisíc kusov. Okrem vojenských odznakov a vyznamenaní zbieram aj vojenské čapice, z ktorých mám najväčšiu radosť.“

ZBERATEĽ REVERZOV HRACÍCH KARÁT ■ Pri mojich potulkách sa mi podarilo stretnúť s MUDr. Stanislavom Ungrádym z Vranova nad Topľou, ktorý zbiera zadné strany hracích karát - reverzy. Je jediný na Slovensku, ktorý sa venuje tejto záľube. Veľmi rád poskytol rozhovor pre časopis Zberateľ. Najprv povedal pár slov o vývoji hracích karát, potom o svojej zbierke:

„Keď sa karty vynašli, zadné strany boli biele. Trieskaním o stôl sa osúchali, po čase videl spoluhráč hodnotu karát. Preto sa na zadnú stranu začali kresliť čiarky a iné motívy. Ja mám v zbierke šesťtisícpäťsto reverzov, každý iný. Z jedného balíčka mám dvojicu reverzov“ - vysvetľoval.

Pri ďalšom rozprávaní som sa dozvedel aj iné zaujímavosti: „Som členom zberateľov kuriozít v Prahe, kde si karty vymieňam s jedným zberateľom. Máme najväčšiu súkromnú zbierku reverzov na svete“ - pochválil sa.

Zaujímalo ma, odkiaľ MUDr. Ungrády získava tieto karty. „Vymieňam si ich so zahraničnými zberateľmi, ale hlavne ich kupujem. Na Slovensku som zatiaľ jediný zberateľ reverzov. Okrem reverzov zbieram aj celé karetné hry. Ja ich mám zo zbieraných stopäťdesiat. V Holíči poznám zberateľa, ktorému

sa podarilo skompletizovať päťstopäťdesiat karetných hier. Z týchto kompletných hier sa nedajú využívať reverzy, lebo by som narušil kompletnú hru.“

Na záver ešte dodal: „Mám aj niekoľko typov averzov. Boli vydané karetné hry, na ktorých sú zobrazení panovníci z rodu Habsburgovcov. Zbieram karty aj podľa veľkosti. Od centimetrových až po jumbo karty. Mám niekoľko centimetrových, ale aj metrových“ - usmial sa.

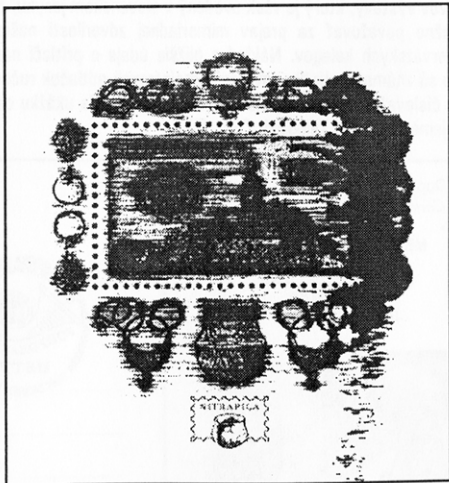
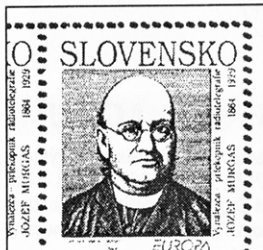
Postrehy a rozhovory zo stretnutia so zaujímavými zberateľmi zaznamenal Ing. Lórant Kulík

ZAÚJÍMAVOSTI NA ZNÁMKACH SR

V našom klube filatelistov v Humennom sa objavili dve zaujímavé odchýlky na slovenských poštových známkach, ktoré budú zaujímať zberateľov výrobných chýb a väd.

V prvom prípade ide o známku č.30 v háččkovej úprave (EUROPA - J. Murgaš) v nominálnej hodnote 28 Sk, kde sme našli háčček s dvojitou perforáciou.

V druhom prípade sa jedná o známku č.148 v háččkovej úprave (krásy našej vlasti - Nitra) v nominálnej hodnote 18 Sk, kde sme našli háčček na ktorom je čierna farba natoľko rozmazaná, že okrem prítláč sa na ňom nedá nič rozoznať.



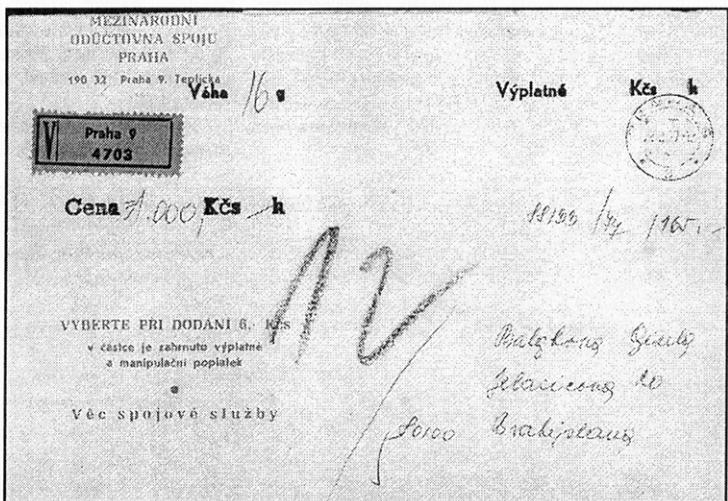
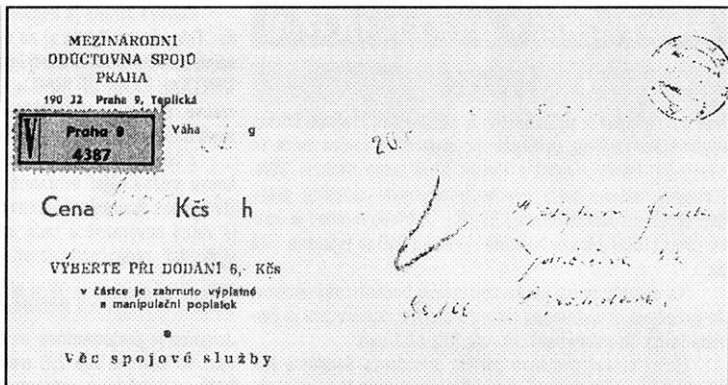
Objavili sa tieto chyby aj niekde inde alebo ide o ojedinelé prípady? Bolo by užitočné, keby majitelia podobných exemplárov dali správu o svojich zisteniach. Na je vhodné využiť aj stránky Zberateľa. □ Marián Hafko

Poznáte ich? Obálky na cenné listy

Pošta predáva na zasielanie cenností špeciálne obálky tzv. obálky na cenné listy. Vydáva ich vo dvoch variantoch a to vo veľkosti formátu A5 a A4. Sú vyrobené z hrubšieho papiera, silnejšieho a texty na obálke sú vytlačené čiernou farbou. Pred časom sa mi dostali do rúk dve obálky na cenné listy, kde v jednom prípade veľkosť obálky je iná a v oboch prípadoch texty na nich sú vytlačené aj v inej farbe než čiernej.

Prvá obálka je z roku 1976 a má na obálku tohto druhu atypickú veľkosť - je to formát normálnej podlhovastej obálky a všetky texty sú na nej vytlačené červenou farbou (obr.1). Druhá obálka má formát A5, teda klasická obálka na cenný list ale s tým rozdielom, že časť textu je vyfarbená červenou farbou (obr.2). Červené texty si pravdepodobne nechal vytlačiť odosielateľ a to MEZINÁRODNÍ ODŮČTOVNA SPOJŮ PRAHA pre svoje služobné účely. Poznáte ich?

Švätopluk Šablatura



Odosielateľ:

JOZEF ORÁVEČ
Legionárska 41/64
911 01 Trenčín

PAR AVION

Príležitostný let
Bratislava - Trenčín
MI-2 ev.č. 4523

MEZINÁRODNÉ LETECKÉ DNI
SLOVENSKO
BRATISLAVA 21.6.1999

Vážený pán
KUČERA Viliam
Estónska 48
BRATISLAVA

8 2 1 0 6

Medzinárodné letecké dni

V dňoch 5. a 6. júna tohto roku sa na bratislavskom letisku M.R.Štefánika uskutočnili Medzinárodné letecké dni SIAD '99. K tejto príležitosti sa na pošte Bratislava 21 používala príležitostná pečiatka a nadšenci pre letectvo pripravili aj príležitostnú prepravu zásielok z Bratislavy do šiestich miest Slovenska. O tejto preprave hovoria kašety na zásielkach, kde okrem trasy príležitostného letu je uvedený aj typ a evidenčné číslo lietadla, ktorou bola zásielka prepravená.

Máme prisľúbený príspevok s podrobnejšími údajmi o tomto podujatí, predbežne len uvedieme, že príležitostné lety z Bratislavy boli uskutočnené do Trenčína (Mi-2), Malaciek (Su-25), Košíc (L-39), Sliacha (MIG-29) a Prešova (Mi-24). □ R

IRAK

Irak bol donedávna najbohatšou a najsilnejšou krajinou blízko-východného regiónu, vyčerpala ho však dlhotrvajúca vojna so susedným Iránom, vojna o Kuvajt a následné sankcie OSN. Hlavným mestom tejto dvadsaťtrmiliónovej arabskej prezidentskej republiky je Bagdad (5 mil.). Jednotkou meny je iracký dinár (1000 filsov), hodnota jedného IQD je približne 135 Sk.

Na obrázku je bankovka nominálnej hodnoty päť dinárov. Je vytlačená obojstrannou tlačou z plochy, dominujúca je červená farba. Rozmery bankovky sú 162 x 81 mm.

Lícnej strane dominuje portrét prezidenta Saddáma Husajna na pozadí s antickým architektonickým výjavom. V rohoch líca sú arabské numerické označenia nominálnej hodnoty, v jej hornej časti je vytlačený názov emisnej banky a pod ním ďalšie tri arabské nápisy, pod ktorými je podpis guvernéra centrálnej banky. Evidenčné označenia bankovky sú dve, obe vodorovné na lícnej strane, vytlačené čiernou farbou tlačou z výšky a predstavujú päťmiestnu kombináciu arabských číselných znakov.



Rubová strana je lingválne spracovaná v anglickom jazyku. Tak, ako na lícnej, aj na rubovej strane sú v jej rohoch číselné označenia nominálnej hodnoty. V hornej časti ďalej nápis CENTRAL BANK OF IRAQ a v dolnej FIVE DINARS. Rubu obrazovo dominuje architektonický obraz doplnený antickým skulptúrnym prvkom v jeho ľavej časti.

Z hľadiska ochrany je platidlo menej vydarené. Na bankovke možno nájsť ochranné vlákna modrej farby, ktoré pod UV lampou fluoreskujú, arabský i anglický mikrotext, vodotlač je veľmi nevýrazná a teda jediným meradlom jej pravosti je výškotlač evidenčného označenia.

JAMAJKA

Jamajka je parlamentnou monarchiou v rámci Commonwealthu. Na ostrove žije 2,6 miliónov obyvateľov, z ktorých až 61% sa hlási ku kresťanstvu. Hlavným mestom Jamajky je Kingstone, úradným jazykom je angličtina. Hlavným zdrojom devízových príjmov tohto karibského ostrova je búrlivo sa rozvíjajúci cestovný ruch. Menou tohto rajského ostrova je jamajský dolár (100 centov), jeho hodnota sa približne rovná hodnote 1 Sk.

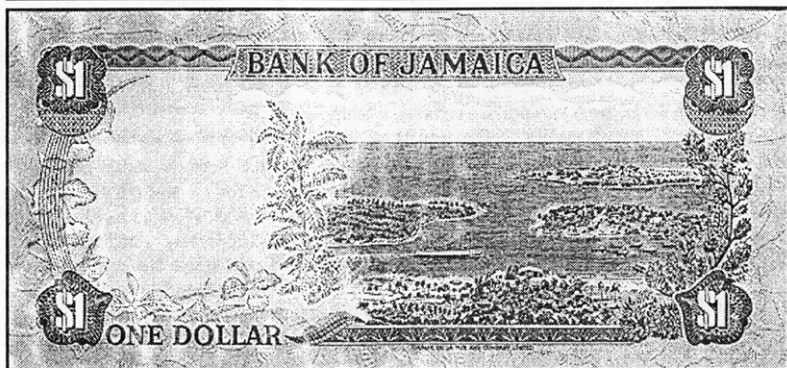
Na obrázku je jamajská jednodolárová bankovka, ktorá je už na prvý pohľad exotická: Je veľmi pestrofarebná, tlačaná

sýtymi farbami a grafickou podtláč tvoria exotické kvety Karibiku. Bankovku vytlačila spoločnosť Thomas De La Rue and Company Limited veľmi kvalitnou obojstrannou hĺbkotlačou dňa 1.3.1986. Rozmery bankovky sú 145 x 68 mm. Na lícnej strane vľavo je v oválnom medailóne portrét Sira Bustamanteho, v rohoch sú numerické označenia nominálnej hodnoty (\$1), v hornej časti nápis BANK OF JAMAICA a v strede slovné označenie nominálnej hodnoty ONE DOLLAR. V spodnej časti je uvedený v preklade text „Vydaná na základe zákona o Jamajskej banke“, podpis guvernéra, štátny znak a dátum vydania bankovky. Obe evidenčné označenia platidla sú vodorovné a umiestnené na lícnej strane vľavo dole a vpravo hore. Sú vytlačené výškotlačou v čiernej farbe a majú dvojmiestne sériové označenie a šesťmiestny číselník.

Na rubovej strane sa stretávame s podobnými prvkami ako na lícnej. Obrazový motív tvorí pohľad na jamajský záliv s plážou, na mori s výletnou loďou a niekoľkými jachtami. Pod ornamentálnym rámom rubovej strany bankovky sa nachádza názov jej výrobcu.

Platidlo má kvalitnú vodotlač s námetom plodu ananásu v oválnom nepotlačnom priestore. Z hľadiska bezpečnosti bankovka tiež obsahuje ochranný prúžok a hodvábné vlákna modrej a červenej farby, veľmi kvalitnú UV ochranu (typickú pre výrobky Thomas De La Rue) a už spomínanú kvalitnú obojstrannú hĺbkotlač.

Marián Gladiš



RECENZIE

Emisný plán českých poštových známok na rok 1999



Písať o tohtoročnom emisnom pláne uprostred leta je určite neaktuálne. Ak píšeme, tak preto, že Česká pošta pre tento rok opäť vydala svoj emisný plán v reprezentatívnom vydaní a vybavení, ktoré môže byť pre nás inšpirujúce. Bol vydaný formou bulletinu formátu A 5 v rozsahu 24 strán, vytlačený na kriedovom papieri, s textom v českom a anglickom jazyku, s

bohatými, väčšinou farebnými vyobrazeniami všetkých známok (!) resp. ich návrhov, ale aj kresieb na FDC a príležitostných pečiatok pre obálky prvého dňa vydania. Textové časti tvoria okrem názvu emisie nominálna hodnota známky, tlačová technika, dátum vydania, autor výtvarného návrhu a rytiny emisie a popis námetu na zobrazenej na poštovej známke.

Súčasťou bulletinu je aj prehľad predajní Českej pošty doma (ČR) spolu s ich adresami (je ich vyše 70) i v zahraničí (16). Dodajme ešte, že texty bulletinu pripravili PhDr. V. Francová, H. Černá a I. Dusslová, do angličtiny preložil D. Freeland. Grafickú úpravu a tlač zabezpečila tlačiareň Victoria Security Printing, a.s. Praha.



Na ilustráciu sme vybrali reprodukciu poslednej tohtoročnej českej známky, ktorá bude vydaná k Vianociam. □ vkn

POHLADY DO SVETA

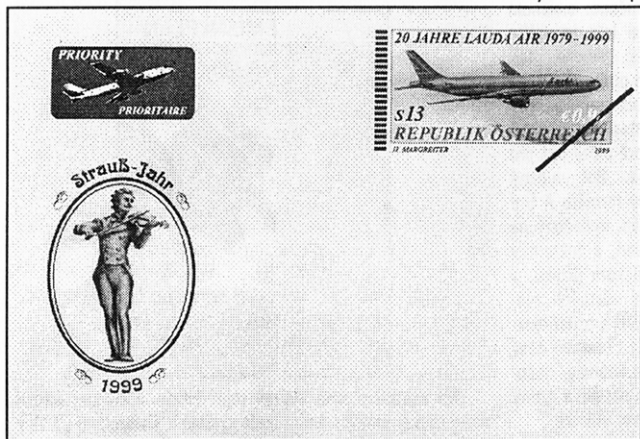
I bonsaj sa dostali na známky

Pestovanie miniatúrnych druhov stromov - bonsají - najmä ihličnatých, ale aj iných, napríklad dubov, olív, javorov, cyprusov ap. je, už aj v Európe značne obľúbené. Rozšírilo sa z Číny a predovšetkým z Japonska. Svedčia o tom spolky ich pestovateľov a dokonca i výstavy. Prvá medzinárodná výstava bonsají bola v San Maríne v rokoch 1996 a potom v roku 1998. V tomto roku je tu výstava tretia. K prvým dvom vyšli poštové pečiatky, k tohtoročnej po prvýkrát i poštové známky. Sú štyri a sú na nich dve miniatúrne borovice, jedna oliva a dub. Výstava i známky sa tešili značnému záujmu v tomto lete najmä medzi školákmi z celého Talianska ale aj turistami z ďalších krajín. □ Zc



Laudovo letecké jubileum

Slávny rakúsky automobilový pretekár Niki Lauda, keď skončil svoju aktívnu športovú činnosť s automobily formule F 1, založil si pred 25 rokmi leteckú spoločnosť LAUDA AIR. Najprv jeho lietadlá premávali na vnútroštátnych linkách, no čoskoro i na linkách medzinárodných. Dnes jeho lietadlá premávajú aj na najdlhších tratiach. Toto štvrtstoročné jubileum, ojedinelé v dejinách leteckých spoločností, keď rekordér automobilových pretekov presídlil svoj profesionálny záujem zo zeme do vzduchu, pozdravila poštová správa jeho krajiny príležitostnou leteckou obálkou so známkou jedného z moder-



ných lietadiel jeho spoločnosti vo vzduchu. Nominálna hodnota známky na obálke je 13 šilingov. Na ľavej strane obálky sa propaguje Straussov rok (1999). □ Zc

Medzinárodný rok seniorov

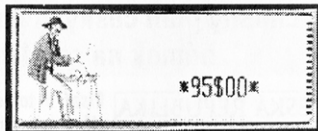
V atmosfére vojny v Juhozápadnej Ázii úplne zanikla v tomto roku organizácia OSN deklarovaná ľudská akcia „Medzinárodný rok starých ľudí“. Poštové správy ho síce občas pripomenuli,



napríklad Nemecko vydalo známku už v prvých dňoch januára, iné štáty v prvom polroku (i Slovensko). Motívy týchto známok a ich výtvarné techniky sú rozličné, od fotografií po symbolické skratky. Medzi nimi živo pôsobí známka kanadská. Je to reprodukcia kresby P.Hodgsona a S.F.Petersa. Starší pár ľudí - žena a muž - kráčajú symbolickou cestou prírody od jari po jeseň v pestrej krajine. Obraz je to optimistický námetom i jasnými pastelovými farbami. □ Zc

I automatové známky s obrazmi

Keď boli pred viac ako 30 rokmi zavedené na poštách mnohých európ-



ských pôšt automaty na predaj známok, tieto známky menšieho formátu ako známky obvyklé niesli iba nápisy štátu, číslicu hodnoty a často poštové symboly. V Nemecku vyšli v roku 1983 po prvýkrát tieto známky s ilustráciou - štylizovanou kresbou zámku Sanssouci v Berlíne. Odvtedy tento príklad nasledovalo viac poštových správ určite z toho dôvodu, aby ich urobili zberateľsky zaujímavejšími. Najusilovnejším v tomto ohľade je Portugalsko. Za desiatku rokov vydalo 10 automatových známok s kresbami podobnými na známkach príležitostných. Napríklad najnovšie sú tu v obehú automatové známky s kresbou brusiča nožov

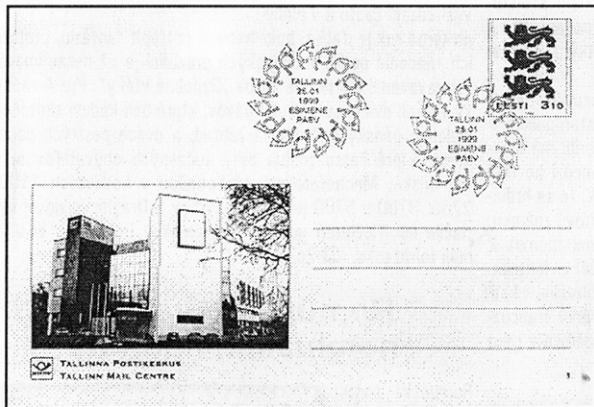
v tej istej forme ako je tento remeselník zobrazený na poštovej známke série „Zamestnania Portugalcov v minulosti“, ktorá vyšla vo februári tohto roku. □ Zc

Prvá celina obnoveného Estónska

Dnešné Estónsko je vo vydávaní známok veľmi umiernenou krajinou. Ročne vydáva asi 18 až 20 známok. Ak odhladíme od rôznych provizórnych pretačí na novú hodnotu starých sovietskych obálkových celín, nevydali doteraz žiadnu riadnu celinu, poštový lístok, či obálku s natlačenou známkou.

K prelomu prišlo 25. januára 1999, kedy vydali prvý poštový lístok na ktorom je natlačená známka 3,10 Kr. Je na nej estónsky štátny znak, t.j. tri levy pod sebou. Levy sú vo farbe tmavomodrej na svetlomodrom podklade.

Na ľavej strane celiny je farebná reprodukcia dnešnej modernej hlavnej pošty v Tallinne. Pod obrázkom je logo estónskej pošty - v malom rámečku poštárska trubka a pod ňou text EESTI POST. V pravom dolnom rohu je číslica „1“, čo značí prvý vydaný poštový lístok. Zrejme budú i ostatné celiny priebežne číslované. Celina je pečiatkovaná kruhovou pečiatkou v strede kruhu s textom TALLINN / 25.1 / 1999 / E-SIMENE / PÄEV (prvý deň).



Na rube celiny je v svetlošedej farbe temer nepovšimnuteľný plán tejto hlavnej pošty, čo by malo zaujímať zberateľov námetu architektúry. □ Dr. Pavol Hallon

známejšie dve známky staronemeckých štátov - bavorská jednotka z roku 1849 a saská trojka z roku 1850 - zasadené v pôsobivej kombinácii k vedúcim architektúram mesta, dokazujú vysokú grafickú úroveň. Autorom hárčeka je hamburský grafik P.Nitsche. Hárček viacfarebným ofsetom vytlačila Spolková tlačiareň v Berlíne. □ Zc



Boj proti rakovine

Značný výskyt tejto zákernej choroby v uplynulom polstoročí spôsobil, že na boj proti nej, najmä včasným spozorovaním, začali sa v jednotlivých štátoch zakladať občianske spolky, napríklad ligy. Venujú sa v spolupráci so zdravotníckymi inštitúciami najmä osвете a prevencii. V Nemecku takáto liga bola založená v roku 1974. Jej 25. výročie poctila nemecká poštová správa vydaním príležitostnej známky s kresbou emblému ligy (110 Pf). Ciele i prostriedky boja proti rakovine je výtvarene fažko znázorníť, preto i tu volili pre motív známky kresbu symbolickú, ktorá trikrát opakovaný emblém známku spestruje vytlačení viacfarebným ofsetom. □ Zc



Je to chlapec - Je to dievča



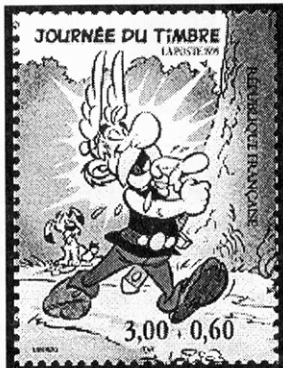
Nemecko, ktoré vydáva všetky príležitostné poštové známky v malých, 10-kusových tlačových listoch už dlhší čas, vydáva popri tom ročne 3 až 6 hárčeka - obyčajne k rozličným významným príležitostiam. Aj v tomto roku ich už vyšlo päť. Nazdávam sa, že hárček, ktorý vyšiel k Svetovej výstave poštových známok IBRA '99 v Norimberku, je kompozične i polygrafickým vyhotovením najpodarenejším a v ankete o najkrajšiu emisiu 1999 bude mať iste šancu na najvyšší stupienok. Naj-

Francúzsko v tomto roku vydalo desiatok poštových známok, ktorých tematika je venovaná rozličným blahoželaniam alebo osobným oznámeniam. Pozornosť medzi nimi vzbudili dve známky z tohtoročnej jari: Šťastní rodičia oznamujú nimi (nalepenými na obálke), že sa im narodilo die-

fatko, a to chlapec alebo dievča. Na známke je v jednotnej forme kresba bociana nesúceho v zobáku batoštek s dieťaťom. Pri narodení dievčatka je pozadie kresby ružové, pri narodení chlapčeka modré. Nápad i výtvarné poňatie (sú z grafického ateliéru Červený drak v Paríži) sú originálne a netreba sa čudovať, že si získali u obyvateľstva sympatie. □ Zc

Žijeme v dobe kreslených seriálov

Pred štyrmi rokmi zistili vydavatelia kreslených časopisov, tzv. comics, že je tomu 100 rokov, čo začali vychádzať v USA ich predchodcovia. Vtedy v USA vydali celý známkový tlačový



list k tomuto výročiu, na ktorom boli ukážky z najpopulárnejších kreslených amerických časopisov. Nasledovali potom známky Belgicka, Holandska, Dánska, Nemecka a iných štátov, ale už v spojení i s televíznymi seriálmi. Obľúbené sú najmä seriály s historickými postavami a predovšetkým hrdinami. Pre Francúzsko takýto úspešný kreslený seriál - okrem iných - vytvoril s postavou starogalského nebojácneho hrdinu Asterixa grafik A.Uderzo. Seriál má mnoho pokračovaní v časopisoch i v televízii a Francúzi ho radi prijali. To by nebolo nič zvláštne. Prekvapilo však, že sa hrdinský galský bojovník v tomto roku dostal i na poštovú známku, a to ku Dňu známky 1999. Doteraz boli motívmi známok k tomuto sviatku filatelistov z okruhu činnosti pošt a filatelie. Asterix vošiel teda so svojimi hrdinstvami i do filatelie, i keď sa sám o túto záľubu nijako nepričinil. Pravda, prvý francúzsky kozmický satelit, ktorý bol vyobrazený na známke v roku 1965 niesol jeho meno. □ Zc

Nórske druhé tisícročie

Viaceré poštové správy prichystali na záver druhého tisícročia príležitostné známky s motívmi zo svojich dejín od roku 1000 až do roku 1999. Pozoruhodná je tu nórska emisia, ktorá bude mať celkom 16 známok.



Jej prvé štyri známky, ktoré už vyšli v júni, svojimi obrazmi sa vracajú k významným historickým udalostiam Nórska a to k roku 1017 (prvý nórsky kráľ sv. Olav), potom k rokom

1380-1814 (Nórsko v únii s Dánskom), ďalej k roku 1850 (industrializácia krajiny) a štvrtá známka pripomína masové vysťahovalectvo Nórov do USA v rokoch 1920 - 1930, kedy takmer polovica národa odišla do Ameriky. Ďalšie známky tejto emisie budú postupne vydané v priebehu tohto roka, posledná časť bude vydaná v januári roku 2000. □ Zc

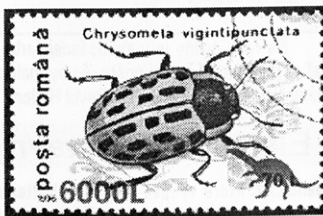
Ozdobné vtáky

Dnes treba už pri emisiách poštových známok aj s často frekventovanými motívmi - ako napríklad zvieratá, kvety, šport ap., rozmyšľať na ich vhodnom názve. Si si iste uvedomili príslušní pracovníci rumunskej poštovej správy pri novej sérii známok s obrazmi zvierat. Známkys týmto námetom Rumunsko vydáva každoročne, dokonca nielen jednu a nie krátku sériu. A keďže napríklad série s vtákmi tu vychádzajú často a v pláne na tento rok je ďalšia, bolo treba si potrápiť fantáziu, pretože ich triedenie podľa zoologických pravidiel je už nezažijavé. Prpravovanej emisii dali názov „Ozdobné vtáky“. Pre 4 známky vybrali dva krásne druhy pávov, ktoré boli kedysi skutočne ozdobou pánskych dvorov a záhrad, a dvoch pestrých papagájov, ktoré často zdobia byty súčasných obyvateľov aj v Rumunsku. Mnohofarebnou hlbkotlačou v hodnotách 1100, 2700, 3700 a 5700 lei podľa návrhov S.Draghicescuovej vytlačila ich Tlačiareň poštových známok v Bukurešti. Vyšli v máji tohto roku. □ Zc



Rumunské preťače nominálnej hodnoty

Rumunská poštová správa - popri plnení svojho súčasného plánu príležitostných známok - v tomto roku vydala a zrejme v blízkej budúcnosti bude



vydávať ďalej celé série výpliatnych, príležitostných i doplatných známok s novou preťačenou nominálnou hodnotou. Dôvody tejto vydavateľskej aktivity možno dať do súvislosti s postupujúcou infláciou a tým aj vyšším poštovným. Zaujímavosťou pri týchto preťačiach je, že zatiaľ čo novú hodnotu vytlačila farebnými číslicami, starú nominálnu hodnotu urobila

nečitateľnou tmavým obrazom figur zvierat, kvetov, listov, húb a rôzneho náradia (na obr. je známka s obrazom chrobáčka na ktorej pôvodná nominálna hodnota 70 L je prekrytá siluetou pravekého zvierata). Doplatné známky sú pretlačené len novou číslicou. Je to prekvapivá nádielka pre občanov i filatelistov. Pravda, týmto opatrením sa zhodnotia v súčasnosti nepoužívateľné poštové známky, ale pre zberateľov i občanstvo to spôsobuje značné zmätky. □ Zc

ČO PÍŠU INÍ

FILATELIE (ČR) ■ 6 / 1999

Júnové číslo prináša súhrnný článok V.Malovika o tlači českých známok v tlačiarňach Security Printing, a.s., námetový článok L.Brendla k 600. výročí Petra Parléře i niekoľko článkov na pokračovanie: Ako sa hradili a hradia poštové poplatky, Plán inštalácií APOST na druhý polrok 1999 i Z dejín kolkovania v českých krajinách.

Zaujímavý je aj rôzny prístup k spracovaniu dvoch článkov o výtvarníkoch: Zatiaľ čo A. Raichlová vzdáva hold dielu Jiřího Švengsbíra, P. Sivko sa kriticky (a veľmi korektné) obracia za tvorbou autorov, hlavne mladších, počas minulého roka. Avizované je vydanie nového farebného katalógu Pofis - ČSR 1918-1939. Stáli abonenti obdržali s časopisom aj dvojicu čiernotlačí. □ ik

BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 6 / 1999

Na úvod júnového čísla šéfredaktor uvádza novú rubriku časopisu pod názvom MÓFILA, ktorá sa zameriava na popularizáciu modernej filatelie. V čísle sú v tejto rubrike uverejnené dva príspevky určené pre špecializovaných zberateľov maďarských známok vydaných v ostatnom desaťročí. V rubrike, určenej mladým filatelistom, je uverejnený na troch stranách príspevok s názvom „Spoznaj známky Československa. Autor dr.D.Šoóky v príspevku píše o niektorých zaujímavostiach emisií Hradčany, Pošta Československá 1919, Letecká I., Oslobodená republika a i. Autor sa o zbierani Československých poštových známok vyjadruje veľmi priaznivo. Z ďalších príspevkov nás zaujal článok E.Gála o argentínskych hungarikách a článok I.Ácsa o osobnosti Árona Gábora, účastníka revolučných bojov v rokoch 1848-1849, ktorého 150. výročie úmrtia pripadá na tento rok. Časopis prináša aj podrobné informácie o bohatej majovej produkcii maďarských poštových známok, doplnky katalógov, prehľad zahraničnej tlače i niekoľko zahraničných noviniek. □ vkn

FILATELISTA (Poľsko) ■ 6 / 1999

Preprázdninové číslo prináša okrem pripomenutia si šiestej návštevy pápeža Jána Pavla II. v Poľsku a šiestu konferenciu Poľskej filatelistickej akadémie, aj bombovú správu, ktorá od začiatku roka obchádza všetky svetové filatelistické časopisy: Našiel sa druhý exemplár známej Britskej Guayanky? (O tomto náleze sme písali v našom časopise v príspevku s názvom „Britská Guaiana má dvojníčku?“ - Z 2/99, s.22 - pozn. red.) Ako sme zvyknutí aj z predošlých čísel, viaceré články sú venované cenzúram, vojenským a táborovým poštám a poľskej poštovej známke. Zaujímavý je rozbor exponátov v námetovej triede na svetových výstavách v rokoch 1992-1998. Nás môže potešiť, že v prvej desiatke najúspešnejších exponátov nájdeme popri J. Horákovi z ČR i nášho vystavovateľa MUDr. P.Osuského. Seriál „zahraničné aukcie“ v podaní J.Piekata analyzuje Wiesbadenskú aukciu H.Koller. □ ik

ORBIS PICTUS (Maďarsko) ■ 3-4 / 1998 a 1-2 / 1999

V týchto dňoch sa nám dostalo do rúk dve dvojčísla spravodaja Sekcie zberateľov slovenských a českých známok pri Maďarskom zväze filatelistov. Obe čísla prinášajú rad zaujímavých článkov. Dvojčíslo 3-4/1998 začína pojednaním dr.D.Šoókyho o päťročnom vydaní českých a slovenských poštových známok. Autor analyzuje emisné činnosti z viacerých hľadísk, vrátane ich námetového zamerania a vzájomného zrovnávania, ktoré dokladá aj podrobnými štatistickými prehľadmi. Osobitne sa potom zaoberá výplatnými známkami a celinami. Zaujímavé historické súvislosti spravodaj uverejňuje z autentických dokumentov z roku 1848 (ako ukážka zo súkromnej zbierky). Ďalšie dva príspevky sa týkajú zberateľstva námetu olympiád a materiálov vydaných s motívom olympiád v ČR a SR (J.Mester). Nechýbajú ani aktuálne informácie o novinách, nových číslach poštových zberákoch, literatúre ai.

Aj tohtoročné dvojčíslo uverejňuje rad zaujímavých článkov. Napríklad príspevky dr. D.Šoókyho o známkach slovenskej autonómie a druhú časť pomerne podrobného prehľadu o známkach Slovenského štátu 1939-1945. Ani v tomto čísle nechýbajú aktuálne informácie o českých a slovenských novinách a ďalšie informácie, ktoré sú filatelistami vždy vďačne vítané - o nových zberákoch poštových poplatkoch, nových publikáciách ale i prehľad o činnosti sekcie. □ vkn

KOŠICE VO FILATELII (SR) ■ 8 / 1999

Vďaka spolupráci Krajskej štátnej knižnice Košice a Klubu filateliov 54-01 Košice bolo po štvorročnej prestávke vydané ďalšie číslo zborníka KOŠICE VO FILATELII, a to jeho 8. číslo. Tak ako predchádzajúce čísla zborníka i toto je zamerané na vzdelávanie členskej základne košických filateliov. Autorský kolektív v zložení Dr.V.Chmelár, Ing.J.Maniaček a D.Evinic na 34 stranách publikuje príspevky zamerané na poštovú prevádzku so vzťahom k mestu Košice, jej históriu a filatelistické aktivity.

V príspevku „Obnovenie poštových služieb na východe Slovenska v roku 1945“ je publikovaný voľný výťah z nariadení uverejňovaných v Obežníkoch Povereníctva pre poštu a telegraf, resp. Obežníkoch Povereníctva pre dopravu a verejnú prácu, vzťahujúce sa na túto problematiku. Ďalší z príspevkov, „R-nálepký pošty Košice - Železiarne 1975-1985“ vyčerpávajúcim spôsobom zhŕňa poznatky o nálepkách na doporučené zásielky, ktoré boli použité na tejto pošte. Zberateľov predznámkového obdobia iste zaujme príspevok „Prídavné pečiatky košickej pošty“ s bohatým ilustračným materiálom. Aktivity košických filateliov vo výstavníckej oblasti dokladuje štvrtá časť seriálu „Košické výstavy“, ktorá sa zaoberá rokom 1979.

Nemalú zásluhu na organizačnom zabezpečení vydania tohto zborníka má predseda klubu filateliov MUDr. Alexander Bárd, CSC, a ďalší nomenovaný košickí filatelisti a ich priaznivci. Verme, že ďalšie pokračovanie zborníka bude vydané s menším časovým odstupom ako tomu bolo v tomto prípade. □ des

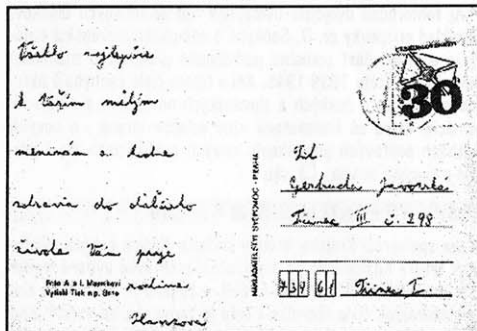
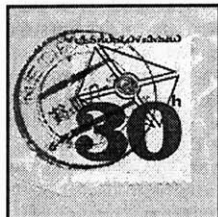
KALEIDOSKOP ZBERATEĽA

FILATELISTICKÁ ANABÁZA

(Filatelistické príbehy, ktoré napísal sám život)

Niekedy v polovici mája 1977 som kúpil na bratislavskej burze dva výstrižky s 30 h známou „psaničko“ (2111 VV oz), na

ktorých chýbala modrá farba. Z odtlačkov pečiatok som zistil, že známky boli použité v Necpaloch približne pred mesiacom. Necpaly je malá obec na strednom Slovensku pri Martine. Neváhal som a ihneď som tam cestoval, aby som zistil, či tam ešte niečo z tých známok nezostalo.



Viem, bol to naivný nápad - no ako každý správny filatelist, som išiel. Na miniatúrnej pošte v Necpaloch v tom čase šéfoval starší pán. Ukázal som mu spomínané výstrižky a vyzvedal som sa, či ešte niečo také má. Mal, ale iba normálne známky, teda známky s modrou farbou. Žeby bol predával známky iné - také, ako som mu ukazoval, bez modrej farby - o tom vôbec nevedel. Vysvetľoval som, že známky museli byť na pošte v predaji niekedy v období medzi 13. marcom a 6. aprílom. V tom čase vraj bola v obci svadba a veľa známok tejto hodnoty kúpila svadobná rodina a tiež spomínal, že občania kupovali známky na Veľkonočné pozdravy. Znova som mu ukázal známky bez modrej farby, ale nepamätal si, že by také známky mohli niekedy predávať.

Aj keď sa môj výlet skončil neúspechom, aspoň som videl peknú dedinku Necpaly, navštívil som aj susediaci Martin a cestoval prekrásnou krajinou. Urobil som si pekný jednodňový výlet, na ktorý nezabudnem. □ S. Šablátúra

ČO JE DOBRÉ A ČO NIE

Nedávno som sa zúčastnil rokovania ZKF Bratislavy. Pekná účasť delegátov, vecné rokovanie, kritická správa a bohatá diskusia boli dobrými znakmi rokovania, spolu s tým, že veľa delegátov sa v reakcii na správu vyjadrovalo k boľavému problému bratislavčanov - k mládežníckej filatelii. Spomínalo sa na slávnu históriu KMF v Bratislave a éru mládežníkov Te-

keľovcov, Bachratého, Ziku alebo Bartoňa, na úspešné podujatia, výstavy a súťaže. Schopných organizátorov mládežníckych podujatí, vedúcich krúžkov, ktorých bolo v najlepších rokoch okolo päťdesiatky. A dnes sa diskutuje, či je v Bratislave jeden alebo dokonca až tri KMF s dvadsiatkou detí.

Kriticky sa hodnotil stav v personálnej oblasti (vôbec), keď chýba aj generácia 30 - 40 ročných, keď dochádzajú päťdesiatnici a čoraz viac je dôchodcov. Pomaly bude problém zostaviť funkcionársky aktív, a to už nehovoríme o získaní ochotného vedúceho mládeže. Tento trend bude treba zastaviť.

NA AKTUÁLNU TÉMU

Je dobré, že sa o mládeži toľko hovorilo, ešte lepšie by bolo, keby sa problémy odstránili. Lebo za posledných sedem neúrodných rokov sa bratislavskí mladí filatelisti predstavili jedine pod taktovkou pána Zelmana a už aj opätovne dosahujú úspechy. Filatelistická olympiáda je zatiaľ jednou oblasťou, ktorú bude treba rozšíriť o organizačnú a ešte viac o vystavovateľskú činnosť. Pretože posledné výstavy sa konali bez mladých filatelistov z Bratislavy. Pritom podmienky na tvorbu exponátov majú v Bratislave najlepšie na Slovensku - materiálnu pomoc, veľa filatelistických obchodníkov a búr. Vysokokvalifikovaní odborníci a poradcovia mladých a mladých - to všetko by sa malo pozitívne prejavíť v plnej miere. Obrovský potenciál, tvoriaci špičku slovenskej filatelie, je potrebné spojiť s ochotou a objektom, ktorý čaká na pomoc. Mladým je potrebné poznatky odovzdávať, je zbytočné pripomínať, že je to budúcnosť filatelie. Ak ale niet komu - nad tým sa radno zamyslieť.

V Bratislave sa chystajú v budúcich rokoch niektoré výstavy. Ako sa budú návštevníci cítiť, ak sa nebudú doma, pred návštevníkmi prezentovať aj deti z Bratislavy?

Zaujímavý bol aj názor, že z množstva niekdajších KMF a ich členov ostalo do dneška málo, že to asi zle, keď sa u týchto detí nevypestoval hlbší a trvalejší vzťah k filatelii. Čiastočne je to pravda, ale nad tým nemusíme zúfať, taká je realita všade. Deti sa hlásia do KMF na začiatku, postupne odpadávajú, majú aj iné záujmy. Keď vedúci robí s niekoľkými deťmi 2 - 3 roky, už to je záslužné a každý rok navyše je obrovským úspechom, ktorý sa prejaví v súťažiach aj na výstavách.

Vedúcich KMF však musí blažiť pocit z prospešne vykonanej práce aj vtedy, keď pracujú s deťmi hoci aj jednorázovo, keď im vyplnia poštovými známkami voľný čas besedou, prednáškou, návštevnou výstavou - lebo to všetko je dôkaz nášho podielu na výchove mladého človeka, na organizovaní jeho voľného času, prispínaním k prevencii pred všetkým negatívnym.

A ak sa tieto deti vrátia k filatelii aj po niekoľkých rokoch alebo v dospelosti, pocítíme to ako odmenu za doteraz vynaloženú námahu.

Dobre a zle. Dve strany jednej mince, idúce ruka v ruke. Tentoraz boli postrehi z Bratislavy o jej mládežníckoch a ich problémoch. Myslíte si však, že platia len pre Bratislavčanov?

J. Mička

Tribúna názorov čitateľov

KATALÓG JE PEKNÝ, ALE... ■ ČO PATRÍ DO KATALÓGOV A ČO NIE

Obdržali sme ohlas nášho čitateľa a zákazníka pána Hölza z Banskej Bystrice na netto katalóg SLOVENSKO 1997-1998. Upozornil nás na niektoré nedostatky katalógu, za ktoré mu aj tou cestou ďakujeme, a okrem toho nám napísal: „Katalóg je na pohľad pekný, na kvalitnom papieri, prehľadný, je v ňom všetko, čo bolo oficiálne vydané Slovenskou poštou. Cena je vysoká. Podľa môjho názoru katalóg mal byť bezplatnou prílohou pre abonentov (ako to robí česká Filatelie) a pre ostatných určiť cenu aj tých 50 Sk. Viem, že papier a náklady na tlač sú drahé, no verím, že ďalší dodatok už bude pre abonentov výhodnejší.“

V ďalšej časti listu si pán Hölz sťažuje na vysoké nominálne známok, slabý záujem o zbieranie známok a komerčný záujem. Z tejto časti listu ešte citujeme: „Podľa mňa oficiálne vydania SP sú tie, ktoré dostanú členovia ZSF v novinkovej službe a len tie patria do katalógov. Ostatné vydania ako sú niektoré PT, považujem za suveníry, ktoré sa vydávajú len preto, aby sa predali knihy, do ktorých ich vkládajú... Rôzne PT si môže vytlačíť teraz už hocikto a hneď budú zaradené do katalógu. Nie je to správne. Malo by nám záležať na tom, aby naša filatelia rozrastala a nie rozpadla...“

K prvej časti listu dodávame veľmi stručne a úprimne: Aj my by sme boli radi, keby sme podobné katalógy mohli poskytnúť čitateľom bezplatne napríklad ako prílohy pre abonentov. Nejde o nič menej ani o nič viac len - mať na to prostriedky. Žiaľ, počet abonentov časopisu je ešte stále nízky a preto aj príjem z predaja nepostačuje v plnej výške pokryť ani náklady na vydávanie časopisu, nieto ešte prílohy. Viani v rámci Ankety Zberateľa sme o tom dosť podrobne písali, nebudeme preto túto problematiku opäť detailnejšie rozvádzať. Stačí len poznamenať, že náklady stúpajú a situácia je ešte kritickejšia, ako bola pred rokom.

Na druhú časť listu vo všeobecnosti by sa dalo odpovedať v tom zmysle, že tu v podstate tiež ide o získavanie financií na vydavateľskú činnosť. Niekedy si jednotlivé záujmy protirečia a vždy sa nedá nájsť kompromisné riešenie... Hádame niekedy bude vhodné o týchto veciach podrobnejšie písať aj na stránkach Zberateľa. □ R

INFORMÁCIE PO UZÁVIERKE

Už po uzavretí nášho pravidelného informačného servisu, dostali sme niektoré nové správy, ktoré pre svoju aktuálnosť uverejňujeme na poslednú chvíľu.

CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA V BRATISLAVE

Zväz slovenských filatelistov a Združenie klubov filatelistov Bratislava usporiadajú dňa 4. septembra 1999 **CELOŠTÁTNU VÝMENNÚ SCHÔDZU FILATELISTOV** v Dome lodníkov na Pribinovej ulici v Bratislave. Spojenie z Hlavnej železničnej stanice je možné autobusom č.23.

Objednávky stolov: Ing. Ľudovít Böhm, Narcisová 52, 821 01 Bratislava (písomne) alebo ☎ 07 / 43 29 53 60. Rezervovanie stolov platí maximálne do 8.30 hod.

Ďalšia celoštátna výmenná schôdza filatelistov v Bratislave sa uskutoční 4. decembra 1999.

Organizátori na návštevu výmenných schôdzok srdečne pozývajú všetkých záujemcov.

Pozvánka na medzinárodnú predajnú výstavu v Prahe

V dňoch 10. až 12. septembra sa uskutoční v Priemyslovom paláci na pražskom Výstavisku v Holešovičiach druhá Medzinárodná predajná výstava poštových známok, mincí, telefónnych kariet, minerálov a zberateľstva SBĚRATEL. Po vlnajšej premiére, ktorej sa zúčastnilo 62 vystavovateľov z 19 krajín a osem tisíc návštevníkov, v tomto roku usporiadatelia rátať s účasťou 150 vystavovateľov a tiež s väčšou návštevnosťou.



10. 9. 1999



Výstavy sa zúčastní mnoho domácich i zahraničných firiem, účasť prisľúbili i niektoré poštové správy, vydavateľia odbornej literatúry a časopisov, numizmatické spoločnosti a iné zberateľské spoločnosti. Česká pošta bude na výstave používať príležitostnú pečiatku a sobota 11.9.1999 bude vyhlásená Dňom OSN (Poštová správa OSN bude používať príležitostnú pečiatku).

Návštevné hodiny, vstupné a ďalšie informácie o výstave môžete získať na internetových stránkach www.ppadvert.cz/czsberatel/index.html. □ R

OPRAVY V KATALÓGU

V našom netto katalógu SLOVENSKO 1997 - 1998 sa vŕdili niektoré nepríjemné chyby, za ktoré sa ospravedľujeme a prosíme o zaznamenanie nasledujúcich opráv:

- 1) Na strane 2, Použitie skratky, skratka **RZ** správne má byť **Rámcové zúbkovanie**
- 2) Na strane 4, emisia Ochrana prírody - huby, cena **CM** (3) správne má byť **180**.
- 3) Na strane 13, **PT Krásky** našej vlasti bolo uvedené, že **variant b) s reliéfou tlačou** bol vydaný ako príloha katalógu výstavy NITRAFIL 98. Táto informácia je chybná - tento variant príležitostnej tlače nebol vydaný ako príloha katalógu, ale publikácia **Poštová história Nitry**.

Za porozumenie ďakujeme. Firma Zberateľ.

VÝMENA • KÚPA • PREDAJ • KONTAKTY

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma.

Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí.

Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.



**POŠTOVÁ BANKA
BANKA PRE TEBA**

Poštová banka a.s.

zabezpečuje komplexné služby v domácom platobnom styku na všetkých poštách SR.

Okrem základných služieb poskytujete Poštová banka a.s. aj doplnkové služby prostredníctvom bankovej zložky, šekovej poukážky a dobierkovej zložky.

**VYUŽÍVAJTE SLUŽBY
POŠTOVEJ BANKY,
JE TU PRE VÁS**



Vykupujeme hodnotné známky, mince, bankovky, pohľadnice, korešpondenciu, aj celé zbierky. Prevezmeme tiež do komisného predaja.

Predajne:

BRATISLAVA, Obchodná 13,

☎ 07 / 5293 2600

NITRA, Štúrova 14, ☎ 087 / 528 227



Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítláče, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉).

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (Novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisného predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú 10% -nú zľavu pri materiáloch firmy ERVO.

■ **PREDÁM ★ ★ ZBIERKU ČSR II ŠPECIALIZOVANÚ** vrátane priehradkových listov, 4 - blokov, hářčekov, mnohých papierov, typov, doskových vád a výrobných odchýlok. Katalogová cena cca 100.000 Sk za 50.000 Sk. Ing. Štefan Bránsky, Hospodárska 12, 917 01 Trnava. Z 081/99

■ **DÁM VIAZANÉ ČASOPISY VÝBĚR**, ročníky 1940-1943, za celiny, celistvosti z nášho územia. Dušan Evinic, Pofská ulica 4, 040 01 Košice Z 082/99

■ **PREDÁM ZBIERKY FRANCÚZSKA, ŠVAJČIARSKA, BELGICKA 1849-1980.** K. Kňazovická - telef.: 095 / 6225 662 - večer. Z 083/99

■ **PREDÁM ALEBO VYMENÍM ZA ZNÁMKY ČSR II** staršie katalógy MICHEL, POFIS, TROJAN, NMK-Rakúsko, Bélyegyek; viazané časopisy Briefmarke, knihy z výstavy PRAGA 88. Ján Tichý, Záhonok 1959 / 35, 960 01 Zvolen. Z 084/99

ZBERATEĽ ROZŠIRUJE SPOJENIE SO ZÁKAZNÍKMI (I ČITATEĽMI)

Zaiste ste si všimli, že pri uvádzaní adresy predajne i v tíraži časopisu sa objavila nové spojenie firmy ZBERATEĽ cestou elektronickej pošty. Sme presvedčení, že toto moderné spojenie bude využívať čoraz viac zákazníkov a čitateľov i spolupracovníkov redakcie.

Takže odtiaľ sa snami môžete spojiť aj na nasledujúcej adrese:

zberatel@netlab.sk

Firma ZBERATEĽ

stále vykupuje
HODNOTNÉ ZBIERKY
I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ
A POHLADNÍC

Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava,
Račianska 17

☎ 07 / 44 250 149

e-mail: zberatel @ netlab.sk

Otvorené pondelok až
piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

Z 085/99

ALBUM ZIKA

NEHĽADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE

WWW.HOME.SK/SHOP/
ALBUM / ALBUM.HTM
MZIKA @ HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386

Z 086/99

FIRMA ALBUM

stále vykupuje
lepšie zbierky známok, sta-
rých pohľadnic,
obálok a iných filat. materiá-
lov, mincí a bankoviek.

Vykupujeme lepšie položky
★★ Číny do 15 Sk MM.

Tiež ★★ známky
Hong-kong a Macau.

ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411

Z 087/99

■ PREDÁM ZAUJÍMAVÚ ZBIERKU ZSSR
1945 až 1985 na Schaubekových listoch
★★, ⊙, čiastočne i ★, katalogová hodno-
ta okolo 13500 MiM, len vcelku cca 16500.
Sk. Možnosť prezretia zbierky v predajni
ZBERATEĽ na Račianskej ulici 17 v Bratisla-
ve. Z 088/99

PONUKA - ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 5296 7411

Zájumcom zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných filatelistick-
kých materiálov

SŠ 1939-1945 ★★, ⊙
SR 1993-1997 ★★, ⊙
SR čiernotlače
SR rôzne
ČSR I ★★, ⊙
ČSR II ★★, ⊙
ČSR II čiernotlače
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ⊙
ČR čiernotlače
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ⊙
BRD ★★, ⊙
Berlín ★★, ⊙
Staronemecké štáty ⊙
Nem. obsadené územia ★★, ⊙
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★
Maďarsko ★★, ⊙
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA ★★, ⊙
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ⊙
Severná Korea ★★, ⊙
Vietnam ★★, ⊙
Anglicko ★★, ⊙
Belgicko ★★, ⊙
Bosna ★★, ⊙
Dánsko ★★, ⊙
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ⊙
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Taliansko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★

Holandsko ★★
Chorvátsko ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ⊙
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajciarsko ★★, ⊙
Turecko ★★
Vatikán ★★

■ N á m e t y

Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočíchy
Kone
Psi, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie
■ ANGLICKÉ KOLÓNIE
Juraj
Alžbeta
■ MINCE + BANKOVKY
SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II
■ TELEFÓNNE KARTY
ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámorie
Fauna

ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberatel@netlab.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZIAVU !

NÁMETY ☉

Afghan Post 1998, Hist. autá, 6+H	27,-
Afghan Post 1998, Motýle, 6+H	27,-
Afghan Post 1998, Vtáky, 6+H	27,-
Afghan Post 1998, Ryby, 6+H	27,-
Afghan Post 1998, Mufflon (WWF), 4	17,-
Afghanistan 1998, Huby, 6+H	25,-
Afghanistan 1998, Psy, 6+H	25,-



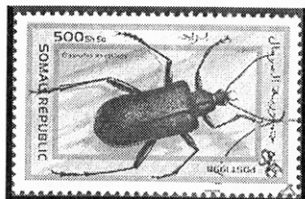
Azerbajcan 1996, Vtáky, 6+H	25,-
Benin 1996, Ryby, 5+H	25,-
Benin 1998, Psy, 6+H	27,-
Benin 1997, Lokomotivy, 6+H	25,-
Benin 1998, Hist. lokomotivy, 6+H	27,-
Benin 1998, Mačky, 6+H	27,-
Benin 1999, Vtáky, 6+H	27,-
Benin 1999, Plachetnice, 6+H	27,-
Burundi 1965, Vtáky, 15	32,-
Cambodge 1996, Hist. lietadlá, 6+H	20,-
Cambodge 1996, Plachetnice, 6+H	25,-
Cambodge 1997, Kačice, 6+H	25,-
Cambodge 1998, Mačky, 6+H	27,-
Cambodge 1998, Plachetnice, 6+H	25,-



Cambodge 1998, Psy, 6+H	25,-
Cambodge 1998, Tigre, 6+H	25,-
Cambodge 1998, Mačkov. šelmy, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Zajačiky, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Hist. lokomotivy, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Motýle, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Mačky, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Psy, 6+H	27,-



Congo 1977, Vývoj letectva, 5+H	25,-
Cuba 1996, Spevavé vtáctvo, 5+H	25,-
Cuba 1997, Spevavé vtáctvo, 6	18,-
Cuba 1998, Psy, 5	15,-
Cuba 1998, Požiarickej autá, 5	15,-
Grenada, Misia Viking, 7	21,-
Guinee 1995, Rôzna fauna, 5+H	20,-
Guinee 1997, Pravek, 6+H	25,-
Guinee 1998, Opice, 6+H	27,-
Guinee 1998, Greenpeace + vtáky, BI (6)	20,-
Guinee 1998, Akvár. rybičky, 6+H	25,-
Guinee 1998, Mačky, 6+H	25,-
Guinee 1998, Motýle, 6+H	25,-
Kirgizstan 1995, Dravé vtáky, 7+H	25,-
Laos 1994, Pravek, 5+H	25,-
Niger 1979, ZOH Lake Placid, 5+H	25,-
Niger 1998, Papagáje, BI (9)	30,-
Nicaragua 1983, Kvetý, 16	20,-
Sahara Occ 1995, Vážky, 5+H	20,-
Sahara Occ 1996, Ťavy, lamy, 6+H	25,-
Sahara Occ 1996, Voj. uniformy, 6+H	25,-
Saharai 1997, Morské ryby, 6+H	25,-
Saharai 1998, Psy, 6+H	27,-
Saharai 1998, Plachetnice, 6+H	25,-
Saharai 1998, Papagáje, 6+H	25,-
Saharai 1999, Ryby, 6+H	27,-
Saharai 1999, Dravé vtáky, 6+H	27,-
Somali Rep. 1997, Mačky, 6+H	25,-
Somali Rep. 1997, Psy, 6+H	25,-
Somali Rep. 1997, Lokomotivy, 6+H	25,-
Somali Rep. 1997, Mač. šelmy, 6+H	25,-
Somali Rep. 1998, Autá, 6+H	27,-



Somali Rep. 1998, Chrobáky, 6+H	25,-
Somali Rep. 1998, Vodné vtáky, 6+H	27,-
Somali Rep. 1999, Psy, 6+H	27,-
Tadžikistan 1994, Jašterice, 6+H	25,-



Tanzánia 1996, Krokodily, 7+H	25,-
Tchad 1999, Vodné vtáky, 6+H	27,-



Togo 1982, Desť príkazní, 9	18,-
Togolaise 1999, Psy, 6+H	27,-
Uzbekistan 1995, Motýle, 7+H	25,-
S.Tomé e Príncipe 1995, Kone, BI (9)+2H	50,-
S.Tomé e Príncipe 1996, Psy, 9+4H	75,-
S.Tomé e Príncipe 1996, Fauna, 4+H	20,-

FAUNA A FLÓRA Z BÝVALÝCH SOC. KRAJÍN ★★

(Katalógové čísla MICHEL)

ALBÁNSKO (SHQIPERIA)
1961 Zvieratá Albánska, 627-29 395,-



1965 Kvetý, 988-93 80,-
1966 Domáce zvieratá, 1028-35 140,-
1966 Morské hviezdičky, 1060-66 112,-
1967 Kvetý, 1143-50 99,-
1969 Kvetý stromov, 1362-67 65,-
1972 Lesné plody, 1535-41 56,-

BULHARSKO
1963 Kvetý, 1407-14 56,-
1968 Vodné vtáky, 1836-41 54,-



1974 Záhradné kvety, 2345-50 42,-
1975 Kvetý ovoc. stromov, 2374-78 19,-
1976 Vodné vtáky, 2474-79 39,-
1977 Divá zver, 2597-2601 25,-
1978 Lalie, 2686-91 35,-

POLSKO
1960 Rôzne vtáky ★, 1197-1208 95,-
1960 Rôzne vtáky, 1197-1208 195,-
1963 Psy, 1374-82 102,-
1964 Mačky, 1475-84 90,-
1964 Záhradné kvety, 1541-52 48,-



1964 Kone a šport, 1740-47 57,-
1972 Rôzne kvety, 2214-21 35,-
1984 Rôzne kvety, 2906-11 35,-

RUMUNSKO
1964 Morské ryby, 2280-87 50,-

1964 Lesné plody, 2361-68 60,-
1965 Kvetý botan. záhrad, 2442-51 70,-



1966 Spevavé vtáky, 2500-07 90,-
1968 Rôzna fauna, 2724-31 42,-
1969 Motýle, 2771-78 30,-
1983 Vtáky dunajskej delty, 3966-71 40,-

MAĎARSKO
1959 Motýle, 1633-39 65,-



1961 ZOO Budapešť, 1727-36 66,-
1964 Lovná zver, 2079-88 40,-
1968 Kone v puszte, 2423-31 38,-
1968 Záhradné kvety, 2452-59 45,-
1977 Vtáky v Hortobágyi, 3171-77 45,-
1986 Rôzna fauna, 3860-65 35,-

DDR
1966 Medz. výstava kvetov, 1189-92 50,-
1970 Kvetý kaktusov, 1625-30 30,-



1973 Spevavé vtáčstvo, 1834-41 40,-
1974 Kvetý kaktusov, 1922-27 35,-
1975 Zvieratá v ZOO, 2030-37 35,-
1977 Lovná zver, 2270-75 35,-
1982 Kožušinová zver, 2677-80 20,-

POMÔCKY

Lupa (priemer 60 mm) zväč. 2 x + šošovka 5 x 95,-

Lupa s presvietením Ø 30 mm zväč. 6x (2 ceruzkové batérie) 495,-
UV lampa, ručná (4 ceruzkové batérie) 495,-
UV lampa, stolová 220V 790,-
Pinzety Prinz - Solingen, špicaté, lopatkovité, okrúhle - ks 85,-
Zúbkomer kovový v puzdre ks 15,-

Hawidky čierne :

Baliček - šírka 31 mm 60,-
Baliček - šírka 35 mm 60,-
Baliček - šírka 43 mm 60,-
Baliček - šírka 48 mm 60,-
Baliček - šírka 58 mm 60,-
Hawidky na PL - kus 12,-

Hawidky biele (priesvitné)

Baliček - šírka 38 mm 60,-
Baliček - šírka 43 mm 60,-
Baliček - šírka 48 mm 60,-
Baliček - šírka 52 mm 60,-
Baliček - šírka 59 mm 60,-
Hawidky na PL - kus 12,-

MINCE

Sady mincí - SR

Slovensko 1993 180,-
Slovensko 1994 180,-
Slovensko 1995 380,-
Slovensko 1996 180,-
Slovensko 1997 180,-
Slovensko 1998 210,-
Slovensko 1999 190,-

LITERATÚRA

Katalóg TROJAN: Prívátne prítláče na celinách ČSR a ČR 1945-96 390,-
Novotný-Moulis: Mince ČSR 1918-93 + ČR + SR 1999 170,-
Novotný: Mince Františka Jozefa 1848-1516 145,-
Kompletný ročník Zberateľ 1997 190,-
Kompletný ročník Zberateľ 1998 220,-
Monografia Československých známok, 4. diel - známky letecké, novinové, doplatné, špeciálne a doručné 320,-
Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1997-1998 50,-

RÔZNE

Albumové listy „Ružička“:

SŠ 1939-45 159,-
detto zasklené 480,-
SR 1994-96 á 48,-
detto SR 1993 60,-
detto SR 1997 50,-
detto SR 1998 65,-
SR 1994-96 zasklené á 180,-
detto SR 1993 220,-
detto SR 1997 200,-
detto SR 1998 260,-

ČR 1993-96	á 48,-
detto ČR 1997	50,-
detto ČR 1998	115,-
ČR 1993-96 zasklené	á 180,-
detto ČR 1997	200,-
detto ČR 1998	365,-
Albumové listy „Ružička“, čisté s nápisom SLOVENSKO s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA	á 3,50 á 3,50
Filatelistické nálepky PRINZ (1000 ks) - balíček	52,-
Zásobník na známky LINDNER, 30-listový	760,-

!!! AKCIA !!!

**PONÚKAME CTENÝM ZÁKAZNÍKOM
MOŽNOSŤ NÁKUPU RÔZNYCH
MĚTOVÝCH SÉRIÍ ZA VÝRAZNÉ ZNÍ-
ŽENÉ CENY. PONUKA PLATÍ DO VY-
ČERPANIA ZÁSOB.**

Benin 1996, Praveké zvieratá ⊙ (6)	6,-
Bulharsko 1991, Dom. zvieratá ⊙ (4)	5,-
ČSR 1969, Umenie-A.Mucha ★★ (3) maliarstvo, hudba, tanec	10,-
Dominica 1973, 25.výr. DSN ★★ (3)	4,-
Dominica 1975-76, Rôzne vianočné a biblické motívy ★★ (4)	5,-
Dominica, Rôzne-150.výr.nar.Bethovena, strieb. svadba anglickej kráľovnej, skauti ai. ★★ (5)	6,-
Dominica, Vodné vtáky, mušľa ★★ (3)	3,-
Dominica, Kozmos, lety na Mars ★★ (4)	5,-
Francúzsko 1969, Umenie ★★ (2) detto s kupónom ★★ (2)	8,- 12,-
Haute-Volta 1984, Loptové hry ⊙ (5)	5,-
Haute-Volta 1984, Lokomotívy ⊙ (4)	5,-
Kampučea 1983, Vtáky ⊙ (5)	5,-
Kampučea 1983, Plazy ⊙ (6)	6,-
Kampučea 1985, Vtáky ⊙ (6)	6,-
Kampučea 1986, Moderné dopravné lietadlá ⊙ (6)	8,-
Kírgistan 1995, Dravé vtáky ⊙ (7)	7,-
Laos 1959, UNESCO, ★★ (4)	15,-



Laos 1983, Balóny ⊙ (5)	5,-
Laos 1986, Fauna divočiny ⊙ (6)	6,-

Laos 1986, Hady ⊙ (6)	6,-
Laos 1987, ZOH Calgary '88 ⊙ (6)	6,-
Laos 1988, Histor. lokomotívy ⊙ (5)	5,-
Nicaragua 1984, Mačky ⊙ (7)	7,-
Ummal al Qiwan, Moreplavci ★★ (8)	10,-
Vatikán 1966, Milénium kresť. ★★ (6)	8,-



NAJKRAJŠIE ZNÁMKY ČSR

Využite možnosť nákupu najkrajších česko-slovenských známok, ponúkaných v Zberateli č. 3 a 4 / 1999. Ponuka stále platí s nezmenenými podmienkami.

MIMORIADNA PONUKA

Takmer 600 ks známok (jednotlivé i série) a 13 známkových zošitkov Francúzska ★★ (vhodné aj na frankovanie) v osemlistovom zásobníku v hodnote cca 1400,- FR za 4500,- Sk



LETECKÉ NÁMETY A AEROFILATELISTICKÉ CELISTVOSTI

28.3.1989	Praha-Sofia, p.listok 1.let ČSA s TU-154M, zelený kašet, pp. Sofia	30,-
13.3.1991	Bratislava-Praha, príl. listok 1.let ČSA s Airbus A 310, ppp. Bratislava, modrý kašet, pp. Praha	25,-
3.4.1991	Bratislava-Zürich, listok 1.let Tatra air, červený kašet, pp.Zürich	35,-
21.5.1992	Trenčín, let balónu Laugaricio, červený kašet, číslovaný, pp.Trenčín 6	75,-
4.9.1992	Bratislava, ppp. letecký deň, p.listok s prítlačou „Mirage“	10,-
4.9.1992	Bratislava, ppp. letecký deň, COB Havel s prítlačou „Mirage“	15,-
4.9.1992	Bratislava, ppp. letecký deň, COB Husák s prítlačou „Mirage“	15,-
12.9.1992	Trenčín, let balónu Laugaricio, zelený a modrý kašet, podpis pilota, pp. Trenčianske Stankovce	40,-
1.10.1992	Nitra, príl. listok vetroňový let, modrý kašet, podpis pilota, pp. Nové Zámky + detto neprepravený vetroňom (+ červený kašet)	pár 30,-
24.9.1993	Nitra, príl. listok balónový let, ppp. Nitra, červený kašet, príl. R-nálepka, pp. Nové Sady pri Nitre	35,-
29.3.1993	Bratislava-Košice, obálka 1.let Tatra air, prítlač s kresbou lietadla L-410, pp. Košice	30,-
29.3.1993	detto expres doporučené, miešaná čs. + sloven. frankatúra	45,-
17.5.1993	Bratislava-Košice, obálka 1.let Tatra air so SAAB 340 B, prítlač, fialový kašet, pp.Košice	30,-
17.5.1993	detto R-zásielka	35,-
21.7.1993	Bratislava, obálka s prítlačou, ppp. Letisko M.R.Štefánika, miešaná čs.(s portrétom MRS) + slovenská frankatúra, príl. R-nálepka	25,-
29.10.1993	Bratislava, obálka s prítlačou, dve ppp.: Letisko MRS + Vajnory	12,-

MALÁ LETNÁ (7.) PÍ SOMNÁ AUKCIA

Ponúkame Vám 7. písomnú aukciu našej firmy. Podmienky pre účasť sú nasledujúce:

1. Dražiť materiál je možné iba písomnou formou. Príkazy na dražbu je možné poslať do 20. augusta 1999 na poštových lístkoch alebo v obálke na adresu: ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava alebo e-mail: zberateľ@netlab.sk.
2. V príkazoch uveďte číslo aukčnej položky a Vašu cenovú ponuku na zakúpenie uvedenej položky.
3. Ponúkaný materiál je možné si prezrieť na horeuvedenej adrese v termíne od 19. júla do 20. augusta 1999 pondelok až piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.
Bližšie informácie je možné získať v uvedenom čase aj na ☎ 07 / 44 250 149.
4. Použité skratky a znaky sú totožné v uvedených katalógoch.
5. Vyvolačiacu cenu možno zvyšovať:

do 200 Sk po 10 Sk	do 2000 Sk po 100 Sk
do 500 Sk po 20 Sk	do 5000 Sk po 200 Sk
do 1000 Sk po 50 Sk	nad 5000 Sk po 500 Sk
6. Položku získa dražiteľ s najvyšším príkazom za cenu druhého najvyššieho príkazu, zvýšeného o jedno prihodenie. K tejto cene si firma účtuje 5% províziu + poštovné a balné.
7. Reklamácia nepopísaných väd je možná do 7 dní od obdržania vydraženého materiálu.
8. Nevydražené položky možno zakúpiť za vyvolačiacu cenu + 5% provízie v predajni Zberateľ do 31. 8. 1999.

Československo 1918-1939

(Čísla podľa katalógu Trojan)

HRADČANY

001	★★	6 N, over. Gi	500,-
002	★★	9 N, over. Mr	4000,-
003	★	10 N, over. Gi	220,-
F 004	★★	13 N, over. Gi	5000,-
005	★★	9 A zúbkovanie, over. Gi	150,-
006	★★	11 E zúbkovanie, over. Gi	220,-
007	★★	ZT IIC, 2 ks Hradčany 20 h (hnedá, tehlová) strihané, over. Ka (Trojan 2400,-)	1900,-

LEGIONÁRSKE

008	(★)	27 ZT IIa, 2 ks 15 h (fialová, žltolivová) strihané	200,-
009	(★)	27-32 ZT IIa, rôzne farby, 10 ks, strihané (Trojan 1000,-)	800,-
010	★	30-32 ZT IIb, rôzne farby, 4 ks, strihané (Trojan 600,-)	400,-

POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919

011	★★	33x (hrubý papier), over. Ka	200,-
012	★★	49 I, over. Ka	1200,-
013	★	49 I, over. Gi, Sa	1200,-
F 014	★★	49 Ia, tm. karmínová, atest Sa	29500,-
015	★★	50 Ia, over. Gi	1300,-
016	★★	50 I P (prevrátená pretlač), II. typ pretlače, over. Gi	2400,-
F 017	★★	51 I, II. typ pretlače, over. Gi, Ri	11500,-
018	★★	55, over. Gi, dvl	500,-
019	★★	57 a, čierna pretlač, over. Gi	1700,-
020	★★	57 a, detto, over. Sa, Ka	1700,-
021	★★	69, doplatná 25 h, over. Gi, Mü	1250,-
022	★★	72-78, doplatné	100,-

F 023	★	79, doplatná 50 h, over. Gi, Sa	10000,-
024	★★	81, doplatná 5 Kr, over. Gi	1300,-
F 025	★★	82, doplatná 10 Kr, over. Sa	12500,-
026	★★	72, 73, 75, 77, 78, doplatné 5 ks, posunuté pretlače	650,-
027	★★	83 I, PORTO, over. Gi	590,-
028	★★	84, PORTO, over. Gi, Sa	3400,-
029	★★	90-94 R, okrem 50 h všetky, over. Gi	2200,-

Položka 030



F 030	★★	116, Parlament, over. Gi	1200,-
031	★★	119-123, zn. 122-123 over. Gi	1100,-
032	★★	132-139, doplatné, červené číslice, lepšie hodnoty over. Mr, Gi	1700,-

OSTATNÉ VYDANIA ZNÁMOK

033	(★)	140, 142 ZT I, 2 ks	300,-
034	★★	143-150 A I.+II. typ u 148-149, Holubica	120,-
035	★★	154 II-159 B, Oslob.rep., RZ, over. Gi, Ka	3000,-
036	★★	144-157 TBa, protichod.dvojice úzke	2800,-
037	★★	144-157 TBb, protichod.dvojice široké	6500,-
F 038	★★	156 TBa, protichod.dvojica úzka, over. Gi	1800,-
039	★★	157 TBb, protichod.dvojica široká	440,-
040	★★	183-186, VIII.všesokol.slet, over. Gi, Sa	2200,-
041	★★	194 II-196 II, TGM, over. Gi, Ka	1500,-
042	★★	L 1-3, nezúbk., L 2 II. typ, over. Sa, Gi	2800,-
043	★★	L 1, L 2 A I. typ. L 3 B, over. Sa, Gi, Ka	3600,-
044	★★	L 1 A, over. Sa	900,-

F 045	★★	L 2 A, II. typ, zvrásnený papier na ľavom okraji, over. Mr	2800,-
046	(★)	ZT L 8, L 11, L 17 skúšob. tlač (Trojan 2700,-)	2200,-
047	★★	SO 3, 5 h zelená, over. Gi	800,-
048	★★	SO 24, TGM 500 h, over. Mü	1600,-
049	★	SO 25, TGM 1000 h, over. Mü, horný okraj poškodený	850,-
050	★★	AS 1, Londýnsky hářček	500,-
051	★★	SK 1-2, Ćs. skautov, over. Gi, Ka	400,-



Polořka 038

ĀsR 1918-1939 CELINY

052	(★)	CDV 32, VIII. vřesokol. slet	80,-
053	⊙	CDV 32, stredný řtátny znak, dvojítý lístok I+II 50+50 h, VIII.vřesokol. slet	200,-
054	(★)	CDV 38, stredný řtátny znak, dvojítý lístok I+II 50+50 h	280,-
055	(★)	CDV 66, detto	240,-

Slovenský řtát 1939-1945

(Āísla podľá katalógu ZSF)

F 057	★★	1, modrý řteřfánik 60 h v 4-bloku s horným okrajom	3000,-
058	★★	2, 5 h Znak v 9-bloku, DCH ZP 94/1 A zn. vymoletovaná o 1 mm vyšřie	1100,-
059	★★	3 Pg, Znak 10 h v 4-bloku, perg. papier, znaĀka MDVP presvitá, over. Sa	4800,-
F 060	★★	4 PP, Znak 20 h v 4-bloku so spodným okrajom, prevřatená pretlaĀ zvisle posunutá, over. Gi, Ma, Mü	4800,-
061	★★	11, modrý řteřfánik 60 h s pretlaĀou v 4-bloku s horným okrajom	1700,-
062	★★	21, 4 K, horný kupón, over. No	2200,-
063	★★	21, 4 K, dvojica zn. KH+KD, over. Gi, Mü	4400,-
064	★★	21, 4 K, KD+DZ 1, over. Mü	5500,-
065	★★	21, 4 K, rohový 4-blok s DZ 1A, over. Gi, Ma	8500,-
066	★★	22, 5 K, KĀ, over.No	2800,-
067	★★	22, 5 K, KĀ+DZ, over. Sa	6500,-
068	★★	22, SĀP, spodný okraj, over. Gi	1000,-
069	★★	23, 10 K, KH, over. Mü, Pý, Slov.filat.	13500,-
070	★★	23, 10 K, KD, over. Mü	13500,-
071	★★	23, 10 K, KD, over. No	13500,-
F 072	★★	23, 10 K tmavá, rohový KD+DZ 1A, over. Mü, na lepe řřak	22000,-
073	★★★	24 A, 24 B a vřetky 24 C, spolu 16 ks - vřetky kombinácie zúbĀ., řřzni znalci (vřetky ★★★, len 3 ks ★)	6000,-
074	★★	24 ĀS, spojka 4 známk so spodným okrajom	4400,-

F 075	★★	25 NZ, nezúbĀ. vodorovná 2-páska s pretlaĀou, over. Ma, Mü	9000,-
076	★★	24 Ba, bez pretlaĀe, zúbĀ. 10%, over. Sa	3400,-
077	★★	25 Ca, bez pretlaĀe, hore 10%, ostatné 12%, over. Sa	7000,-
078	★★	25, vodorovná 3-páska, strojová obtlaĀ známk, over. Gi	6000,-
079	★★	27 C, hore 10%, over. Sa	4200,-
080	★★	27 C, vpravo 10%, over. Gi	4200,-
081	★★	27 C, hore a dole 10%, over. Sa	4200,-
082	★★	28 C, hore a dole 10%, over. Kf	3400,-
083	★	29 C, hore a dole 10%, over. Kf, jemná stopa po nálepke	600,-
084	★★	32 C, dole 10%, over. Gi, dvl	5500,-
085	★	33 C, dole 12% dve rady zúbĀ., ostatné strany 10%, over. Gi, jemná nálepka	120,-
F 086	★★	32 ST, skúřobná tlaĀ 2,50 vo farbe 5 h, nezúbĀkovaná, krajná 2-páska, over. Gi	5000,-
087	★★	31 NZ, vodorovná 2-páska nezúbĀ., over. Ma	5000,-
F 088	★	43, nezúbĀ. vodorovná 2-páska, over. Mü	5000,-



Polořka 088

089	★★	69 ST, nezúbĀ. vodorovná 2-páska	5000,-
F 090	★★★	117-121 NZ, nezúbĀ., hodnota 30 h, slabá stopa po nálepke, ostatné ★★★, over. Mü, MDVP	10000,-
091	★★	H 130 I a (tretí obláĀik)	900,-
092	★★	NV 1-9, krajové 4-bloky, na zn. 9 (1 K) je DV ZP 22 „F“	1000,-
093	★★	NV 5, 10 h, prevřatená pretlaĀ, drobná hářková obtlaĀ pretlaĀe, over. Ko	5000,-
094	★★	NV 10 x, vodorovný raster, 4-blok so spodným okrajom	2400,-
095	★★	NV 10 x, vodorovný raster, okrajový 12-blok	6500,-
096	★★	NN 1, náhradná novinové nálepky s lepom, dve protichodné dvojice, 4 fázy tlaĀe, spolu 16 ks	15000,-

SLOVENSKÝ řTÁT - CELINY

097	⊙	CDV 3/III. Āasť z Bratislavy do TopoľĀian	200,-
098	⊙	CDV 10/1+10/2, Zhrmařdenie v Martine a v Peřti zaslané z Martina do Bratislavy	200,-
F 099	(★)	CPH 1, pořt. príkaz. lístok C 1939, Āierny	5500,-
100	(★)	CPH 2, pořt. príkaz. lístok C 1940, Āierny	750,-
101	(★)	CPH 3, pořt. príkaz. lístok C 1940, (len na jednej Āasti)	700,-
102	(★)	CPV 1, pořt. vřberka C 1939, Āerveno-fialová	750,-

- 103 (★) CPV 3/2, pošt. výberka C 1942, červenofialová 750,-
 104 (★) CAZ 2, adresný záznamný lístok, modrý 340,-

SLOVENSKÝ ŠTÁT - CELISTVOSTI

- 106 ☒ R-list frankovaný zn. SŠ 3, 4 (3x), 6, 9 (2x), čs. 302, č. 7 PP I, z Bratislavy do H. Tisovníka, prich. pečiatka 14.4.1939 3400,-
 107 ☒ List frankovaný 2-páskou č.31y - zvislý raster, over. Sy 400,-
 108 ☒ List zo zabratej Petržalky, frankovaný r. 1942 spojkou 6 h zo ZZ (MiM 120,-) 440,-
 F 109 ☒ R-list zo zn.č.36+37 zo 4.5.1939 z Bratislavy do Ružomberka 2400,-
 110 ☒ 13 rôznych ☒ zo SŠ, z toho 4xR, 2y cenzúra, vyfrankované o.i. zn.ČSR 252, 300, SŠ 31y 2-páska, 2y 2-páska 24 S, 45, 126-129 (kat. ZSF vyše 1600,-) 1300,-
 111 ☒ 3 ks R-leteckých listov z 1.letu Bratislava-Prešov, frank. L 1-4, 8, 9 a č.43 1000,-
 112 ☒ 3 ks R-leteckých listov (2xE) cenzurované, zasielané do Protektorátu, frank. L 1, 2, 3, 5 a 8 1200,-

- 113 ☒ 3 ks R-listov (1xE), miešané frankatúry 340,-
 114 ☒ 2 ks listov, miešané frankatúry 120,-
 115 ☒ 14 ks listov s rôznymi príležitostnými ☉ a autopósty na rôznych zn. SŠ 110,-
 116 ☉ 60 ks rôznych príležitostných ☉ a autopósty na rôznych zn. SŠ nalepených na papierových hárkoch 150,-

Československo 1945-1992

(Čísla podľa katalogu POFIS 1998)

- 118 ★★ Ms 354-56, zvislé medzihárcie so 4 zn. 600,-
 119 ★★ Mx 354-56, vodorovné medzihárcie so 4 známami 1800,-
 120 ★★ 353-59 a, b, c, séria v 4-blochoch s farebnými odtieňmi (kat. 1200,-) 840,-
 F 121 ★★ H 360/62 DV AP 2, prerušená tlapa (kat. 1900,-) 1100,-
 F 122 ★★ Sa 431-32, Kozina, vodorovná podkova, dolný okraj (kat. 1200,-) 900,-
 123 ★★ detto, horný okraj 900,-
 124 ★★ H 435 II.typ (kat. 650,-) 500,-

POŠTOVÝ
PŘÍKAZNÝ HÁROK

1. PŘÍKAZNÝ LIST

Právo právnosti listu příkazního hároku vyjadřuje poštovní známka.

Meno a adresa dlžníkovca	Příkazná suma		Příkaz provedený (sta)	Počet odložených (akumulovaných)	Jiné poznámky příkazatele
	K	h			

Poukazovat peníze (ak se má vybrat) suma poukazů stávkou jinými, akú príkazateľovi

Příkazatelovo meno a adresa

Príhodnosť

číslo pečiatka

C. P.O.

Položka 099 (vľavo)

Položka 122 (dole)



*Máme otvorené bez prerušenia
aj cez letné obdobie*

Predajňa ZBERATEĽ
 Račianska 17
 831 02 Bratislava
 Otvorené pondelok až piatok
 od 10.00 do 18.00 hod.

- 125 ★★ 450-52 KL+KP, sv. Vojtech (kat. 1180,-) 800,-
 126 ★★ H 497, zostava všetkých 9 podtypov (kat. 600,-) 400,-
 127 ☉ 771 Revolucionár, PL 10-blok (kat. 2900) 2400,-
 128 ★ 840-43 I. kroje, č.840, 842-43 sú II.typy (kat. 960,-) 800,-
 129 ★★ 951 Lidice, PL 10-blok 700,-
 130 ☉ H 967 II.typ, smútočný Zápotocký,over.Sa 1400,-
 131 ★★ ST 1570 II.typ, 3-páska (I+II+I) 500,-
 132 ★★ 2369, ľavý okrajový 4-blok 2000,-
 133 ★★ 2574 VV 3 ks, bez podtlače, čiastočná podtlač, posun podtlače (Pof. 1700) 1200,-
 134 ★★ 2574 VV, 4-blok bez podtlače (Pof. 4000) 2900,-
 F 135 ★★ H 2597 B, bez čísla, pravý dolný rožtek nepatrne (asi 2 mm) zohnutý 4800,-



Položka 135

- 136 ★★ SL 2888/89, nevydaný PL pre ZZ 5000,-
 137 ★★ L 29-32, KH+KD, letecké s horným a dolným okrajom (Pof. 1150,-) 950,-

ČSR 1945-1992 CELISTVOSTI

- 138 ☒ 3 ks R-listov z r. 1946, 2x provizorná pošt. ☉ gumová, 1x provizorná R-☉ 240,-
 139 ☒ 2 ks listov z r. 1946 s prov. pošt. ☉ 150,-
 140 ☒ R-list z T.Lomnice do Chvalkovic v Čechách frank. zn. ST 2 493 2-páska vodorovná IV. a I.typ 150,-
 141 ☒ List so zn. 2x 2574 VV, 1x posunutá podtlač, druhá bez podtlače 650,-

SLOVENSKÁ REPUBLIKA 1993-1999

- 142 ★★ 19a, M.Kováč, VCH bez hodnoty 3 2800,-
 143 ★★ 65, Europa, VCH nedotlač červenej farby, PL 10-blok 1200,-
 144 ★★ 161, Pietta, PL- kupón bez perforácie 800,-
 145 ★★ CHP 1c, pigeogram s ☉ Trnava 26.jún 1996, prích.☉ Nitra 26.6.1996 a potvr. ☉ (fialová) 950,-
 146 ☒ PSO 3/b, prílež. služ. obálka MDPT SR, vložená príloha PF 98, podpis J.Gbelský, vedúci úradu, ★★ 1300,-
 147 ☒ PSO 4/a, prílež. služ. obálka MDPT SR - ministra G.Palacka, ★★ 2400,-

- 148 ★★ 179, 50. výročie založenia Rady Európy, 2x PL 10-blok, 1x farebná testovacia stupnica na spodnom okraji, 1x modrá stupnica s číslaním 5 - 10 na pravom okraji 800,-

ČESKÁ REPUBLIKA 1993-1998

- 149 ★★ 35, falzifikát ku škode pošty (pražský) 300,-
 150 ★★ 90 VV bez vytlač. modrej farby (nápis ČR) 2800,-
 151 ☒ R-list z Prahy do H.Brodru frank. 4-páskou zn. č.90 VV !! a 1x č.71 6500,-

Zbierky, partie

- 152 ☉ ČSR 1918-1938, 12-listový veľký zásobník, vhodné na štúdijné účely (Trojan min.4500) 1500,-
 153 ☉ ČSR 1918-1939, 8-listový veľký zásobník, letecké, novinové, doplatné, SO, vhodné na štúdijné účely (Trojan min. 2300) 950,-
 154 ★★ Slovenský štát 1939-45, kompl.zbierka známkov vrátane medzihárčíc, háččka Deťom, novinové, doplatné, uložené v zasklených alb. listoch Ružička, vzácnnejšie kusy overené 17500,-
 155 ★★ Slovenský štát 1939-45 podľa priesvitiek, prvá séria kompletná overená, háčček Deťom, Tiso-spojka 4 zn., 2x D 13-23, 4y N 19-27 a pod. 11500,-
 156 ☉ Slovenský štát 1939-45, prvá séria kompletná aj s modrým Štefánikom, drahšie zn. overené, ostatné podľa poloh priesvitiek (kat.ZSF min.11500) 9000,-
 157 ★★ Čechy a Morava, kompl. zbierka vrátane prípušťfacej zn. Terezín, over. Sa, No 7000,-
 158 ★,☉ Poľsko, nekompl. zbierka zn. a háččekov, uložené na poľských alb.listoch, 930 MiM 800,-
 159 ★★,☉ Holandsko 1940-1985, takmer kompletná zbierka uložená v hawidkách na alb.listoch Leuchtturm v perových doskách, nepatrné množstvo (asi 25) známkov ☉, 5270 MiM 14500,-
 160 ★★ ČSR 1945-1970, kompl. zbierka vrátane háččekov a kupónov, letecké, novinové, doplatné, služobné, uložené na zasklených alb.listoch Schaubek v 2 vínovočervených perových doskách, veľmi pekné, vhodné aj ako dar (kat. Pofis 20459) 15500,-

Overovacie značky znalcov v odbore filatelia

Gi	- Gilbert	Mr	- Mrňák
Ka	- Karásek	No	- Novotný
Kf	- Kaufmann	Pý	- Ptačovský
Ko	- Kozák	Ri	- Richter
Ma	- Mahr	Sa	- Šablatura
Mü	- Müller	Sy	- Synek



109

121

MALÁ LETNÁ (7.) PÍ SOMNÁ AUKCIA

PODMIENKY PRE ÚČASŤ A OPIS AUKČNÝCH POLOŽIEK NA STR. 61-64

ZBERATEL



**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEL**

F.Nansen, F.Drake, F.Magellan, J.Cook, Vasco da Gama, C.Colombus a ďalší slávni moreplavci a ich nemenej slávne lode defilujú na 8-známkovom PL Umm al Qiwain.